nedeljski
Primorski dnevnik

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 35 lir

TRST, nedelja 20. novembra 1960

Leto XVI - Št. 278 (4741)

Samo za Slovence veljata fašistična paragrafa 137 in 122

Tržaški sodnik noče priznati njune protiustavnosti, čeprav oba paragrafa za pripadnike nemške manjšine ne veljata več

Eden izmed sodnikov tržaškega civilnega sodišča je prejšnji teden izdal odlok, ki spada brez dvoma v vrsto najhujših udrepov, s katerimi tukajšnji oblasti že šest let teptajo narodnostne pravice Slovencev: zavrnil je namreč ne le upravičeno zahtevo najprej našega odgovornega urednika in nato še zahtevo njegovega pravnega zastopnika, da mu se izroči na državne stroške izgotovljen slovenski prevod neke civilne tožbe, temveč je zavrnil tudi zahtevo, da se postavi pred ustavno sodišče v Rimu kričeča protiustavnost dveh znamenitih fašističnih paragrafov kazenskega in civilnega postopnika, ki prepovedujeta rabo slovenščine pred sodiščem, ker sta oba v ostrem nasprotju zlasti s členoma 3 in 6 republiške ustave.

Tako je ravnal omenjeni sodnik: 1. kljub temu, da mu veljavni predpisi dopuščajo možnost, da že v primeru dvoma o ustavnosti takih fašističnih predpisov po svoji uradni dolžnosti zadevo sproži pred ustavnim sodiščem; 2. kljub temu, da obstaja okrožnica vladnega komisarja, ki vrši na Tržaškem ozemlju zakonodajno oblast, naj se določbe londonskega memoraduma izvajajo v celoti, in 3. kljub temu, da so sodni organi pred petimi leti že izročili prevod okrožnice prav našemu odgovornemu uredniku v zvezi z neko drugo pravdo.

Še več: oba fašistična paragrafa ne veljata več za pripadnike nemške manjšine na Južnem Tirolskem, ker da sta razveljavljena s posebnim statutom in izrednim dekretom. To pomeni, da je samo za Slovence v Italiji italijanska republiška ustava v tem pogledu mrtva črka na papirju in da je prav tak tudi zadevni predpis posebnega statuta londonskega memoraduma. Skratka: italijanski državljani slovenske narodnosti nimamo niti toliko osnovnih narodnostnih pravic kolikor jih imajo italijanski državljani nemške narodnosti; kar je zanje fašistično in protiustavno, mora biti za nas popolnoma v skladu z ustavo in v najboljšem redu.

Vse to pa še pomeni, da je postalo tukajšnje sodišče zagovornik fašistične zakonodaje, da krši slovesno predpisane mednarodne obveznosti italijanske vlade, česar pred tremi leti ni storilo, iz česar sledi, da se je odnos oblasti do slovenske skupnosti na Tržaškem tudi v tem pogledu poslabšal.

Končno ni nobenega dvoma, da je tako stališče sodišča hkrati dokaz nedemokratičnega duha v odnosih do Slovencev in spodbuda vsem tistim silam, ki zlasti v zadnjem času ponovno ščuvajo na kršitev naših narodnih pravic.

Pa poglejmo, kako je do vsega tega prišlo, saj se zadeva vleče že od letošnje pomladi.

Že v aprilu letos je naš odgovorni urednik na razpravi pred civilnim sodiščem v Trstu zahteval od sodišča, naj mu na podlagi čl. 5 posebnega statuta londonskega memoranduma izroči slovenski prevod tožbe pok. dr. Josipa Agneletta, ki je tožil naš dnevnik in njenega izdajatelja «Založništvo tržaškega tiska» za odškodnino zaradi nekega članka iz leta 1956. Sodnik je sicer našo zahtevo po prevodu vnesel v zapisnik, toda že na naslednji razpravi je našemu pravnemu zastopniku dr. A. Kukanji izjavil, da je zahteva našega odg. urednika «nesprejemljiva», češ da ni bila postavljena v smislu zakona o civilnem pravdnem postopku. Zato je odv. Kukanja vložil novo zahtevo, in sicer:

1. naj sodišče poskrbi za slovenski prevod v smislu čl. 5 posebnega statuta in

2. naj sodišče v primeru zavrnitve te zahteve izroči uradne spise ustavnemu sodišču, glede ustavne zakonitosti člena 122 zakona o civilno pravdnem postopku, ki ne dopušča uporabe drugega jezika razen italijanščine, ker je ta člen v nasprotju s členom 3. in 6. republiške ustave. To naj sodnik stori po svoji službeni dolžnosti ali pa zato, ker je tako zahtevo postavil toženi odgovorni urednik Primorskega dnevnika.

No, sodnik je s svojo odločitvijo 11. t. m. obe zahtevi enostavno zavrnil kljub jasnim dokazom, ki jih vsebuje nad 19 tipkanih strani dolga obrazložitev našega pravnega zastopnika. V tej obrazložitvi je med drugim poudarjeno:

1) Člen 5. in vsi ostali členi posebnega statuta so konkreten izraz čl. 6 republiške ustave, ki določa, da so jezikovne manjšine zaščitene s posebnimi določbami.

2) Čeprav je zakonodajna oblast na Tržaškem ozemlju v rokah generalnega vladnega komisarja in se torej razlikuje od zakonodajne oblasti v ostali republiki ter se generalni vladni komisar pri tem poslužuje posebne zakonodajne komisije, se kljub temu zakonodajalec na našem ozemlju ne more izogniti doslednemu izvajanju pravnih predpisov. Določbe posebnega statuta se v marsikaterem delu izvajajo (ohranjene so slovenske šole, objavljanje uradnih volilnih razglasov v slovenščini). Poleg tega pa ne bi smelo biti glede izvajanja določb memoranduma nobenega dvoma več spričo okrožnice generalnega vladnega komisarja generalnemu prokuratorju, v kateri je poudarjeno, da se mora memorandum na Tržaškem ozemlju «v celoti izvajati».

3. Poleg tega pa je na podlagi te okrožnice našemu odgovornemu uredniku tržaška prokuratura 23. aprila leta 1955 na njegovo zahtevo že preskrbela slovenski prevod obtožnice v zvezi z neko drugo sodno razpravo.

4. Glede ustavnosti zahteve slovenskega prevoda pa se v omenjeni obrazložitvi navajajo naslednji argumenti:

a) Ta zahteva ne temelji samo na čl. 5 posebnega statuta, temveč tudi na duhu in splošnih načelih italijanske ustave, zlasti pa na njenem čl. 6. Za to trditev so v obrazložitvi navedeni številni citati iz del najuglednejših italijanskih univerzitetnih profesorjev za ustavno in proceduralno pravo kot so Vezio Crisafulli, Emilio Crosa, P. d'Onofrio, V Manzini in Virga. Pri tem se zlasti poudarja, da je republiška ustava nastala iz skupnih izkušenj protifašistične borbe po zlomu ital. monarhije, po krizi, ki jo je povzročila nesrečna vojna, po porazu fašističnega režima, dalje zaradi nepopolnosti predfašističnih ustavnih oblik za zajamčenje svobode ustanov in državljanov. Sedanja ustava je nastala tudi zaradi pritiska strank, ki so zahtevale socialno bolj napredne oblike in ustroj države.

b) Člen 6. ustave pa je dokaz, da so v novi ustavi dobi-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Prizor iz sodobnega Konga: v Leopoldvillu delijo skavti kongoškega Rdečega križa otrokom mleko. Med evropskimi državami je edina Jugoslavija poslala svoje zdravnike v to nemirno afriško deželo.

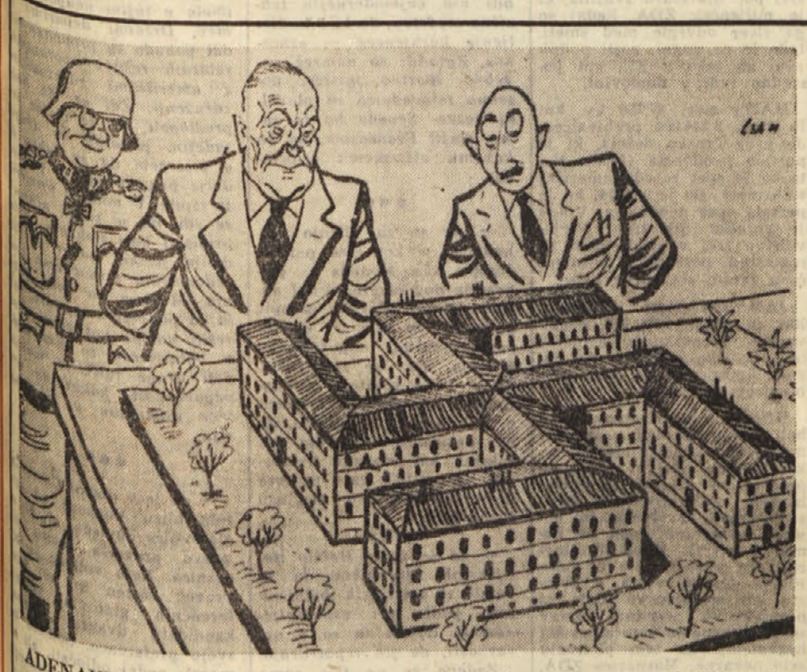

ADENAUER: «Tega tipa vojašnic za Bundeswehr se bomo poslužili tudi v naših vojaških oporiščih v Franciji in Italiji...»

Zaskrbljenost v ZDA zaradi sklepa Eisenhowerja o vmešavanju v zadeve držav Srednje Amerike

Kennedy ne misli javno komentirati tega sklepa, «ker ni zanj odgovoren»
Moskovski radio poziva na nujne ukrepe OZN

WASHINGTON, 19. — V ZDA se širi odločna kritika proti Eisenhowerjevemu sklepu, da pošlje na karibsko področje vojno brodovje. Kritika pa se ne sliši samo v demokratičnih krogih, temveč tudi med republikanci in neodvisnimi. Vladni tisk je z velikim poudarkom pisal včeraj, da je bil Kennedy obveščen o Eisenhowerjevem sklepu.

Načelnik njegovega tiskovnega urada Donald Wilson pa je po razgovoru med Kennedyjem in Allenom Dullesom izjavil, da sta govorila o številnih argumentih in tudi o napetosti na karibskem področju. Wilson je dodal, da Kennedy ne bo izrekel nobenih komentarjev v zvezi z Eisenhowerjevim sklepom, da pošlje vojno brodovje na karibsko področje.

«Senator Kennedy, je izjavil Wilson, je mnenja, da je neumestno, da diskutira dejanja politike ameriške vlade v tem trenutku, ko nima nobene odgovornosti, dokler ne bo uradno ustoličen.»

Kennedy je bil vsekakor obveščen šele po izvršenem dejstvu. Prav tako ni bil o tem obveščen senatni odbor za zunanje zadeve. Kennedy ni po razgovoru z Dullesom podal nobene izjave, ker se mu to zdi neumestno, kakor je izjavil načelnik njegovega tiskovnega urada. Zato ni mogoče vedeti, do kolikšne mere je Kennedy odobril Eisenhowerjev sklep, katerega namen je vplivati na politiko prihodnje ameriške uprave, kar se tiče odnosov z državami Srednje in Južne Amerike.

Znano je, da je Kennedy med volilno kampanjo mnogo govoril o položaju na tem področju in da je ob neki priložnosti zavzel zelo negativno stališče, a se je kmalu po tem popravil in izjavil, da je zgrešil. Na vsak način je zelo verjetno, da bo Kennedy v naslednjih dneh skušal ločiti svojo odgovornost od Eisenhowerjeve. Med volilno kampanjo je Kennedy večkrat obtožil republikansko upravo pomanjkanja odločnosti pri preprečevanju ustoličenja Castrovega režima na Kubi. Dodal pa je tudi, da so bili ukrepi, ki so jih ZDA pozneje sprejele, neučinkoviti in da bi jih morali nadomestiti s politiko, ki naj bi ustvarila nove možnosti sodelovanja in razumevanja med ameriškimi državami. V ta namen bi morali temeljito proučiti vzroke medsebojnega nezaupanja, odstraniti bi morali te vzroke, ter bi morali velikodušno znova proučiti programe za pomoč nezadostno razvitim deželam latinsko-ameriške celine.

Med drugim je Kenedy svoj čas izjavil, da bi morale ZDA graditi svoje odnose z latinsko-ameriškimi republikami z okrepitvijo organizacije ameriških držav, s povečanjem tehnične pomoči, z večjo investicijo kapitala in s povečanjem kulturne izmenjave. To pa vse na podlagi vseameriške dejavnosti, kakor je to predlagal brazilski predsednik. Prav tako bi morali skleniti praktične sporazume za stabilizacijo cen surovinam. Izjavil je tudi, da je potrebno odnose med ZDA in latinsko-ameriškimi državami postaviti na povsem nove temelje na podlagi enakopravnosti.

V večini južnoameriških držav so Kennedyjevo zmago pozdravili kot možnost izboljšanja odnosov z ZDA. V washingtonskih diplomatskih krogih se je tudi govorilo o možnosti sestanka med Kennedyjem in Castrom ali pa med njunimi predstavniki za ureditev sedanjih sporov. Številne osebnosti, med katerimi je tudi senator Mansfield, so pozvale Kennedyja, naj napravi «obisk prijateljstva» sosednim južnoameriškim državam, še preden se ustoliči v Beli hiši.

Kakor rečeno, je Eisenhowerjevo dejanje izzvalo številne kritike ne samo v demokratskih krogih, temveč tudi med neodvisnimi opazovalci in v tisku, ki je naklonjen republikancem. «Washington Post» ugotavlja, da se Eisenhower ni posvetoval z Organizacijo ameriških držav. «New York Post» se sprašuje, «kakšno vlogo lahko imajo ena ameriška letalonosilka in štirje rušilci v latinsko-ameriških revolucijah, ki imajo očitne notranje korenine». «Baltimore Sun» poziva na največjo previdnost.

Na splošno pa so vsi zaskrbljeni zaradi psihološkega učinka, ki ga bo Eisenhowerjev sklep imel na javno mnenje v Južni Ameriki, kjer zaradi dosedanjih izkušenj vidijo v vsaki ameriški pobudi vmešavanje v zadeve teh držav v korist severnoameriških gospodarskih interesov.

Moskovski radio je danes v komentarju Eisenhowerjevega sklepa poudaril, da položaj na tem področju spominja na čas pred napadom na Suez. Komentator je pripomnil, da bi morali Združeni narodi sprejeti nujne ukrepe, da obvladajo napadalce.

Aktualni portreti

Dr. FRANCI ZWITTER predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem in dolgoletni borec za narodne pravice koroških Slovencev pod Avstrijo. V okviru svoje nenehne dejavnosti je bil v sredo že na tretjem obisku pri zunanjem ministru Kreiskemu, s katerim se je razgovarjal o izvajanju člena 7 avstrijske državne pogodbe, ki se nanaša na pravice slovenske manjšine.

CLARK GABLE slavni ameriški filmski igralec, ki je bil nad 30 let ljubljenec posebno ženskega sveta, je 16. t. m. umrl v bolnišnici v Hollywoodu zaradi srčne kapi, ki ga je zadela 6. t. m. Po prvem napadu se je njegovo stanje izboljšalo in kazalo je, da bo okreval. Toda drugi napad, ki je prišel nepričakovano, je bil zanj usoden.

PIERRE LAGAILLARDE francoski nacionalistični ekstremist iz Alžira, eden izmed voditeljev barikad v znanem alžirskem udaru, je bil v preteklih dneh izpuščen iz zapora na začasno svobodo. Pred odhodom iz zapora je na procesu dejal, da se bo še naprej boril za «francosko Alžirijo». Medtem pa je De Gaulle napovedal referendum «o novi strukturi alžirske oblasti».

WINSTON CHURCHILL bivši britanski ministrski predsednik, se je moral zateči v bolnišnico. Doma v stanovanju je namreč tako nerodno padel, da si je zlomil neko kost v hrbtu. Sama poškodba sicer ni nevarna, vendar pa je treba vedeti, da ima stari državnik že precej čez 80 let in da so posebno kostni zlomi v visoki starosti lahko zelo nevarni.

ANDREW HATCHER Novo izvoljeni ameriški predsednik Kennedy se bo seveda obdal z vrsto novih sodelavcev, ki so ga posebno podpirali v dolgi in naporni volilni kampanji. Med njimi bo tudi nekaj črncev in kot prvi Andrew Hatcher, katerega je že imenoval za asistenta svojega tiskovnega ataševa. Hatcher je po poklicu novinar.

Sedem dni v svetu

Rožljanje z orožjem na karibskem področju

Predsednik Eisenhower je te dni sprejel sklep, ki pomeni veliko nevarnost za mir na področju srednjeameriških republik, odkrito vmešavanje v notranje zadeve tamkajšnjih držav in vojaški pritisk na Kubo. Odredil je namreč, naj bo ameriško vojno brodovje in letalstvo v pripravljenosti ob obali Gvatemale in Nikarague, «da se prepreči morebitna komunistična intervencija od zunaj».

Kubanska vlada je zaradi tega poslala predsedniku skupščine OZN protestno pismo, s katerim opozarja na veliko nevarnost.

V zadnjem času se vedno bolj vrstijo v teh republikah upori proti tamkajšnjim diktatorskim režimom. Zadnje dni je prišlo do upora v Nikaragui in Gvatemali, do državnega udara v El Salvadoru, do nemirov v Hondurasu in Kostariki. Istočasnost teh dogodkov je pritegnila pozornost svetovne javnosti na to skupino malih republik, ki vežejo Severno in Južno Ameriko.

To področje vojaških in veleposestniških diktatur in odvisnosti od severno-ameriškega kapitala je že več desetletij pozornica spopadov in «revolucij», ki niso v zadnjih letih pripeljale do nobenih značilnejših sprememb bodisi v notranjih odnosih kakor tudi v zunanji orientaciji, če izvzamemo revolucijo na Kubi, desetletno levičarsko vlado v Gvatemali ter nekatera bolj liberalna razdobja v Kostariki in Hondurasu.

Zaradi bližine ZDA in odvisnosti od ameriških bananskih družb so radikalnejše spremembe v teh republikah, zelo težke. Ameriška intervencija v Gvatemali leta 1954, ko so zrušili Arbenzov režim, je po ameriški zamisli bila tudi opomin vsem drugim republikam, kjer bi skušali kreniti v napredno smer. Toda dogodki leta 1954 v Gvatemali so potekali v drugačnih mednarodno - političnih okoliščinah, ki so se zelo razlikovale od okoliščin v letu 1960. Danes bi taka odkrita intervencija bila zelo tvegana. To dejstvo in tudi primer Kube sta precej ohrabrila vse tiste sile, ki so mnenja, da je prišel čas, ko je potrebno nekaj spremeniti v polkolonialni strukturi teh republik.

Zlasti Nikaragua in Gvatemala, kjer je zadnje dni zavladal nov val nezadovoljstva, sta klasičen primer srednjeameriških veleposestniških diktatur. Dogodki v zadnjih letih so označili začetek propadanja te vrste skrajno desničarskih diktatur v večjih državah Južne Amerike. Zaradi posebnih okoliščin pa te diktature še životarijo v Srednji Ameriki. Reforme, ki jih je bila napredna Arbenzova vlada izvedla v desetih letih svoje oblasti, so vsekakor zapustile svoje sledove na tem delu sveta. Gvatemalski predsednik Fuentes je moral od začetka tega leta večkrat nastopiti proti stavkam in demonstracijam delavcev in uradnikov, ki so zahtevali priznanje nekaterih socialnih pravic po zakonih iz časa Arbenza. Toda Fuentes je vsakikrat odgovoril z represalijami. Sam je priznal, da so samo po stavkah letošnjega avgusta aretirali v Gvatemali okoli 700 ljudi.

Tako Fuentes kakor Somoza v Nikaragui skušata pri obračunavanju s svojimi nasprotniki izkoristiti konjunkturo protikubanskega razpoloženja v Washingtonu in ta upora prikazujeta kot «kubansko in komunistično diverzijo». Toda vsakdo, ki pozna odnose sil na tem delu sveta, so mu trditve o intervenciji Kube zelo naivne. Istočasnost in širina uporov so odraz in rezultat stalnega razvoja v odnosu notranjih sil in v odnosu do ostalega sveta.

Toda ZDA hočejo za vsako ceno obdržati na oblasti diktatorje, ki jih s pomočjo svojega kapitala obračajo, kakor jim bolje kaže. V ta okvir spada tudi Eisenhowerjev ukrep, da pošlje v Karibsko morje vojno mornarico, «da zaščiti Gvatemalo in Nikaraguo pred komunistično intervencijo». Dejansko pa pomeni to ameriško intervencijo v notranje zadeve srednjeameriških republik, da preprečijo kakršno koli notranjo naprednejšo socialno reformo. Hkrati pa pomeni ta ukrep vojaški pritisk na Kubo ter iskanje izgovora za morebitno intervencijo tudi v tej državi. Zato je ta najnovejši Eisenhowerjev korak zelo nevaren za mir na karibskem področju.

Gospodarske težave ZDA

V okviru prizadevanj, da vsaj deloma premaga težave, ki jih ZDA imajo v zvezi s svojo mednarodno plačilno bilanco, je predsednik Eisenhower v sredo objavil sklep, po katerem se bo začenši s 1. januarjem prihodnjega leta vrnilo iz tujine v ZDA 284.000 članov družin pripadnikov ameriške vojske. Mesečno se bo vrnilo 15.000 članov teh družin. Ugotavlja se, da so stroški za vzdrževanje ameriških čet v tujini poglavitni činitelj, ki je prispeval k nadaljnjemu zmanjšanju ameriških zlatih rezerv. Eisenhower je naročil tudi vsem ministrstvom in vladnim uradom, naj znižajo svoje stroške, da bi se popravil finančni položaj. Eisenhowerjev gospodarski načrt za ozdravljenje gospodarskega položaja vsebuje sedem točk. Med temi je tudi določba, da morajo ameriška predstavništva v tujini ukiniti nakupovanje tujega blaga za prodajanje ameriškim diplomatom in njihovim družinskim članom. Prav tako je določeno, da mora ameriško zunanje ministrstvo kadar koli nudi gospodarsko in tehnično pomoč drugim državam, upoštevati predvsem ameriško blago in storitve. Računajo, da bodo z izpolnitvijo teh navodil zmanjšali stroške ZDA v tujini v prihodnjem letu za milijardo dolarjev.

Kakor rečeno, je za gospodarstvo ZDA značilna pasivnost plačilne bilance. Od leta 1958 do 1960 se je primanjkljaj te bilance zvišal na 11 milijard dolarjev. V istem času so se zlate rezerve ZDA zmanjšale za 4,8 milijarde dolarjev. Letos so se te zlate rezerve zmanjšale za 11.340 milijonov dolarjev. Samo od 1. julija do 9. novembra letos so se zlate rezerve zmanjšale za 1206 milijonov dolarjev. Danes znašajo zlate rezerve ZDA okoli 18,1 milijarde dolarjev. Istočasno znaša v zvezi s kopičenjem zlatih dolarskih rezerv v drugih državah zunanji dolg ZDA s kratkoročnimi obvezami okoli 20 milijard dolarjev, kar pomeni, da presega zlate rezerve v ZDA. Vse to je pripeljalo do tega, da je zaupanje v dolar padlo tudi pri samih ameriških kapitalistih, ki so začeli mrzlično nakupovati zlato na evropskih in drugih tržiščih, tako da je nastala prava panika. Do take panike je na pr. prišlo letošnjega oktobra na londonskem tržišču zlata, kjer je njegova cena poskočila na 41 dolarjev za unčo, dočim znaša uradna cena 35 dolarjev. To je povzročilo nadaljnji beg zlata iz ZDA. Samo 3. novembra je iz ZDA odšlo za 175 milijonov dolarjev zlata, kar je bil največji znesek v 24 urah od leta 1938 dalje. V finančnih in bančnih krogih kapitalističnih držav se vedno bolj govori o neizbežnosti razvrednotenja ameriškega dolarja. Državni dolg ZDA je od leta 1950 do 1959 narastel za 34 milijard dolarjev in je konec 1959 znašal 290,9 milijarde dolarjev. V istem času je državni dolg Anglije dosegel 80 milijard dolarjev, Francije in Italije pa se je povečal za več ko dvakrat.

Devizna reforma v SZ

Prejšnji teden je sovjetska vlada sprejela sklep o povečanju zlate podlage rublja in spremembi tečaja rublja glede na tujo valuto. S tem v zvezi je finančni minister Garbusov izjavil, da je namen ukrepa povečati kupno moč rublja in utrditi sovjetski denarni sistem. Novi rubelj, ki bo 1. januarja prihodnje leto zamenjal sedanjega, bo imel podlago 0,987412 gramov zlata namesto sedanjih 0,222168 gramov. Hkrati se bo povečal tečaj rublja glede na ameriški dolar. Znašal bo en dolar za 90 kopejk. Po novem tečaju bo en funt šterling enak dvema rubljema in 52 kopejk, francoski frank pa 18 kopejkam.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Samo za Slovence veljata fašistična paragrafa 137 in 122

(Nadaljevanje s 1. strani)

le jezikovne manjšine konkreten izraz svojih potreb, ker so bile njih pravice v fašistični dobi teptane in so se prav zaradi tega proti temu režimu tudi uprle. Prav zato je ustavodajna skupščina hotela tedaj popraviti neskončne krivice, prizadejane jezikovnim manjšinam, in sicer poleg splošnega načela, ki ga vsebuje čl. 3 ustave o socialni enakosti, enakosti pred zakonom ne glede na raso, jezik itd.

c) Znano je, da zakon iz leta 1865 ni vseboval določbe čl. 122 sedanjega zakona o civilnopravdnem postopku glede obvezne rabe italijanščine. Tudi kazenski postopnik iz leta 1912 ni predpisoval obvezne rabe italijanščine in grozil s kaznijo tako kot je to določeno v sedanjem členu 137 zakona o kazenskopravdnem postopku. Šele fašistični režim je leta 1925 uvedel ravno za nove pokrajine, kjer so prebivali tudi Slovenci in Hrvati, obvezno uporabo italijanščine v civilnih in kazenskih sodnih sporih. Tedanji fašistični pravosodni minister Rocco je na interpelacijo tedanjega slovenskega poslanca dr. Besednjaka odgovoril, da v italijanski državi slovenski jezik ni dopuščen v sodstvu v nasprotju z določbami tedaj še veljavnega avstrijskega zakona iz leta 1883. Prvotni zadevni fašistični zakonski odlok od 16. oktobra 1925 je bil nato sprejet najprej v «Roccov zakon» leta 1930 (čl. 137 zak. o kaz. p.p.), nato pa še v zakon o civ. p. p. leta 1940 (člen 122). Oba člena sta torej odraz fašistične ideologije tudi v tem pogledu. Spričo vseh teh ugotovitev je popolnoma jasen razlog in namen formulacije čl. 6 ustave, ki je v nasprotju z vsem, kar je v teh zadevah fašistični režim storil s svojo zakonodajo.

č) V obrazložitvi je nato dokazano, da pravna znanost danes priznava: 1. Tako imenovano normativno veljavnost tudi izključno programskih ustavnih določb, 2. priznava obveznost teh določb v še večji meri kot obveznost ostalih rednih zakonov in 3. priznava zato tudi neveljavnost poznejših in prejšnjih zakonov, ki bi bili v nasprotju s programskimi ustavnimi določbami.

d) Tak prejšnji, t. j. pred sedanjo ustavo sprejeti zakon, je zakon o civ. p.p. s čl. 122, ki je v nasprotju s čl. 6 ustave. V podkrepitev svoje argumentacije v tem pogledu se navaja v obrazložitvi razsodba tribunala v Padovi od 20. januarja 1949.

e) Nato se v obrazložitvi dokaže, da čl. 6 ustave ni namenjen samo zakonodajalcu, temveč da ga mora upoštevati tudi tržaško civilno sodišče. Ta dokaz sloni na izvajanjih uglednih strokovnjakov za ustavno pravo, kakršna sta prof. Crisafulli in Virga. Iz njunih znanstvenih del jasno sledi, da je sodnik ne le pooblaščen, temveč da je tudi njegova dolžnost zavrniti izvajanje vseh tistih zakonskih določb, ki so protiustavne. Zato je sodnikova dolžnost prekiniti postopek in poslati sodne spise ustavnemu sodišču v vsakem primeru, ko ena izmed strank postavi vprašanje protiustavnosti, če sodnik smatra, da to vprašanje ni očitno neosnovano. Tako mora sodnik ravnati tudi po svoji službeni dolžnosti, ko ima na razpolago resne razloge za dvom o ustavnosti zakonskih določb.

f) Toženi odgovorni urednik «Primorskega dnevnika» je torej upravičen zahtevati izvajanje čl. 6 ustave kot pripadnik slovenske narodne skupine tudi na podlagi drugih členov ustave, in sicer 4 in 10, ker so z njimi stalno zajamčene koristi delavcev, državljanov, ki pripadajo etničnim ali jezikovnim manjšinam, tujcev itd. Toženi urednik, ki se sklicuje na posebni statut za narodnostne manjšine spada torej nedvomno v vrsto tistih subjektov, ki imajo zakoniti interes za izvajanje v njihovo korist predpisa, o katerem govori čl. 6 ustave, ki vsebuje zaščito jezikovnih manjšin, zaščito, ki se izraža predvsem v možnosti uporabe lastnega materinega jezika tudi v odnosih z državo in z vsemi njenimi organi. Da ustava velja tudi v Trstu, dokazuje izrecno odlok štev. 100 vladnega generalnega komisarja od 3. marca 1955, ki je bil objavljen v štev. 9 letnika 1955 Uradnega vestnika.

Tako se zaključuje nadvse prepričljiva obrazložitev našega pravnega zastopnika obeh zahtev: glede prevoda in glede protiustavnosti fašističnih paragrafov.

Oglejmo si sedaj, kako je sodnik obrazložil svoj odlok, s katerim je zavrnil obe zahtevi.

V svoji obrazložitvi poudarja sodnik najprej — med drugim — da «se ne more utemeljeno pobijati zakonitosti zahteve jezikovne manjšine, po zaščiti s posebnimi predpisi (čl. 6 ustave)» in da je «prav tako dolžnost državnih organov tolmačiti veljavne zakone v luči ustave.» Toda takoj nato pravi, da je treba glede omenjenega predpisa londonskega memoranduma poudariti, da je «taka pogodba namenjena državam, ki so ga sestavile, katere so s podpisom prevzele obvezo, da ga bodo izvajale z objavo predpisov, ki veljajo v notranji ureditvi in da še vedno manjka procesualni predpis, ki bi urejal načine prevoda civilnopravdnih spisov, predpis, ki bi določil v čigavo breme naj gredo zadevni stroški.»

Sodnik torej za razliko od nekega drugega sodnika pred leti ne smatra,, da gre pri londonskem memorandumu za «kos umazanega papirja», temveč se je sedaj izmislil nekaj novega: ne ve se kdo bo plačal prevod, ker za nekaj takega ni predpisov. Zares: človek ne ve, ali je sodnik mislil resno, ali je pa tak pikolovec..

Povsem netočna in neresnična pa je sodnikova nadaljnja trditev, da se protiustavnost fašističnega člena 122 tiče čl. 6, ne pa čl. 3, saj vendar prav ta člen govori o enakosti vseh državljanov tudi ne glede na njih jezik.

Neumestna pa je sodnikova trditev, da ustava «izrecno ne določa, da mora biti sodni spis sestavljen v od italijanščine različnem jeziku (čl. 6 v zvezi s čl. 10), temveč obvezuje zakonodajne organe, naj s primernimi predpisi poskrbijo za zaščito jezikovnih manjšin». Poleg tega ni prav nič jasno, kako zvezo ima čl. 10 ustave, ko pri tržaških Slovencih ne gre za tuje ampak za italijanske državljane.

Trditev sodnika, da se «ustava ne obrača vedno na vse državne organe», temveč da se v našem primeru omejuje le na zakonodajalca v določenem primeru, so pobili že mnogi strokovnjaki za ustavno pravo, med njimi v prvi vrsti prof. Crisafulli.

Končno je grobo netočna sodnikova trditev, da je fašistični čl. 122 v veljavi za Nemce na Južnem Tirolskem in za Francoze v Dolini Aoste, na podlagi obeh posebnih deželnih statutov. Ravno narobe: prav letos je poglavar države 3. januarja podpisal poseben dekret glede rabe nemščine ravno na podlagi členov 84 in 95 prav tistega deželnega statuta, ki ga omenja sodnik, dekret, ki končno razveljavlja oba fašistična paragrafa, čeprav sta bila že s pogodbo Gruber — De Gasperi (kot pri nas z memorandumom in statutom) razveljavljena. Omenjeni dekret je bil objavljen v Uradnem listu št. 58 od 8. marca 1960, a ponatisnili smo ga tudi v našem dnevniku. Naj navedemo le predpis čl. 2, ki omenjenega sodnika najbrž najbolj žali: *da so vsi prevodi v nemščino oproščeni takse!*

Tako je z nemško manjšino, ki se je kljub temu pritožila pred OZN. Mislimo, da je torej tem bolj upravičena naša zahteva, da se vprašanje protiustavnosti fašističnih paragrafov postavi pred ustavno sodišče, a sodnikova zavrnitev te zahteve še večje obsodbe vredna, ko že ni hotel upoštevati točne in jasne določbe čl. 5 posebnega statuta!

Ob najnovejših dogodkih v Srednji Ameriki

Karibsko področje - sod smodnika

Kratka najnovejša zgodovina petnajstih državic - ZDA si lastijo monopol nad njimi... Kuba - trn v peti ZDA

Svetovno javno mnenje je zadnje dni usmerjeno v Karibsko morje. Latinska Amerika je tudi sicer zelo «živahna». Državni udari so tu na dnevnem redu, toda zadnje dni postaja tamkajšnje ozračje posebno naelektreno in bi znalo izzvati tudi kako večjo nevihto. Pred nedavnim je v državi Salvador prišlo do ponovnega državnega udara. V Venezueli smo imeli množične demonstracije. V Gvatemali in Nikaragui pa imamo že kar ostre borbe.

ZDA, ki menijo, da je Latinska Amerika njihov monopol, nerade gledajo na te dogodke in so pod izgovorom, da sta jih vladi Nikarague in Gvatemale poklicali na pomoč, poslale v Karibsko morje svojo mornarico, ker spada to med dnevne dogodke, prepustimo to prvim stranem dnevnega tiska, naš namen je, prikazati najnovejšo zgodovino dežel tega področja, ki ga začenjajo imenovati že «sod smodnika».

Začnimo z MEHIKO. Ta meri 1.969.000 kv. km površine in okoli 33 milijonov prebivalcev. Od leta 1911 do 1917 je imela Mehika zelo burno zgodovino. Gre za revolucijo Pancha Ville in Emiliana Zapate, junakov, ki so vodili uspešno borbo proti diktatorju Diazu. Leta 1936 pride na oblast Lazaro Gardenas in z njim tudi ustavna revolucionarna stranka. Opozicija malone izgine in v deželi se izvedejo večje preosnove, med drugim nacionalizacija petrolejskih vrelcev. Kljub temu je gospodarstvo Mehike v 80 odst. odvisno od ZDA in čeprav je oblast dokaj napredna, se siromaštvo opaža na vsakem koraku. V zadnjih časih so demonstracije proti ZDA, ali točneje proti njeni gospodarski hegemoniji v Mehiki zelo pogoste.

GVATEMALA (108.889 kv. km in 3 milijone in pol prebivalcev), ki je tokrat na dnevnem redu, se je leta 1948 z revolucijo otresla diktature in na oblast so prišle levičarske stranke. Dve leti pozneje je bil izvoljen za predsednika republike napredno usmerjen polk. Arbenz. Toda 4 leta pozneje Castillo Armas na čelu plačane vojske, ki so jo podprle ZDA, prevzame oblast, razpusti komunistično partijo in prekliče vsa podržavljenja prejšnjih vlad. ZDA so v Gvatemali močno zainteresirane družbe United Fruits, ki je lastnica ogromnih zemljiških kompleksov. Leta 1957 pa Castilla Armasa ubijejo. Sledi mu demokratsko-konservativni režim, ki je popolnoma povezan z ZDA in stoji na oblasti le zaradi opore, ki jo ima od ZDA. Pritisk levičarskih sil je ogromen in se je te dni pokazal z uporom.

SALVADOR meri 20.000 kv. km površine, šteje po 2.268.000 prebivalcev. Dolgo časa je v tej deželi vladal mir, toda pred nekaj meseci je prišlo do neredov, ki so jih povzročile finančne in gmotne razmere. Dežela je malone ena sama plantaža kave in kriza kave na svetovnem tržišču je močno prizadela prebivalstvo. Ob omenjenem prevratu se je oglasila k besedi cerkev, ki skupno z ZDA obsoja Fidela Castra, da ščuva salvadorsko prebivalstvo h komunističnemu uporu:

Predsednika Lemusa, ki je doslej s trdo roko vladal, je skupina vojakov in civilistov odstranila. Polk Yanez Urias je uvedel levičarsko vlado, ki je takoj priznala bivšo revolucionarno stranko, ki jo je bil Lemus postavil izven zakona.

HONDURAS meri 112.000 km. km in šteje 1.700.000 prebivalcev. Glavno bogastvo te majhne dežele so ogromne plantaže banan, ki pa so v rokah ameriške družbe United Fruits. Sicer pa je ameriška vojska že dvakrat posegla v notranje zadeve te države, ko je z lastnimi silami zadušila notranji upor. Državnih udarov je bilo tu izredno mnogo, rekli bi vsako leto po eden. Sedanji predsednik Villeda Morales je stalno v nevarnosti.

NIKARAGUA, ki je tokrat torišče novih nemirov, meri 148.000 kv. km površine in šteje 1.200.000 prebivalcev. Vse od leta 1916 do 1933 je bila zasedena po ameriških »marines». Z revolucijo Sandina «marines» pa niso dežele povsem zapustili, pač pa so zasedli del te dežele, koder bi nekoč napravili nov prekop iz Atlantskega v Tihi ocean, če bi panamski prekop iz kakršnih koli razlogov «odpovedal». Sandino, pa ni dolgo ostal na vladi, ker ga je poveljnik «nacionalne garde» Tacho Somoza umoril. Za «nacionalno gardo» pa je znano, da so jo postavili na noge in izvežbali Američani. In od tedaj družina Somoza dobesedno vlada tej deželi, kot bi bila dežela njena last. Leta 1959 je sicer prišlo do upora, ki pa ni uspel. Sedanji ponesrečeni upor, je pač le epizoda tega, do česar bo v Nikaragui nujno moralo priti.

COSTARICA meri 50.900 kv. km površine, šteje pa skoraj milijon prebivalcev. Od leta 1948 do 1948 je doživljala svojo «zlato dobo». Bilo je v času vlade naprednega politika Jozeja Figueresa, ki mu pravijo tudi Don Pepè. Ta je podržavil banke in druge ekonomske ustanove. V deželi je vladal precej demokratičen režim in med Figueresom in Castrom je vladalo prijetno vzdušje. Pri volitvah leta 1958 pa so zmagali neoliberalci, ki hočejo biti «povsem nevtralni» do vseh svojih sosedov. Popularnost, ki jo Don Pepè še uživa, dela novoliberalcem sive lase.

PANAMA meri 74.470 kv. km in šteje malo manj kot milijon prebivalcev. Važna je zaradi prekopa, ki krajša pot med Atlantikom in Tihim oceanom. Dežela se je 1903 s pomočjo ZDA ločila od Kolumbije, toda niti od daleč ni svobodna. Zaseda jo ameriška vojska, da bi «zaščitila» Panamski prekop. Ameriška vojska je predvsem ob prekopu, od katerega Panama živi. Toda tu panamskemu ljudstvu nekaj ni po godu. ZDA plačujejo smešno nizko tarifo in od leta 1956, ko je prišlo do podržavljenja Sueškega prekopa, Panamci terjajo od Washingtona svojo svobodo. Zahteve po podržavljenju ali po internacionalizaciji prekopa so na dnevnem redu. Panama zahteva vsaj formalno suverenost nad prekopom, ki pa je ZDA nočejo priznati. Zaradi tega je odpor proti sedanjemu predsedniku La Guardii in vmešavanju ZDA v njene notranje zadeve, vedno ostrejši, posebno odkar Fidel Castro s svojo revolucijo daje vsem sosedom zgled.

KOLUMBIJA meri 1.138.355 kv. km in šteje skoraj 13 milijonov prebivalcev. Z zrušitvijo diktature Rojasa Pinilla leta 1957 se je tu vzpostavil nekoliko bolj demokratičen režim, ki si ga delita konservativna in liberalna stranka v nekem čudnem ravnotežju, ker si sporazumno delita vso upravo. Toda to vzdušje ravnotežja je le navidezno. Tudi tu pod pepelom tli.

VENEZUELA meri 912.000 kv. km, in šteje okoli 6 milijonov ljudi. O njej se je veliko pisalo v času zrušenja Ymenezove diktature, t.j. leto prej preden je Fidel Castro pognal kubanskega diktatorja Batista. Ker je v obeh deželah prišlo do zrušenja diktature, bi bilo pričakovati, da bosta obe deželi ubrali isto pot. Toda v Venezueli so izločili levičarske sile, predvsem komunistično partijo in se le kitijo z naslovom «revolucionarni režim». Odločno so proti idejam Fidela Castra, ki v deželah Srednje Amerike čedalje bolj pronicajo. Zaradi tega «revolucionarni režim» izgublja simpatije med ljudstvom, kar se je pokazalo pred dvema tednoma, ko je v Venezueli prišlo do velikih demonstracij proti vladi in ZDA. Venezuela ima ogromno nafte, toda vsa je skoraj izključno v rokah ameriških družb.

PORTORIKO, ki meri 8.897 kv. km in šteje 2.267.000 prebivalcev, je od 1953 svobodna, toda le formalno, kajti od leta 1898, ko so jo ZDA zasedle, se ni otresla tutorstva ZDA, ki so mu tudi sedaj kot formalno svobodni vsilili vlado in režim, tako da imajo Portoričani dejansko dve državljanstvi, ker čeprav državljani Portorika morajo služiti vojsko ZDA, od katerih so odvisni tudi glede denarja, pošte, letalstva, diplomacije itd. Kar se pa gospodarskih zadev tiče, «imajo pravico» obdelovati sladkorne plantaže in rafinirati deset odstotkov pridelka doma. Toda še to morajo odstopiti ZDA, od katerih so odvisni za 97 odst. uvoza. Zaradi tega je med Portoričani in Američani vedno napeto, kar dokazuje tudi kronika iz samih ZDA.

DOMINIKANSKA REPUBLIKA meri 48.734 kv. km in šteje nekaj nad 2 milijona in pol prebivalcev. Ob njej se bomo malo ustavili. Že 30 let že živi pod diktaturo Trujilla, ki je miljenček ZDA. Sedaj so ga sicer odvrgle med smeti, toda le na zunaj, kajti podpirajo ga tako v ZN, kot posredno tudi v domovini.

HAITI meri 27.750 kv. km in šteje 3.344.000 prebivalcev. Je prva črnska dežela, ki je postala neodvisna (1803). Nato so jo spet zasedli ameriški «marines». Do leta 1914, ko je postala spet neodvisna. Vlada ji vojaška diktatura. Prebivalstvo živi v strahotnem siromaštvu, posebno v zadnjem času zaradi sladkorne krize.

JAMAICA meri 11.424 kv km in šteje 1.900.000 prebivalcev. Dejansko je Jamaica le turistično področje za bogate Američane. 80 odst. prebivalcev je črncev.

KUBA je prav gotovo najbolj zanimiva med vsemi temi deželami. Meri 114.524 kv. km in šteje okoli 6 milijonov prebivalcev. Ker se je o Kubi zelo veliko pisalo v zvezi s Castrovo revolucijo in novimi razmerami, tega ne bomo ponavljali. Kuba je Ameriki trn v peti, zato bi rada Fidela Castra vrgla z oblasti, ker so njegove ideje za prebivalstvo sosednih držav zelo mikavne in zato ameriški hegemoniji na tem področju zelo nevarne. Mornarica ZDA, ki je priplula v Karibsko morje, je prišla sem na pomoč vladama v Nikaragui in Gvatemali, ima namen prestrašiti Fidela Castra.

Radio Televizija

Nedelja, 20. novembra 1960

Radio Trst A

8.00: Koledar; 8.30: Poslušali boste...; 9.00: Kmetijska oddaja; 9.30: Slovenski motivi; 11.30: Oddaja za najmlajše, nato Michele Corino in njegovi solisti; 12.30: Glasba po željah; 13.00: Kronika tedna v Trstu; 14.45: Tercet «Metuljček»; 15.00: Ciganski motivi; 15.20: Pojeta Belafonte in Vaughn; 15.40: Jam-session, razmotrivanja o jazzu; 16.00: Popoldanski koncert; 17.00: «O Prešernu in Petrarki», sestavila Balbina Baranovič Battelino; 17.30: Plesna čajanka; 18.30: Pizzini: «Al Piemonte»; 19.00: Nedeljski vestnik; 19.15: Melodije iz filmov; 20.00: Šport; 20.30: Orkestra Zacharias in Lemos; 21.00: Iz zakladnice slovenske folklore; 21.30: Telemann: Sonata v e-molu; Haendel: Sonata v Es-duru; 22.00: Nedelja v športu; 22.10: Večerni ples; 23.00: Melodije iz davnih časov.

Trst

7.15: Oddaja za kmetovalce; 9.30: Danes na športnih igriščih; 14.30: «El Campanon»; 20.15: Kronike in rezultati športne nedelje.

Koper

7.15: Jutranja glasba; 8.00: Domače novice; 8.05: Kmetijska oddaja; 8.30: Za dobro jutro vam bodo zapeli; 9.00: Reportaža: «Kaj ti mar»; 9.15: Zabavni zvoki; 9.45: Poje Tonina Torielli; 10.00: Prenos RL; 10.30: Operne skladbe; 11.00: Popotovanje; 11.15: Gershwynove skladbe; 12.10: Glasba po željah; 12.35: Tedenski politični pregled; 13.30: Sosedeni kraji in ljudje; 14.00: Glasba po željah; 15.15: Pojo fantje na vasi; 15.30: Revijski orkestri; 16.00: Prenos RL; 19.00: Športna nedelja; 19.30: Prenos RL; 22.15: Plesna glasba.

Nacionalni program

6.30: Vremenske razmere na ital. morjih; 8.30: Oddaja za kmete; 11.15: K. Edelhagen in njegov orkester; 11.30: Oddaja za družino; 12.20: Glasbeni album; 13.30: Antidiscobolo; 14.15: Poje Milva; 14.30: Izvajanja Franca Corellija; 15.15: Nogomet od minute do minute; 16.45: Barklayjev orkester; 17.15: Simfonični koncert; 18.25: Spomini na Cileo; 19.00: Mojster Pinin Farina; 19.30: Športni dnevnik; 21.00: Ital. humoristi: A. Nizza in R. Morbelli; 22.05: Teden aktualnosti; 22.35: Komorna glasba; 23.30: Neapeljska jesen.

II. program

9.00: Jutranje vesti; 10.00: Glasba za praznični dan; 11.00: Nedeljski orkestri; 13.40: «Divertentissimo»; 14.10: Avtorji pojo lastne pesmi; 15.00: Discobolo; 16.00: V nedeljo naokrog; 17.00: Glasba in šport; 18.30: Plešite z nami; 20.30: Stare in nove pesmi; 21.45: Večerna glasba; 22.30: Športna nedelja.

III. program

16.15: Mozartove skladbe; 18.05: Debussyjeva «La Damoiselle elue»; 18.30: Francoska kultura; 19.00: Tri Buzonijeve improvizacije; 19.15: V biblioteki; 20.00: Vsakovečerni koncert; 21.30: Bartokova opera v 1 dejanju «Il castello del principe Barbablu»; 23.35: Bachova «Francoska suita».

Slovenija

7.35: Pihalni orkester JLA; 8.00: Mladinska radijska igra; 8.45: Iz albuma francoskih, belgijskih in švedskih pesmi; 9.00: Zabavna glasba; 9.45: Skladbe M. Kozine; 10.00: Se pomnite, tovariši...; 10.30: Berta: Sončne poljane; 10.45: Spoznavajmo svet in domovino!; 11.45: Dušan Jakšič; 13.30: Za naše vas; 13.45: Koncert pri vas doma; 15.30: Kar radi poslušajte; 16.00: Mark Twain: Gospa in nevihta; 16.20: Melodije za nedeljsko popoldne; 17.10: Peli so jih mati moja...; 17.30: Radijska igra; 18.36: P. Vladigerov: «Vardar»; 18.46: Zadovoljni Kranjci; 20.05: Izberite melodijo tedna! 20.50: Godala v ritmu; 21.00: Matija Bravničar; 22.15: Ples ob radijskem sprejemniku; 23.05: Nočni komorni koncert.

Imate pokvarjen televizor? TELEFONIRAJTE na 24018
Specializirani tehniki tvrdke
«Radio TREVISAN»
Vam zagotavljajo takojšnjo intervencijo

Ital. televizija

10.15: Oddaja za kmete; 15.30: Mednarodne konjske dirke v Amsterdamu; 17.30: Mladinska oddaja; 18.30: TV dnevnik; 18.40: Športni dogodek; 20.15: Tedenske aktualnosti; 20.30: TV dnevnik; 21.05: «La Pisana», Ippolita Nieva; 22.35: Popotovanje na Japonsko; 23.05: Nedelja v športu, ob koncu TV dnevnik.

Ponedeljek, 21.11.1960

13.00: TV šola; 14.00: TV za mladino: Popotovanje po Danskem, Japonskem, Italiji itd.; 18.00: Tvoja bodočnost; 18.30: TV dnevnik; 18.45: Italijanski sprehodi; 19.05: Pevski program; 19.35: Oddaja za delavce; 20.05: TV šport; 20.30: TV dnevnik; 21.05: Film «Rapsodija v modrem»; 23.20: Današnje teme; 23.40: TV dnevnik.

Jug. televizija

Ljubljana 9.30: Kmetijska oddaja «Perutninarsko središče» — Neverke; 10.00: «Boj» — TV film iz serije Lassie; 18.30: «Plesna šola». Beograd 20.00: Sedem dni...; 20.30: «Kaj se imenuje zora» — Francoski film.

Ponedeljek, 21.11.1960

Zagreb 19.00: TV pregled; 19.15: TV pošta; 19.30: Glasbeni film. Beograd 20.00: TV dnevnik; 20.15: Tedenski športni pregled; 20.30: TV drama: «Veliki polnočni misterij» — A. Cbrenović.

Ali veš, da...

— da so v Zahodni Nemčiji glede morebitne vojne že tako «previdni», da so sklenili pripraviti zaloge zdravil, predvsem antibiotikov, sulfamidov, anestetikov in krvne plazme.

***

— da so v novem zaporu v Muretu v Franciji uporabili vsa najmodernejša tehnična sredstva, da bi bilo življenje kaznjencev — «znosno». Zgradili so namreč posebno športno igrišče, posebno telovadnico in plavalni bazen. Seveda bo ta zapor služil Francozom, ne pa kakemu alžirskemu «zločincu».

***

— da se za bližnjo prihodnost — kot piše pariški časopis «Le Monde» — pripravlja nov «svetovni val antisemitizma». Pariški časopis povzema to vest iz glasila mednarodnega odporniškega gibanja, kjer se zagotavlja, da se bodo voditelji mednarodnega antisemitizma zbrali v Malmoen na Švedskem, da bi pripravili program za splošno antisemitsko kampanjo na svetu v času procesa proti nacističnemu zločincu Eichmannu.

***

— da je večje število italijanskih zdravnikov, ki so delali v ameriških bolnišnicah, padlo pri usposobljenostnih izpitih in so v nevarnosti, da jih repatriirajo.

Zadeva se ne tiče samo Italijanov, temveč vseh tujih zdravnikov, ki so prišli v ZDA na delo v bolnišnice in od katerih je okoli 2500 padlo pri izpitih. Zadeva se tiče tudi bolnišnic, ki jim primanjkuje zdravnikov in za katere so tuji zdravniki dobrodošli kot cenena delovna sila.

Državni departma pa je tudi zainteresiran, da se zadeva primerno reši, ker bi prisilna repatriacija tako velikega števila zdravnikov imela v tujini neugoden odmev. Državni departma je dal pobudo za proučitev morebitnih sporazumnih rešitev z ameriškimi zdravniškimi združenji. Zdi se, da bodo predlagali, naj se vizum prizadetim podaljša za drugih 6 mesecev, da se lahko še dalje pripravljajo in ponovijo izpite. V mnogih primerih se zdi, da je treba neuspeh pripisati bolj slabemu obvladanju jezika, kakor pa nezadostnemu tehničnemu znanju. Medtem pa bodo tisti, ki so podvrženi izpitom, razrešili naloge kot zdravnikov in jim bodo v bolnišnicah dali druge funkcije manjše odgovornosti kakor na primer asistentov v laboratoriju.

***

— da je v občini Casei Gerola blizu Voghere od ene glasovnice odvisno, ali bo upravo prevzela levica ali desnica. Neki volivec je bil preveč vesten in pri istem preferenčnih glasovih napisal kandidatu dvakrat svojo preferenco. Sodišče bo moralo sedaj odločati, ali se glas sprejme za veljavnega ali ne. Če glasovnica obvelja, dobi upravo v roke levica. Zato...

JEROME BRONFIELD: Podoba v oblakih

Ko je licitator dvignil sliko, sem bil prepričan, da bom nudil prvi in edini. Toda prišlo je drugače. Izklicna cena je bila 2 dolarja. Moja ponudba v višini treh dolarjev je sledila delček sekunde za ponudbo neke mlade dame z zelenim klobukom na glavi, ki je sedela v isti vrsti, toda nekaj sedežev na desno. Najina pogleda sta se za hip srečala in bilo je težko ugotoviti, kdo od naju je bil bolj presenečen.

«Pet», sem zaklical in takoj je povišala na osem.

«Deset», sem nadaljeval. Šla je na dvanajst. Tega nisem razumel. Nihče razen naju dveh ni sodeloval v tekmovanju za sliko. Verjetno nihče od prisotnih ni kazal zanimanja za malce melanholično sliko ki je predstavljala na hrbtu ležečega dečka, ki je strmel v oblake.

«Petnajst», sem ponovno dejal. Licitator se je razvnel. Pričelo mu je ugajati. Prav dobro je vedel, da je izklicna cena že zdravnaj bila presežena. Sicer pa je bila to povsem običajna dražba, kjer je bilo naprodaj mnogo povsem vsakdanjih stvari.

«Dvajset», je dejala mlada dama. Sedela je dovolj blizu mene, da sem opazil v njenih očeh rahel izraz dvoma.

«Petindvajset», sem podzavestno povišal vsoto. Tudi ostale je pričel najin dvoboj segrevati. Živahno so komentirali dogajanje.

Ko sva prispela do vsote štirideset dolarjev, sem postal nemiren.

Odločil sem se, da preglasujem damo.

«Petinpetdeset», sem zaklical z glasom ki ni dopuščal dvoma, da znesek v slučaju potrebe tudi podvojim.

To je delovalo. Njene ustnice so se pričele tresti in za trenutek me je obšel občutek sramu. Umolknila je.

Ko se je mož s kladivom pripravil, da zaključi prodajo slike in pričel govoriti: «Petinpetdeset prvič, drugič..»

«Sto!» se je iz dvorane zaslišal glas. Obrnil sem se. Za mojim hrbtom je sedel možiček, majhen in podoben škratu. V kotu njegovih ustnic je visela cigara. Strmel je v neko nedoločeno točko na zidu in niso ga zbegali pogledi prisotnih, ki so se na mah zapičili vanj.

Bilo je končano. Nisem bil v stanju, da nudim večjo vsoto. Sto dolarjev bi napravilo preveliko luknjo v moj žep, zato je mali škrat postal lastnik slike. Za trenutek dolgo sem okleval, potem pa sem se obrnil k njemu.

«Oprostite», sem pričel, «mislite — hočem reči — bi bilo mogoče, da odkupim sliko od vas — ne takoj — mogoče v nekaj mesecih?»

«Bilo bi mogoče», je odvrnil in v obrazu mu ni trenila niti mišica.

Preko svojih ramen sem zaslišal njen glas, govorila je hitro in resno.

«Če se ne bosta zedinila, potem — potem še jaz poskusim z vami srečo.»

Človeček je najprej pogledal damo, potem pa še mene.

«Kaj ste trgovec z umetninami?» sem ga vprašal.

«Zakaj pa ne?» delal se je, kakor da je šele sedaj opazil dekle in vzel si je [illegible] cigaro iz ust.

«Razumem», sem dejal. «Če ste naju poslušali, ste uvideli, da mora slika biti dragocena. Toda motite se.»

Človeček je nenadoma pri[illegible] kazalec v moje prsi [illegible] ostro pogledal.

«Zakaj pa potem tako divjali za sliko?»

Ni mi preostalo drugega, kakor povedati mu resnico. Povabil sem ga na kavo. In ko mu povem zgodovino slike. Ni mi odgovoril. Tedaj se je oglasila dama. «Me vzamete s seboj?» v njenem glasu je bilo pričakovanje in zadržanost. Zdelo se mi je, da težko nastopa v tej vlogi. V troje smo se napotili v malo kavarnico na nasprotni strani ceste.

«Približno dvajset let bo od tega,» sem pričel, «bil sem še otrok, ko se je v našem mestu pojavil neki slikar, da bi tam preživel svoje počitnice. Okolica mesta je bila polna najrazličnejših motivov za pokrajine in pejsaže. Nekega večera — bil je na sprehodu — je zagledal nas: Tonija, Štefka in mene, ko smo ležali na griču v bližini naše hiše.

«Poglejmo», je zaklical, «kdo od vas bo videl najlepšo podobo. Za sodnika [illegible]

Toni je dejal, da vidi kamelo. Umetnik je dejal, da ni slabo. Potem je Štefek videl glavo morskega razbojnika, čemur je slikar z odobravanjem potrdil. Jaz sprva nisem videl ničesar, pa čeprav sem se trudil. Čez nekaj časa me je vprašal: «No, kaj pa je s tabo?» Odgovoril sem mu, da sicer vidim celo kopico stvari, ki pa mi ne ugajajo preveč, ker se oblaki neprestano premikajo in ustvarjajo nove podobe. Še danes vidim na njegovem obrazu skrivnosten smehljaj, ki so ga sprožile moje besede.

«Torej, Johnny», je dejal, «to je pa res čudno. Veš, prav tako je v življenju. Sanje in upanja se budijo in spet izginjajo. Še ne zavemo se, kako bi jih lahko uporabili. Mogoče je tako bolje — mogoče pa ni treba biti zadovoljen, dokler ne veš kaj hočeš...»

Vsakomur od nas je dal po pet centov in rekel, da so ti kovanci vez med nami.

Naslednji dan je prišel pred našo hišo in vprašal mater, če dovoli, da odidem z njim.

Mati je v njegovo prošnjo privolila in odšel sem s slikarjem proti gričku. Delal je dve ali tri ure, ne da bi odnehal in zdelo se mi je, da bo ustvaril nekaj lepega. Dejal je, da bo sliko imenoval «Sanje» ali kako drugače in da jo je slikal za vsakega malega dečka na svetu...»

Naša kava je postala mrzla.

«Slika je bila lepa, toda do kraja izdelane nisem videl nikoli. Slikar je nenadoma izginil iz mesteca in nikdar nisem več slišal o njem. Tudi slika je izginila z njim. Po mnogih letih sem se še večkrat spomnil njegovih besed, da nič na svetu ni stalnega, da se vse spreminja in da ne smemo nikdar biti zadovoljni, predno nismo polni zaupanja vase... njegove besede so zame pomenile veliko in vedno bolj sem prodiral v njih smisel...»

Dekle je poslušalo z velikimi in čudno bleščečimi se očmi. Tudi možičkov obraz je izgubil nekaj grobih potez.

«Vedno mi je bilo žal, da slike nisem videl in čeprav se mi je zdelo brezupno, sem od časa do časa brskal po starinarnicah in prodajalcih umetnin in hodil na razstave. Nisem iskal slike — tudi upal nisem, da jo nekoč vendarle najdem — saj veste kaj mislim. Kar nenadoma — včeraj je bilo — pa sem jo videl in ko sem slišal, da pride na dražbo, sem se odločil, da jo kupim.»

Možiček je prizadeto strmel predse. Globoko je dihal. «Kaj pa vas zanima na tej sliki?» je vprašal dekle.

«Povsem enostavno je,» mu je odvrnila, «slikar» je bil moj oče. Kot otrok sem zelo ljubila to sliko, toda moj oče jo je nekaj let pred smrtjo prodal. Sicer me ni zanimala tako, kakor tega mladega gospoda, toda ko sem jo zagledala, sem jo tudi jaz hotela kupiti.»

Malo zmedeno sem gledal v dekle in v okolici želodca se mi je pojavil čuden občutek. Kakor iz daljave sem slišal možičkove besede: «Če bi to vedel... o. k. torej ni stari mojster. Toda svojo vlogo moram dobiti nazaj. Kdo od vaju pa bo vzel sliko? Meni je vseeno!»

To je sedaj bil velik problem. Molčal sem. Tudi dekle je bilo tiho. Možiček je računal in obraz mu je hipoma zažarel: «Dobro, mladi prijatelj. Hoteli ste ponuditi petinpetdeset dolarjev, mlada dama pa najmanj štirideset. Tako bi do vsote sto dolarjev manjkalo samo pet. Dogovorita se med seboj — žrebajta — eden od vaju bo že zadel in odnesel sliko domov. Kaj ni dobra ideja?»

Govoril bi kar naprej, toda vzel sem svojih petinpetdeset dolarjev iz žepa, isto je storila mlada dama. Možiček je vzel denar. «Bila sta odkrita in poštena z menoj,» je zamrmral. «Starinar sem in ne trgovec z umetninami, sicer pa... kakor je dejal gospod...,» je zmignil z rameni, «Well, če pridem iz posla z rezultatom ena proti ena, je tudi prav.» Dvignil je roko v pozdrav in odšel. Ostala sva sama.

Zrla sva v zavoj, potem pa drug v drugega. «Mislim, da nima smisla žrebati za sliko,» je pričela dama, «ne morem...»

«Vem, kaj ste hoteli reči,» sem dejal, «tudi jaz ne bi mogel.»

Že sem ji hotel povedati, da je slika njena — denar bi mi vrnila ob priliki, ko je predlagala: «Mogoče pa se vendarle kako pobotava?»

«Kako?»

«Mislim — ah, tudi jaz ne vem kako.» V njenih očeh se je zrcalil velik vprašaj. «Mogoče tako, da jo pol leta obdržite vi, drugo polovico pa bo pri meni. Toda ne — saj to je smešno.»

«Tako smešno pa res ni,» sem dejal previdno. «Sva že pri rešitvi tega problema. Tako, vi pričnite.» Porinil sem ji zavoj s sliko.

«Mislite resno?»

«Seveda!»

«Toda, povejte mi vendar vaše ime!»

«Susan Pollard. Od kod pa veste, da mi lahko sploh zaupate?»

«Kar mirno vzemite sliko,» sem dejal, «če bi šest mesecev bilo predolgih» — počasi sem iskal pravih besed.

Prišla mi je na pomoč.

«Če si jo želite kdaj pa kdaj pogledati?» se je nasmehnila.

«Kadarkoli?»

«Seveda!»

«Jutri zvečer» sem še vprašal.

Počasi je prikimala in se še enkrat nasmehnila. Najraje bi zdrvel za možičkom in mu dal še preostalih pet dolarjev, ki jih je bil v tej igri izgubil.

Zagrebško dramsko gledališče pride v Trst

V najkrajšem času se nam obeta gostovanje Zagrebškega dramskega gledališča, ki namerava pri nas uprizoriti Gogoljevo «Ženitev». Iz uprizoritve tega gledališča so na sliki igralci Emil Glad, Ivo Fici, Sven Lasta, Drago Krča in Ante Dulčič.

Polstoletno delo posredovanja dosežkov jugoslovanske literature Italijanom

«Gorski venec» Petra Petrovića Njegoša bo kmalu izšel v II. italijanski izdaji

(Iz razgovorov s prevajalcem prof. Umbertom Urbanijem)

Društvo slovenskih književnikov s svojo Komisijo za kulturne stike s tujino je povabilo pred časom prof. Umberta Urbanija iz Trsta v svoj dom na Bledu, da se mu vsaj skromno oddolži za njegovo skoraj polstoletno delo seznanjanja Italijanov z dosežki kulture in zlasti literature jugoslovanskih narodov. Oddihu namenjeni dnevi so prof. Urbaniju potekali v sprehodih in prijateljskih pogovorih s slovenskimi književniki, zlasti s starimi znanci Božidarjem Borkom, Franom Albrehtom in nekaterimi drugimi, med njimi s podpisanim.

Pet dni, ki sem jih prebil s profesorjem Urbanijem in najinim skupnim prijateljem Božidarjem Borkom na Bledu, so bili lepo in svojevrstno doživetje. O drugem skoraj nismo govorili kot o jugoslovanskih pisateljih, njihovih stvaritvah, o stikih in korespondenci z njimi in če sva kdaj z Borkom zavila na druga področja, je pozneje prof. Urbani nadaljeval točno tam, kjer smo bili prej prenehali. Tako da sem mogel parafrazirati znani Prešernov verz, da je prof. Urbaniju posredovanje jugoslovanske literature Italijanom oziroma ukvarjanje z njo «poklic in edino opravilo».

Dva močna čustvena kompleksa sta tiste dni navdajala prof. Urbanija. Prvi je bil radostne narave: povedal nama je, da mu bodo v Italiji končno ponatisnili njegov prevod Njegoševega *Gorskega venca* kot drugo izdajo, saj je prva izdaja že zdavnaj pošla. Njegošu in prevajanju njegovega Gorskega venca je bil prof. Urbani med obema vojnama posvetil veliko let in nič manj ljubezni.

Drugi Urbanijev kompleks tiste dni je bilo otožno slovo, slovo od dela lastne literarne zapuščine, ki jo je namenil Njegoševemu muzeju na Cetinju v roke črnogorskega književnika in urednika «Stvaranja» Čeda Vukoviča. «Stvaranje» je priobčilo Urbanijevo obsežno predavanje o Njegošu in črnogorski književniki so povabili Urbanija, da jih v njihovi domovini obišče. Urbani je upal, da bo mogel ta del svoje zapuščine sam izročiti črnogorskim prijateljem, a je moral to namero za sedaj opustiti zaradi dolge in prenaporne poti. Spočetka nisem razumel, zakaj je bilo prof. Urbaniju toliko do tega, da čimprej odpošljemo zavoj z zapuščino v Črno goro. Šele ko je paket razvezoval in mi s tresočimi prsti kazal njegovo vsebino in so mu bile pri tem oči vlažne, sem razumel, kako težko mu je bilo slovo od te dragocenosti, saj je bila velik del rezultata njegovega skoraj polstoletnega dela. Rekel je, da se s težkim srcem poslavlja zlasti od bogate korespondence s srbskim kritikom in estetom, pokojnim prijateljem, akademikom Bogdanom Popovičem in njegovim bratom Pavlom, prav tako akademikom.

Prof. Urbani mi je dovolil vpogled v celotno pošiljko Njegoševemu muzeju. Poleg obširne korespondence s celo vrsto zlasti srbskih književnikov in debele mape kopij predavanj, spisov in študij o jugoslovanski književnosti sta bila v zapuščini še dva zajetna zvezka z nalepljenimi recenzijami: prvi je vseboval vse dosegljive mu kritike in poročila okrog njegovega prevoda Gorskega venca, italijanske, srbohrvaške, slovenske, nemške itd., drugi pa prav tako recencije in kritike okrog njegovih dveh knjig esejev «Scrittori jugoslavi» in okrog njegovih prevodov Bevkove «Kresne noči» («I fuochi di San Giovanni») in Tavčarjeve «Visoške kronike» («Streghe e demoni»).

Ko je prof. Urbani opazil moje začudenje nad tolikšno kopico gradiva, ki se je bilo v desetletjih nabralo okrog njegovih prevodov iz jugoslovanske književnosti in okrog njegovih študij in esejev o njej, mi je dejal z obžalovanjem: «Štirje najmanj tako zajetni zvezki so se mi doslej izgubili. Poslal sem jih bil pred vojno v vpogled Italijanski akademiji, a mi jih kljub zahtevi niso vrnili. Najbolj mi je žal za kritike in recenzije okrog Stankovićeve *Nečiste krvi*, ki je doživela v mojem prevodu v Italiji kar pet izdaj, vsaka po trideset tisoč izvodov! Od tega mi je ostal žal samo moralni uspeh, ker nisem imel izkušenj s pogodbami in založniki. Zato pa zdaj hitim poslati del preostalega gradiva Njegoševemu muzeju, ker vem, da bo prišlo tam v dobre roke.»

Z dovoljenjem prof. Urbanija sem si izpisal nekaj točk iz pisem pokojnega Bogdana Popoviča. Tako piše srbski kritik in estet prof. Urbaniju 8. maja 1937:

«Zahvaljujem se Vam za veliko ljubeznivost, s katero ste mi izvolili poslati drugi zvezek Vaše serije: «Scrittori jugoslavi». Prečital sem ga z velikim zadovoljstvom. Težko je reči, kaj je v njem bolje: temeljito poznavanje ali točna sodba ali umetniško tolmačenje. Slučaj je hotel, da sem najprej prečital članek o Gradniku. Točno po onih Goethejevih besedah o nekem italijanskem piscu sem izmenoma prehajal iz navdušenja v občudovanje in iz občudovanja v navdušenje. Ta vtis se postopoma ponavlja tudi pri drugih piscih.

Vaše delo vrši poleg svoje književne vrednosti, poleg tega, da bogati italijansko književnost obenem s tem, da dela čast jugoslovanski, še drugo blagodejno vlogo, vlogo posrednika med mojo deželo in Vašo, katero sem v zadnjih štiridesetih letih tolikokrat obiskal in katero tako ljubim... Naj bi Vaše delo obrodilo čim bogatejši sad v cilju medsebojnega spoznavanja, kulture, miru in bratstva med narodi!...»

Pisma Bogdana Popoviča, pa tudi drugih, Umbertu Urbaniju vsebujejo poleg kulturno dokumentarnega tudi marsikaj zanimivega avtobiografskega, kar utegne postati pomembno za boljše spoznavanje piscev in njihovih del v dobi med obema vojnama. Prijatelj Božidar Borko nama je pripovedoval, kolikšen vtis je nanj v tridesetih letih napravil kontrast, ki se je očitoval na različnih straneh tržaškega «Il Piccolo» in zlasti njegove večerne izdaje «Il Piccolo della sera». Na prvih straneh sramotenje Jugoslovanov in zlasti Slovencev s pastirji, nepismenimi barbari brez lastne kulture itd., na kulturnih straneh pa tehtni, dokumentarno podprti članki o jugoslovanskih in posebej še o slovenskih pesnikih in pisateljih, ki jih je pisal prof. Umberto Urbani.

Veliko teh člankov, študij in esejev o jugoslovanski književnosti in književnikih poznam. V njih se zrcali poleg temeljitega poznavanja gradiva velika piščeva ljubezen do jugoslovanske književnosti in njenih tvorcev. Če upoštevamo, v kako težke, nam nenaklonjene čase vpada glavno Urbanijevo delo, če pomislimo, da je pisec teh študij in člankov živel in pisal kot honorarni profesor za srbohrvaščino na tržaški univerzi na vročih tleh Trsta, potem se moramo samo čuditi, kako je mogel vztrajati skoraj pol stoletja v svojem požrtvovalnem delu posredovalca jugoslovanske kulture italijanskemu narodu. Samo resnična ljubezen do objekta, ki se mu posveča, lastno visoko poslanstvo omogočata človeku, kakršen je Urbani, da pri takem nesebičnem delu v tako težkih okoliščinah vztraja.

Profesor Urbani je podoben mravlji, ki takoj spet zgradi svoje mravljišče, ko mu ga je nekdo razdrl. V časih največje politične napetosti, v času vojne je moralo njegovo delo vsaj za javnost zastati. Komaj pa se je začelo jasniti, je takoj spet poprijel za pero in začel spet pisati in prevajati iz jugoslovanskih književnosti. Že takoj po letu 1945 je začel objavljati v «Il Corriere di Trieste» članke in študije o naših piscih in njihovih stvaritvah. Imel je tudi več predavanj o jugoslovanski književnosti, zlasti o Njegošu, o katerem je pokazal tako temeljito znanje kakor globoko vživetje. Teh študij, člankov in esejev se je Urbaniju samo po vojni nabralo spet za celo knjigo. Mislim, da bi bila za nekatere naše založbe, morda za «*Lipo*» v Kopru ali za *Edit* na Reki, častna in hvaležna dolžnost, da Urbaniju izdajo izbor teh povojnih, a morda tudi predvojnih člankov in študij o jugoslovanski književnosti.

Prof. Urbani ima danes dvainsedemdeset let. Vse svoje življenje je prebil v proučevanju in posredovanju dosežkov jugoslovanskih književnikov Italijanom. V svojih predalih ima še marsikaj pripravljenega za tisk. Tako na primer novele Borisava Stankoviča «Vroča kri», ki bi po naravnost fantastičnem uspehu njegovega prevoda «Nečiste krvi» gotovo našle pri italijanskem občinstvu odziv. Hvaležen bi utegnil biti tudi ponatis prevoda Bevkove «Kresne noči», ki je že davno pošel. Pa tudi Tavčarjeva «Visoška kronika» bi utegnila spet najti zainteresiranih bralcev.

Pri obravnavanju kulturnih stikov med jugoslovanskimi in italijanskim narodom bo ime prof. Umberta Urbanija zavzemalo zmerom eno od prvih mest. Deloval je v najtežjih zgodovinskih prilikah in vztrajal skoraj pol stoletja na svoji plemeniti poti. Psihološki učinek takega dela spada zmerom med «neizračunljivosti». Toda rezultati tega dela, njegove študije o jugoslovanski književnosti in njenih tvorcih, njegovi prevodi iz naših literatur bodo ohranili trajno kulturno-zgodovinsko vrednost.

VLADIMIR BARTOL

Profesor Avgust Černigoj je svoje učence popeljal na ogled razstave brazilskih slikarjev v galeriji Novega gledališča

Memmo Carotenuto, ki ga tukaj vidimo skupaj s Silvo Koscino v njegovem zadnjem filmu «Možje v nevarnosti» (rež. Morassi), je na IV. festivalu v San Franciscu prejel nagrado kot najboljši drugi igralec

Jara Ribnikar, Vrnil se bom

Jara Ribnikar je sodobna srbska pisateljica mlajše generacije. Slovenski bralci jo poznajo po prevodu novele Largo, ki je izšla v reviji Nova obzorja, sicer pa je njeno delo neznano. Napisala pa je roman «Nedokončani krog», zajet iz povojnega življenja, posveča pa se zlasti novelistiki. Zdaj je pri založbi Obzorja v Mariboru izšel prevod njenega romana «Vrnil se bom», z originalnim naslovom «Zašto vam je unakaženo lice?» (Zakaj vam je iznakažen obraz?). S tem romanom smo Slovenci spet dobili novo delo iz bogate srbske povojne literature, ki je zanimivo po svoji tematiki, predvsem pa tudi po stilnih prijemih, ki jih pisateljica vseskozi uporablja. Vsekakor hvale vredna pobuda založbe, da se je odločila izdati sodobno delo iz srbske povojne književnosti, ki jo kljub vsemu premalo poznamo. Vendar je vprašanje, če je bil izbor najboljši, čeprav je to prav zanimivo delo.

Kot omenjeno, je delo izredno živo in zanimivo ter aktualno zaradi problematike, ki jo pisateljica obravnava. Podobno kot najnovejši slovenski film «Veselica» obravnava tudi roman Vrnil se bom problem invalida v sodobni družbi. Invalid brez noge, z iznakaženim obrazom, invalid ki je še kot mlad fant odšel v partizane, sreča po vojni razočarano ženo. Toda njegova osebnost je zaradi vojnih naporov, in zaradi težkih doživetij med vojno, pa tudi zaradi nekega občutka manjvrednosti po vojni hudo prizadeta. V takem stanju trči v kavarni sredi dopoldneva, ko pride na sestanek, ob človeka, ki ga žali. Sprva neznaten spopad privede do tega, da invalid, nekdanji partizanski borec, spusti na nasprotnika cel šaržer iz revolverja in ga ubije. Zločin je storjen. Seveda pride do zapora in do obravnave na sodišču. Ali je storilec kriv uboja ali ne, to je osnovno vprašanje. Javni tožilec, nekdanji borec, sam žrtev fašistov, preganja storilca in zahteva obsodbo v imenu družbe. Seveda je storilec obsojen, toda sam tožilec ugotavlja, da se bo nesrečni invalid vrnil v življenje, k delu, k ženi, ki ga ljubi in bo spet postal koristen član družbe.

Pisateljica rešuje torej zelo zanimivo vprašanje kriv de ubijalca v posebnem okolju vojnih in povojnih razmer in protislovij družbe, ki prehaja v nove, socialistične oblike življenja. Pri tem je njen odnos do človeka prežet s socialističnim humanizmom, ki zločina in zločinca noče in ne more opravičevati, skuša ga pa razumeti in pomagati, da se bo vrnil v življenje.

Prav zaradi te svojevrstne snovi je roman izredno zanimivo delo.

Motil pa bo marsikaterega, zlasti preprostejšega bralca, način pisateljičinega pripovedovanja. Res je njen način vseskozi emocionalen, poln pesniških fines. Pisateljica si vseskozi prizadeva, da bi bila njena pripoved živa in zanimiva, predvsem pa originalna. Toda te originalnosti je v delu preveč. Roman razpade v tem pogledu na dva dela. Prvi del, ki je le neka priprava na glavno temo ne prenese tolike originalnosti v stilu in načinu pripovedi. Bralca prav gotovo ne privlačuje, temveč moti in utruja. V drugem, glavnem delu, v katerem pisateljica obravnava zločin sam in sodno obravnavo, pa je ta njena originalnost delu samo v prid in snov izredno poživlja.

Neupoštevaje ta njen stil, ki še ni izčiščen in dognan in bo pri pisateljici prav gotovo doživel še spremembo in umirjenost, je treba priznati, da je roman «Vrnil se bom» zaradi svoje aktualne in zanimive snovi, pa tudi zaradi odlično napisanega drugega dela, v katerem obravnava proces, prava umetnina. Vprašanje je le, če bodo bralci pregrizli prvi del in se prebili do bistva knjige v zadnjem delu romana.

Posebej je omeniti odličen prevod Jožeta Kastelica.

Sl. Ru.

Medved polkovnika Beecha

(David Garnet - prof. Ernest Vogrič)

Ko sem bil še otrok, je neki Španec hodil s plešočim medvedom po deželi in nas včasih obiskal. Takim ljudem in medvedom neki človekoljubni zakon že delj časa prepoveduje vstop v Anglijo, saj je s prepovedjo trpinčenja popolnoma onemogočil medvede, na veliko žalost podeželskih otrok Pravijo, da so večkrat surovo ravnali z medvedi, vendar mi je žal, da jih ni več, in če bi mogel, bi jih zopet pripeljal nazaj.

V dobrih časih, preden so začeli voziti avtomobili, smo živeli z očetom in materjo v samotni koči. Od tam se je videl lep kos modre doline, ki je bila obdana z vseh strani z velikim gozdom; v njem sem preživel svoja otroška leta, se plazil med suho praprotjo kakor kača in si domišljal, da sem eden izmed rdečekožcev Fenimora Cooperja. Kdorkoli je prišel k nam, se je moral približati hiši po vozni poti, ki je vodila skozi gozd. Kadar sem bil na ogledih po stezah, s fazanovimi peresi v laseh, sem opazil vsako tujo postavo in se pognal nazaj, da posvarim svoje starše.

Spominjam se, da nas je ta Španec obiskal dvakrat, in vselej sem čakal, da povohunim za njim iz svojega skrivališča. Prvi je prišel sam dol po strmi ozki stezi pod smrekami po pobočju hriba, s palico na rami in z verigo v roki. Za petami mu je tacal medved, ki je bil videti močno podoben ogromnemu ovčarskemu psu s pristriženim repom. Pustil sem ju, da sta šla mimo, opazoval kako sta zavila pri vratih, in šel za njima ves prestrašen. Ustavila sta se na tratini ob zgornjem koncu vrta pri konjskem hlevu. Španec je izvlekel majhno flavto ali piščal in nanjo močno zapiskal, da bi privabil ljudi iz hiše. Kmalu so se zbrali okrog njega moj oče in mati ter Nellie Outram, kuhinjska dekla in vrtni delavec Bert Tidy. Tedaj sem se spogumil in prišel bliže. Prav živo se spominjam napetih obrazov, jasnega jutra in nenavadnih obiskovalcev.

Španec je nosil čuden mehak klobuk s širokimi krajci, ki se je zdelo, da je iz obledelega rumenega platna, napetega na ogrodje iz palice. Njegov suknjič je bil iz rumenkastega bombažnega blaga s kovinskimi gumbi in pod njim je imel enega ali dva telovnika. Hlače so bile iz istega blaga in nabrane po vsej dolžini od gležnjev do kolen. Bilo je nekaj svetlega okrog njega, menda je imel rdeč robec pod vratom. Mož sam je bil temne polti, umazan, in smelega pogleda. Po bradi je bil črno kocinast, imel je močne lične kosti in rdečkastočrne brčice. Medved je bil rdečkastosiv in srnje barve, čeprav ne dvomim, da je bil eden izmed naših živahnih rjavih evropskih medvedov, kak španski ali baskovski medved s Pirenejev. Imel je železen ovratnik okrog vratu in jekleno verigo, bil pa je brez nagobčnika.

Ko smo bili vsi zbrani, se je Bruin postavil na zadnje noge, njegov gospodar mu je dal palico, ki jo je medved objel s kosmatimi šapami, gospodar pa je začel igrati neko pesem na piščal. Ko je medved zaslišal melodijo, je začel privzdigovati šape in nerodno plesati. Šel je okrog in okrog male tratine in bilo je plesa konec. Medved je šel z gospodarjevim klobukom po krogu, jaz pa sem se toliko ojunačil, da sem spustil v klobuk šiling, ki mi ga je dal oče. Španec ni znal angleški in poskus moje matere, da bi govorila z njim v tujih jezikih, je bil brez uspeha. Zato so ga imeli za Baska. Vendar sem po tem poskusu vsaj smel potrepljati medveda, ki se je zdel tako pohleven, kakor le more biti taka žival v družbi, kajti medvedje imajo raje samoto kakor pa občudovanje takihle dečkov.

Prinesli so hrane in vode in medved je jedel kruh in jabolka. Ker se Španec ni imel več za kaj muditi, se je odkril, nasmehnil in odkorakal v gozd s palico v roki in medvedom za petami. Šel sem za njima nekaj poti v gozd, občudoval medvedovo zadnjo plat in moža, ki je tako pogumno korakal pred njim s palico na rami, kajti po moji otroški pameti ne bi mogel noben princ potovati z imenitnejšo telesno stražo. Po vsakem njunem obisku je moral moj ubogi pes nekaj dni hoditi za mano na verigi kakor medved in potrpežljivo prenašati moje poskuse, da bi ga naučil stati na zadnjih nogah in plesati. Seveda sem bil okrutnež.

Taka sta bila mož in njegov medved. Vse premalo vem o njunem skupnem življenju, razen da sta se menda zadrževala v našem okraju, živela dalj časa zunaj v gozdu ter od tod hodila v okoliške vasi in se vračala, da bi se spočila pod visko bukvijo ali smreko. Predstavljam si, kako sta se vračala zvečer, vsa trudna po dolgem potepanju, mož s polnim žepom penijev, medved pa s spominom na nagajivo veselje otrok, in kako sta se srečno namestila pod velikim drevesom ter se počutila varna pred slehernim nadlegovanjem. Sonce je zašlo, večernica se zasveti na bledomodrem nebu, kar plane izpod Spančeve roke drobcen plamen in pocinjeni lonec kmalu zavre. Medved brž poje za večerjo hlebec starega kruha in pol ducata rep ter poloka kozico vode, nakar leže zaspan s smrčkom med šapami, medtem ko mož sedi in je skorjo kruha in surovo čebulo. Nato odreže z dolgim nožem kos sira in vrže skorjo kot slaščico svoji živali. Pod drevesom je močan vonj: mož diši prav tako ostro kot medved in ko si natlači pipo, se vonj po močnem tobaku pomeša z drugimi duhovi in lesnim dimom ter surovo čebulo. Ko mož pokadi pipo, vstane, gre pogledat spečega medveda in se prepriča, da je veriga pritrjena k veliki bukovi korenini. Nato so vrne, leže kraj malega ognja, ogrne strgan površnik čez rame, si položi nekaj vreč čez noge in zaspi. Tu pa tam se moški in medved nekoliko premakneta, ko se noč odmika, in ju vznemirjajo bodisi sanje ali pa bolhe. Težko bi dejal, ali si delita iste bolhe, kakor je to pri ljudeh in psih ali pa ima vsak svoje.

Ta slika ne more biti daleč od resnice in ne bi vam imel kaj pripovedovati, če ne bi šlo za to, kar sem zvedel od Nelly Outramove. Nelly je bila, prav čedno dekle šestnajstih let, črnih kodrov, drznih oči in rdečih lic, ki se je odlikovala z nekakšno predrzno nesramnostjo, kar je rekla in storila. Kakor vsako vaško dekle je ljubila nekega zaupnika. Pri delu je morala mnogo govoriti in jaz sem prav pogosto hodil za njo iz sobe v sobo, ko je pospravljala postelje ali pa stal pri vratih pomivalnice, ko je lupila krompir. Tako sem izvedel vse o prvih ljubezenskih zadevah vaških dečkov in deklic, o razlikovanju med «dvorjenjem» «druženjem» in o skrivnostih začetnic, vrezanih v gladka bukova debla. V nedeljo popoldne je Nelly vrezala črki N. O. na neko drevo in v nekaj dneh sta se pojavili pod njima vrezani začetnici L. T., vse pa je obkrožalo srce, kajti Nelly je šla na sprehod z Lenom Tidyjem, mlajšim bratom našega vrtnarja. Zame seveda je bilo zelo razburljivo, slišati o takih skrivnostih odraslih.

Nekega dne je Nelly prispela zelo razburjena. Zdelo se je, da je Španec pustil medveda privezanega pri studencu v gozdu in odšel v bližnje mesto. Ko je bil tam, je srečal drugega Španca in šla sta skupaj pit v neko gostilnico. Nikoli ga ni nihče slišal izgovoriti več kakor nekaj besed slabe angleščine, in vedno je bil zelo trezen; sedaj pa se mu je jezik razvezal in oba tujca sta klepetala kar se je dalo; popila sta najprej en kozarec, nato še enega, dokler se nista oba opila. Tik preden so

(Nadaljevanje na 5. strani)

Marylin Monroe in Arthur Miller se ločujeta

Samo tri leta je trajal zakon med «lepoto» in «inteligenco»

Oba pravita, da ne gre za nezvestobo ali «tretjo osebo» in da bosta ostala dobra prijatelja

Njuni življenjski poti sta tako različni, da nista mogla vskladiti svojega zakonskega življenja

Marylin Monroe in Arthur Miller se ločujeta. To je danes najbolj senzacionalna vest, ki je postavila v ozadje vse druge novice, ki bi bile sicer vzbudile v javnosti radovednost in zanimanje. Gre namreč za ločitev zakona najbolj «sexy» filmske igralke in enega najboljših ameriških pisateljev in dramaturgov — to je kot bi rekli zakona lepote z inteligenco. Kaj so proti tej senzacionalni vesti novice o ločitvi Shelley Winters z Anthony Franciose, ali pa vesti o misteriozni bolezni uboge Elisabeth Taylor?

Seveda je najbolj važno, kaj pravijo k tej novici zainteresirane osebe same. Arthur Miller je novinarjem izjavil, da mu je zelo žal ter da bo težko prebolel ta udarec, a da je njegova ločitev z Marylin neizbežna. Marylin najprej sploh ni hotela dati nobene izjave, nato pa se je pred novinarji spustila v jok ter je vsa v obupu izjavila, da sta se za ločitev odločila po skupnem preudarku in premisleku ter da bosta ostala tudi za nadalje najboljša prijatelja. «Tu ni posredi nobena tretja oseba» je izjavil še Miller. «Vsa ta natolcevanja žalijo Marylin in mene. Najina ločitev

Junij 1942 — Prva poroka z Jamesom Doughertyem je trajala kaj malo časa, ker je ženin moral takoj na vojsko

ni posledica Marylinine morebitne nezvestobe, temveč skupne odločitve, da je za najino bodoče življenje bolje, če se ločitva.» Prav tako so izjavili tudi njuni osebni prijatelji, ki trdijo, da ne gre za nobeno nezvestobo, ali pa spor. Po njihovem sta njuni življenjski karieri tako različni in njuna poklica tako daleč drug od drugega, da ne moreta vskladiti svojega zakonskega življenja, ki je tako brez tiste prave osnove, ki bi dajala garancijo za nadaljnji sporazum in razumevanje.

Vse te izjave, čeprav zelo tehtne in točne, pa niso imela drugega učinka, kot da so v javnosti zopet obudile govorice o ljubezni Marylin do Yves Montanda ter o njeni nameri, da se z njim poroči

Zato je seveda zanimivo, kaj sta v zvezi z novico o Marylinini in Arturjevi ločitvi izjavila zakonca Simone Signoret in Yves Montand. Simone je sedaj po službenih opravkih v Angliji. Čim je stopila v Londonu iz letala, so jo že čakali novinarji in reporterji z vrsto indiskretnih vprašanj. «Kaj mislite vi o ločitvi Marylin in Millerja» so jo vprašali. «Žal mi je za Marylin in Arthurja, ker oba zelo spoštujem. Še bolj mi je žal uboge Marylin, če drži, da se je zaljubila v mojega moža. Toda pri tem ji ne morem prav nič pomagati, ker tudi sama ljubim svojega moža in on ljubi mene.»

Januar 1954 — Mnogo je bilo hrupa ob poroki «sexi bombe» s prvakom «base-balla» Joe di Maggiom. Vse je kazalo najlepše, a se končalo že v kratkem z ločitvijo

In kaj je rekel na vse te vesti Yves Montand? Molčal je ter se je zaprl v svojo vilo, v katero imajo vstop le določene osebe. Izvedelo pa se je, da odpotuje že v kratkem v Hollywood, baje iz službenih razlogov. Gre res v Ameriko samo zaradi svoje službe, ali pa gre za to, da vidi Marylin — se sedaj vprašujejo ljudje, ki vidijo v tem potovanju potrdilo za svoja sumničenja, da gre pri ločitvi Marylininega zakona resnično za sklep, da se ustvari nova zakonska zveza med Marylin in Yvesom.

Ločitev še ni bila izrečena, toda zakonca Miller živita že ločeno, vsak pri svojih prijateljih, ki tudi nočejo dati nobenih nadaljnjih izjav.

Tri leta je torej trajal zakon, ki so ga vsi imenovali, kot čudo in so ga smatrali ves ta čas za enega najbolj idealnih in najbolj popolnih zakonskih zvez. To je bila po splošnem mnenju nekakšna fuzija lepote z inteligenco, torej fuzija, ki je bila koristna tako igralski karieri lepe Marylin, kot tudi pisateljskemu delu že slavnega Millerja. Marylin je bila pred tem že dvakrat porocena. Prvič se je poročila, ko ji je bilo 16 let. Prišla je pravkar iz sirotišnice, kjer je preživela skoraj vso svojo mladost. Sama je namreč nezakonska hči matere, ki je bila dvakrat porocena, a je rodila Marylin, ko je bila že nekaj let locena s svojim drugim možem. Marylin tako sploh ne ve, kdo je bil njen oce ter nosi v dokumentih priimek drugega moža svoje matere. «Verjetno sem dobila ta priimek cisto po pomoti uradnika na anagraiskem uradu. Drugi mož moje matere se je namreč imenoval Baker, kar pa pomeni tudi pek. In moj pravi oce je bil baje neki pek. Moja mati je verjetno javila na anagraiskem uradu poklic mojega oceta, uradnik pa ga je vpisal kot priimek. In tako sem dobila priimek Baker, ki mi v resnici niti ne pripada.»

Življenje Marylin pravzaprav ni bilo niti lepo, niti lahko. Rodila se je kot hči matere, ki je bila ob njenem rojstvu že težko duševno bolna. Razen tega ni imela nikakega smisla za družinsko življenje, še manj pa za svojega otroka. In tako ga je oddala v sirotišče. Tukaj je Marylin preživela svoja prva otroška leta. Odtod so jo nasiednja leta prevzele razne družine, katerim je njena mati obljubila za to nekaj podpore. Teh družin je bilo do Marylinega 16-leta nič manj kot 12. Nekatere so bile z Marylin dobre, druge so jo pretepale in mučile. Ko ji je bilo skoraj 16 let jo je vzela k sebi neka stara gospa, ki jo je imela zelo rada. Toda ker je bila zelo bolna ter se je bala, da bo vsak čas umrla, je želela, da bi Marylin zagotovila lepšo bodočnost. In ta bodočnost je bila po njenem samo v zakonu. Tako je nagovorila Marylin, da se je poročila z nekim 21-letnim delavcem, ki ga pravzaprav niti dobro poznala ni. To je bilo točno pred začetkom druge svetovne vojne. Njen mož je moral v vojsko in ko se je po štirih letih vrnil domov, sta se z Marylin takoj ločila.

Ona si je medtem poiskala službo v neki tovarni. Bila pa je že tako lepa, da si je pridobila sicer občudovanje vseh delavcev in uradnikov, a tudi sovraštvo vseh ostalih delavk. Kjerkoli so mogle so ji škodile ter ji pokazale, da jo prezirajo in sovražijo. To je Marylin zelo bolelo. Še bolj pa jo je bolelo to, da so ji oponašale njeno preteklost, predvsem pa njeno mater, ki je bila že več let v umobolnici. Tako se je Marylin sama odpustile iz službe ter si poiskala delo kot model za razne reklame in revije. Od tu do filmske kariere je bil korak zelo kratek.

Napačno bi bilo seveda misliti, da je bila njena filmska pot zelo lahka. Morala je prebroditi številne težave in ponižanja, preden se je uveljavila toliko, da je prišla do nekoliko boljših vlog. In v tem času je spoznala že znanega ameriškega športnika Joe di Maggia, s katerim se je poročila. Njun zakon pa je trajal samo devet mesecev, nakar sta se ločila.

Marylin je bila tedaj že slavna filmska igralka. Toda njena slava ni veljala toliko njenim igralskim sposobnostim, kot njeni lepoti, ki je zamegla in prekosila celo lepoto Rite Haywort. V tem razdobju je Marylin spoznala Millerja, ki ga je že občudovala kot velikega pisca in dramaturga. Najprej se je med njima začelo prijateljstvo. Miller ji je govoril o literaturi ter ji svetoval, kaj naj čita, Marylin pa ga je s svojimi domislicami in veselim značajem kratkočasila. Počasi se je med njima razvila ljubezen, za katero sta bila oba prepričana, da bo trajala vse življenje. Miller je bil tedaj že poročen in oče dveh otrok. Zaradi Marylin se je ločil ter se odločil za novo poroko. Marylin je prestopila v židovsko vero in tako sta se leta 1957 končno poročila.

Marylin se je od tistega dne popolnoma spremenila. Začela je resno študirati igralsko umetnost ter se je vpisala v znano igralsko šolo «Actors Studio,» iz katere so izšli že Marlon Brando in drugi veliki igralci. V tem razdobju je Marylin posnela tudi svoje najboljše filme, ki so ji prinesli sloves ne samo najlepše in najbolj «sexy», temveč tudi ene najboljših in najbolj inteligentnih filmskih igralk.

Prav sedaj, ko je prišla vest o njeni ločitvi, je končala s snemanjem filma «The Misfits», katerega scenarij je napisal Miller sam. Vsi pravijo, da bo to njen najboljši film in tudi Miller sam je prepričan, da bi glavne vloge v tem filmu ne mogla tako dobro odigrati nobena druga filmska igralka.

Čudaški in nenavadni zakonski predpisi

Zakonske postelje morajo biti 60 cm narazen v New Jerseyu

Dolga je vrsta čudaških zakonov, ki še vedno pravno veljajo - V Kanzasu je prepovedano ob cesti jesti kače, kuščarje in škorpijone

Ko beremo o nenavadnih in čudaških zakonskih predpisih, ki so bili nekoč ponekod v veljavi, se smejemo preprostosti tistih zakonodajavcev. Vendar pa ne pomislimo, da so zakoni odraz kulturne stopnje ljudstva, ki so mu namenjeni, in pa razmer, v kakršnih živi. Zgodovina zakonov je torej do neke mere obenem tudi kulturna zgodovina naroda, ki jih ima.

Za nas so seveda nekateri zakoni kljub temu zelo smešni. Posebno še zaradi tega, ker so ponekod taki zakoni še vedno v veljavi. Državniki so pač uvedli take zakone, kakršne so potrebovali, toda s časom so se i razmere i ljudje spremenili, nastali so novi zakoni, pri tem pa so na stare zakone pozabili, ter jih niso razveljavili. In tako še dandanašnji veljajo ponekod stari zakonski predpisi, ki bi utegnili morda komu prav resno škoditi, če bi jih današnji oblastniki hoteli uveljavljati.

Francoski parlament je leta 1770. potrdil tale zakon, ki do današnjega dne ni bil preklican in torej je še vedno v veljavi:

«Kdor katerega koli moškega podanika Njegovega Veličanstva v zakonsko zvezo pripravi s pomočjo belega ali rdečega ličila, dišav, umetnih zob, umetnih las, kovinskega steznika, nagačenih bokov ali obroča v krilu, je kriv zlonamernega čarovništva in bo zaradi tega zasledovan in kaznovan, a zakonska zveza bo razglašena za neveljavno.»

Koliko zakonskih zvez bi bilo neveljavnih, ako bi se hoteli sklicevati na ta zakon dandanes!

In še marsikje bi mogli najti podobnih zastarelih predpisov, ki pa se jih nihče ne poslužuje in se zanje nihče ne zmeni. Toda, največ takih naravnost absurdnih, zakonov ima Amerika. Vsaka država v Ameriki ima namreč svoje zakone, ki veljajo samo v njenih mejah, medtem ko niso obvezni v drugih državah.

V Severni Dakoti na primer se ne smejo osebe, ki še niso stare 15 let, približati železniški progi, oziroma vlaku in morajo ostati najmanj 10 metrov oddaljene.

V New Yorku se najstrože kaznuje, kdor igra v nedeljo golf ali pa tisti, ki prireja konjsko dirko v bližini sodišča.

V državi Idaho je prepovedano s trnkom loviti ribe s konja in streljati iz vlaka na ptiče. V Kansasu pa je strogo kaznovan tisti, ki javno, ob cesti je kače, kuščarje ali škorpijone.

Zobozdravnik v Georgiji je še dandanes lahko kaznovan z zaporno kaznijo zaradi mučenja pacientov, a v nekaterih državah na jugu je dajanje in sprejemanje napitnine kaznivo. Kdor v državi Connecticut pove napačni čas tvega leto dni zapora, a tudi v Utahu ne prizanašajo lažnivcem, kajti za dokazano laž je določena zaporna kazen.

Strogi so tudi predpisi glede morale. Moški, ki prekorači mejo države New Jersey skupno z žensko, ki ni njegova žena, tvega, da ga obdolžijo trgovanja z belim blagom in ga pošteno zašijejo. Ponekod je strogo prepovedano kopati se v kopalni kadi v dvoje, a drugod je zopet predpisano, da morajo biti zakonske postelje vsaj 60 cm vsaksebi.

In koliko bi še bilo takih in podobnih čudaških zakonov in predpisov, ki so morda kdove kdaj nastali iz osamljenih primerov ali iz samovolje osebe, ki je imela oblast in moč v rokah.

ZVIŠIN

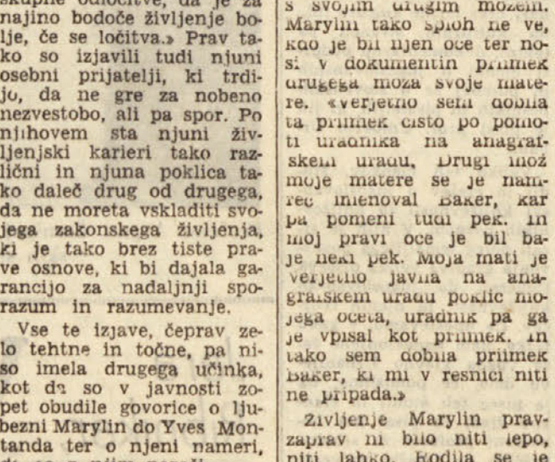

Junij 1956 — Miller in Marylin na tiskovni konferenci, kjer sta sporočila, da se bosta poročila

GRAFOLOG ODGOVARJA

JESEN 1959: — Optimistično in pesimistično gledanje na svet se pri Vas pogostokrat menjavajo. Delajo

Z mazej se Vam iz

Vas nerazpoložene ali pa pretirano radodarne, kar ne prinaša koristi niti v prvem niti v drugem primeru. Naučiti se morate, da je obvladanje samega sebe v določenih situacijah zelo koristno. Ne skušajte omenjenih napak zakriti z gospodovalnostjo; ki bi prinesla še večjo škodo.

ZIMA: — Pretirana sramežljivost lahko onemogoči lepo priložnost pri napredku. Ne ustvarjajte si preprek

Prva ljubezen nikdar

in senc v svoji domišljiji, saj v resničnem in vsakdanjem življenju ne obstojajo. Tudi za Vas sije sonce in obstojajo možnosti za lep napredek, samo pravilno jih morate izkoristiti. Zaradi težav družinskega značaja si ne delajte prevelikih skrbi, ker so prehodnega značaja

HOROSKOP

VELJAVEN OD 20. DO 26. NOVEMBRA

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) V neki kočljivi ljubezenski zadevi se boste diplomatsko izognili neprijetnim posledicam. Zaslužek, s katerim boste lahko premagali finančne težave. Priložnost za zabavo, a pazite na zdravje.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Navezali boste nove sentimentalne vezi. Sprejmite prijazno vabilo, ker vam ne bo žal. Zanimive in koristne priložnosti za uspeh v poklicnem delu. Uporabite vso svojo spretnost.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Vzbudili boste simpatije v neki osebi; okoliščine vam bodo zelo pomagale. Imeli boste polne roke dela in ne boste bili vsemu kos. Lepa priložnost za zaoavo in razvedrilo. Pismo, ki ga pričakujete.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) V srčnih zadevah se boste znašli na razpotju. Odločajte sami, brez nobenega vpliva. Uresničili boste nekatere svoje zamisli poslovnega značaja. Naleteli boste na malenkostne ovire. Pismo.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Harmonija z drago osebo in lepe priložnosti za stvari, ki so vam najbolj všeč. Zadoščenje v poklicnem delu, ker boste dosegli lep uspeh. Prijetne novice, ki vas bodo zelo razveselile.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Lepe priložnosti za ureditev srčnih zadev; paziti le morate na osebe, ki vam nasprotujejo. V poslovnih zadevah bo dosegel lepe uspehe, kdor bo dovolj pogumen in samozavesten. Priložnost za izlet.

TEHTNICA (od 23.9 do 23.10.) Nepričakovano srečanje z osebo, ki jo že več časa poznate, bo dalo povod za novo ljubezensko razmerje in nove načrte. Paziti morate bolj na svoje interese. Privoščite si nekaj počitka, da ne bodo preveč trpeli živci.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Če se boste znali pravilno obnašati, si boste pridobili, simpatijo osebe, ki vam je zelo pri srcu. Negotovost v poslovnem delu. Lahko računate na uspeh neke svoje osebne pobude.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Dobili boste zanimive informacije o osebi, ki vas zanima. V poslovnem delu boste naleteli na nekatere ovire in boste morali uporabiti vse svoje sile, ker vam nekdo zelo nasprotuje.

KOZOROG (od 21. 12. do 29. 1.) Nepričakovani obisk. Zaskrbljenost za neko zadevo poslovnega značaja. Vesela vest, ki jo pričakujete, bo prišla, toda z malo zamudo. Vabilo na prijetno zabavo.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Razmere za srčne zadeve ne bodo prav ugodne. Ne boste mogli držati obljube, zaradi česar boste v zadregi. Priložnost za potovanje. V poslovnih zadevah boste lahko dosegli uspeh. Novice.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Srečanje s starimi znanci in prijatelji. Lep uspeh v poklicnem delu in napredovanje, čeprav boste naleteli na nekatere ovire in nevšečnosti. Veselo razpoloženje v prijetni družbi.

Ure:
OMIKRON • Lisert • DOXA • in zlatnino
prodaja na debelo
Magnaghi Trst
Ul. S. Lazzaro 8 - Tel. 35733-36308

Iz naših krajev

Pismo iz devinsko-nabrežinske občine

Vodo za namakanje obdelovalne zemlje naj plačujejo kmetje po nižjih cenah!

Vprašanje tujskega prometa - Za pospešeno gradnjo ljudskih hiš in za večjo zaposlitev v štivanski papirnici

Javnost je sicer že poučena, kateri problemi so dosedanjo občinsko upravo najbolj zanimali, vendar ne bo škodilo, če se jih s tem dopisom še dotaknemo, ker so za občinsko gospodarstvo zelo važni in pretežno osnovnega pomena.

Ni vseeno, kakšni so n. pr. pogoji za tujski promet, če ta predstavlja pomemben vir dohodkov. Zato je bilo torej treba nekaj storiti, da se prepreči anarhija pri gradnjah in se ustvarijo pogoji za razvoj tujskega prometa. To je občina rešila z urbanističnim načrtom, ki povsem ustreza modernim zahtevam tega prometa. Na osnovi tega bo vlada proglasila določeno ozemlje (Štivan, Devin, Sesljan in Vižovlje) za turistično področje, kar bo nudilo tem krajem določene ugodnosti.

Prav tako važno je vprašanje kamnolomov. Mislimo, da je škoda, da nismo bili že prej bolje obveščeni o tej zadevi. Vedeli smo, da so vmes velike krivice, da je občina pri tem že desetletja občutno prizadeta in je zaradi starih najemninskih pogodb ob lepe milijone; vedeli smo, da se industrijci na občinskem zemljišču, to je na kapitalu skoro izključno kmečko - delavskih ljudi, bogatijo in o tem smo med seboj mnogo razpravljali ter ugibalo, kaj vse bi bila mogla občina s pošteno najemnino za kamnolome izvesti. A kdo naj bi bil mislil, da doseže v zadnjih letih letna proizvodnja kamna celo do 10.000 kub. m! To smo zvedeli šele med volilno kampanjo iz «Primorskega dnevnika» in iz volilnega govora našega župana v Nabrežini 4. t. m., ko nam je med drugimi zanimivostmi povedal tudi to, kot jasen dokaz za velike dobičke industrijcev.

Občinska lista je v svojem programu nakazala probleme, ki jih smatra za najvažnejše in jih namerava v svoji poslovni dobi rešiti. Ne dvomimo, da je v njem iskrena želja. Vemo pa, da ni to odvisno le od dobre volje občinske uprave. Če bi občina razpolagala z lastnimi sredstvi, bi bilo drugače. Vendar upamo, da ne bo prefektura z odmero prispevka k letnemu primanjkljaju preskopa. Mi sodimo o tem takole: Naša pokrajina da letno državi znatne milijarde. Bilo bi povsem razumljivo, pravično in pošteno, da bi se vsaj del teh milijard odmeril tej pokrajini, oziroma občinam, zlasti onim s tolikimi odprtimi vprašanji, kot je naša.

Da, mnogo je še odprtih vprašanj. Tujski promet nalaga občini marsikatero nalogo ob obali in na ostalem področju: vprašanje ureditve poti, steza, olepšanja, razglednih točk, napeljave vode, luči itd. — vse to ne bo še kmalu rešeno. A za čim boljši razvoj našega gospodarstva je treba skrbeti, da se od tega čimprej izvrši vsaj najnujnejše.

Avtomobilski promet obremenjuje državne in pokrajinske ceste, a tudi občinske poti. A še prenekateri trak občinskih poti je močna ovira temu prometu in čaka na ureditev. (Te poti smo svoječasno že našteli). Javna razsvetljava je marsikje predmet kritike, in to predvsem v zvezi z motorizacijo. Tudi vodovodno vprašanje ni še rešeno. Težnja gre v smer individualne preskrbe z vodo. Ti stroški pa so preveliki.

Izrednega pomena je tudi vprašanje preskrbe vode v kmetijske namene, seveda po nižjih cenah. Ne mislimo, da spada ta zadeva v pristojnost občine, pač pa bi želeli, da bi se skupno z ostalimi prizadetimi občinami vztrajno in dosledno zavzemala za to zadevo, ki vsebuje predpogoj za racionalno izkoriščanje zemlje, oziroma bi zavzela prvo mesto v tako imenovanem organičnem načrtu za obnovo kmetijstva v naši pokrajini.

Delavstvo pa pričakuje, da se bo kot prejšnja, tudi sedanja občinska uprava zavzela za pereče vprašanje stanovanjske krize (gradnja ljudskih hiš), kot tudi za zaposlitev pri štivanski papirnici, ki bo svoj obrat razširila in pomnožila število delavstva.

Mogoče so ti predlogi odvečni in preuranjeni, a se pri tem držimo pravila, da vodi pravočasno opozorilo k pravilni in boljši rešitvi te ali one zadeve.

—«»—

«Japetova poroka»

Pod naslovom «Japetova poroka in njegovo ženitovanjsko potovanje» je bila priobčena v prejšnji nedeljski številki Primorskega dnevnika črtica iz starega barkovljanskega življenja, v kateri sta bila opisana brata Japa in Tone v humorističnem smislu, ki ga nekateri potomci niso pravilno razumeli, ker so bile v črtici navedene bolj slabe nego dobre lastnosti.

Pisec ni imel najmanjšega namena, da bi šel preko vseh dobrih lastnosti, ki jih je imel opisani Japa, ni jih pa navajal, ker niso spadale k stvari, kar pa danes prav rad stori, ker omenjeni Japa ni bil samo humorist, ampak skupno z bratom priden delavec in tudi dober gospodar. Toliko on kolikor njegov brat sta bila zavedno prosvetna delavca, saj sta oba sodelovala pri pevskem društvu «Adrija» in sta uživala ugled pri vseh takratnih Barkovljanih. Zato pa sta še danes oba v najboljšem spominu kot poštenjaka in skrbna člana revne, ampak od vseh čislane družine.

R. P.

60 let skupnega življenja

V Ul. Malolica v Trstu, in sicer v stanovanju družine Vatovec, bo danes domača slovesnost: Marija Apolonio in Franc Vatovec bosta v krogu svoje številne družine praznovala 60-letnico poroke. Slavljenca bosta obkrožena od sedmih sinov in hčera, pa tudi drugi sorodniki in prijatelji bodo prišli, da jima izrazijo najboljše želje za bodočnost.

Slavljenca sta se poročila v Bertokih in sicer 17. novembra 1900. Franc Vatovec je bil več kot trideset let zaposlen pri raznih zavarovalnicah, po delu pa se je udejstvoval na prosvetnem področju. V Bertokih, Pobegih, pri Sv. Antonu, v Cežarjih in še drugih vaseh v okolici Kopra je ustanovil ter vodil številne pevske zbore. Mnogo let je zbiral mladino v prosvetnih domovih, dokler ga niso fašisti začeli preganjati. Leta 1925 je moral zapustiti svoj rojstni kraj in Cežarje, kjer je takrat stanoval ter se je preselil v Trst, kjer si je ustanovil nov dom.

Njegova soproga Marija pa je bila svojemu možu zvesta spremljevalka. Tudi ona je pomagala vzdrževati številno družino, saj je bila dolgo let branjevka najprej na Goldonijevem trgu, potem pa na pokritem trgu. Oba zakonca sta kot zavedna Slovenca vzgojila svoje otroke v ljubezni do materinega jezika.

Vatovčevi so bili stalni naročniki «Edinosti», in od vsega začetka so zvesti čitatelji «Primorskega dnevnika».

Cestitkam njunih otrok, vnukov, sorodnikov ter prijateljev se pridružujeta tudi uredništvo in uprava našega lista ter jima želita še mnogo zdravja in srečnih let skupnega življenja!

BOLJUNEC

Zvedelo se je, da je gospodar boljunškega kamnoloma prosil še za 5000 kv. metrov zemljišča, ki bi mu služilo za razširitev kamnoloma. Toda vaščani so odločno proti temu, saj gospodar do danes ni pokazal najmanjše volje, da bi odpravil, ali vsaj zmanjšal ropot, ki ga povzročajo stroji v kamnolomu in ki dela ljudem slabo kri. Zato je mnenje vaščanov: Najprej naj gospodar poskrbi, da bo ropot v kamnolomu prenehal, potem pa se bomo lahko pogovarjali o prodaji zahtevanega zemljišča!

PREBENEG

Pred nedavnim je bila na novo asfaltirana cesta, ki vodi iz Doline v našo vas. Končno so asfaltirali tudi kos ceste, ki gre skoraj do jugoslovanske zapornice na bloku pod Socerbom. To delo je bilo nujno potrebno in tako je sedaj ustvarjen nov pogoj za razvoj tujskega prometa. Slišimo, da bodo baje tudi Jugoslovani asfaltirali pot, ki vodi po njihovem ozemlju do grada na Socerbu. Prav gotovo bi v tem primeru Socerb zelo valorizirali.

Žal še sedaj nimamo telefona, čeprav je bil denar že davno nakazan. Upamo, da ustanova Telve ne bo preveč odlašala.

Nekateri vaščani so že prodali vino, ki ga kupci plačujejo po 110 do 115 lir za liter.

PRAPROT

Izgubili smo 65-letno Rozalijo vdovo Šušteršič. Pokojnica je nekaj let bolehala in hirala in le njena trdna narava ji je podaljšala življenje. Zrasla je iz takih socialnih pogojev, da se je morala že zgodaj seznaniti z vrlinami, ki so najčešče edina dota zlasti kraškemu človeku. To je posredovala svojim trem otrokom (sinovom), ki jih je kot dolgoletna vdova po železničarju morala sama vzgajati. Dva sina živita na tem ozemlju, eden, bivši partizanski borec, pa je v Jugoslaviji. Delavnost, pridnost, skrb za družino, mirnost in dobri odnosi z vaščani so jo uvrstili med priljubljene vaščanke. Kot takšna je bila znana tudi v okolici.

Dobri ženi lahka domača zemlja, preostalim pa izražamo naše sožalje!

MAČKOVLJE

Našo domačo gostilno je prevzela nova najemnica in sicer Rozalija Komar iz Ricmanj, ki je imela poprej štiri leta v zakupu Švarovo gostilno v Ricmanjih. Prepričali smo se, da toči pristno domače vino, gostom pa postreže tudi z domačim pršutom in klobasami.

Nedvomno bo gostilna pod novo upravo privabila ne samo domačine, temveč tudi številne Tržačane.

„Dvojčki" v Krogljah

Pred mesecem je krava Malka, ki jo imajo Spinčičevi (Ivan Kocjančič), zvalila dve teleti. Teleti sta se v enem mesecu dobro zredili, tako da ju bo gospodar sedaj oddal mesarju. Zanimivost zase pa je, da je Malkina «nona» v desetih letih kar štirikrat zvalila «dvojčke»

Nekaj koristnih nasvetov našim kokošerejcem

Za povečanje zimske nesnosti kokoši

KG je pred nedavnim objavil zanimiv članek inž. I. Holeček iz Kmetijskega inštituta Slovenije ki se nanaša na zimsko nesnost kokoši. Nedvomno bodo nasveti, ki jih vsebuje članek, koristili tudi našim živinorejcem in zato ga skoraj v celoti povzemamo.

Jajca so najdražja pozno jesseni in pozimi. Zato si želi vsak perutninar, da bi mu kokoši v tem času kar največ nesle. Če pa hoče to doseči, jih mora krmiti z ustrezno krmo in podaljšati dan z umetnim osvetljevanjem kurnice. Razen tega jih mora varovati pred boleznimi in raznimi notranjimi in zunanjimi zajedavci. To pa doseže s suho, čisto, toplo, svetlo kurnico ter zdravim nadzorstvom nad zdravjem.

KAKO MORAMO KRMITI KOKOŠI?

V jajcu sta rumenjak in beljak. Že ime nam pove, da so v beljaku pretežno samo beljakovine. Tudi rumenjak sestoji iz beljakovin in maščobe. Iz jajca se izvali pišče, ki je pretežno iz mesa, kosti, perja. Meso in perje pa sestavljajo tudi beljakovine. Le-te lahko ustvarjamo samo iz beljakovinske krme. Ne morejo se ustvarjati iz škrobnatih snovi, kakor so n. pr. krompir ali žitno zrnje. Zato je povsem zgrešeno mišljenje, da je kokošim za boljšo nesnost potrebno žito. Pač pa so jim potrebna predvsem beljakovinasta krmila, in sicer taka, ki jih perutnina lahko izkorišča. To so živalske beljakovine, mleko (posneto) in mlečni proizvodi (sir, pinjenec, sirotka), kri (sveža ali krvna moka,) mesni odpadki (svežji ali mesna moka), ribja moka, razne žuželke, hrošči in črvi, suhi pivski kvas itd.

Za naše razmere pride v poštev zlasti posneto mleko ki ga dajemo kokošim med drugo krmo, in sicer približno 12 dkg dnevno za vsako kokoš. Mleko dajemo le trdo kislo in to v emajliranih ali lončenih posodah. Če nimamo na razpolago mleka, lahko damo dnevno eni kokoši 0,8—1 dkg ribje ali mesne moke. Če imamo vse troje, lahko kombiniramo: dajemo 0,5 dkg ribje ali mesne moke in 7 dkg trdokislega posnetega mleka na dan na kokoš.

Če krmimo nesnice z moko iz Tovarne močnih krmil, naj jo imajo kokoši v suhi obliki vedno na razpolago. Lahko pa dajemo enkrat ali dvakrat na dan krmno moko kot mehko krmo, ovlaženo z mlačno vodo, toda samo toliko, kolikor lahko pojedo v 20 minutah.

Seveda pa so za ustrezno krmljenje vseh živali potrebni razen beljakovin tudi škrobnata krmila, rudnine in vitamini. Škrobnate snovi potrebuje telo za vzdrževanje telesne toplote, za gibanje, za delo in za naslago masti. Rudnine so potrebne za rast in vzdrževanje kosti, za pravilno delovanje telesnih celic in kokošim zlasti za tvorbo jajčne lupine. Vitamini pa urejajo vse delovanje notranjih organov.

Zato ravno pozimi ne smemo pozabiti na zeleno krmo, na različne zelenjavne odpadke iz kuhinje (zeljni listi, ohrovt, kislo zelje, solata itd.). Zelenjava naj bo dobro seseklana, pokladajmo pa je 1,5 dkg na kokoš na dan. Tudi pesa in korenje sta izvrstna vitaminska dodatka v zimskih mesecih. Peso nabodemo v višini kokošje glave na žebelj in tako jo kokoši lahko po mili volji kavsajo.

Pri večjem številu kokoši je zelo priporočljiva okisana krma ali silaža. V ta namen lahko siliramo različno zelenjavo, mlado koruzo, zelenjavne odpadke iz kuhinje, deteljo, lucerno, otavo, peso, nekaj čebule za boljšo prebavo lahko pa tudi nekaj parjenega krompirja. Za perutnino so bolj primerni manjši silosi — lahko je navaden sod, nepropusten za vodo in zrak z izlivom na dnu. Stene morajo biti gladke. Če hočemo desetim kokošim dodajati silažo, štiri mesece (po 2—3 dkg na dan), potem potrebujemo 40-litrski silos.

Na dno silosa damo plast zrezane slame, ki bo vpila odvečni sok. Zelenjava mora biti popolnoma čista, nenagnita in na drobno zrezana. Ko z njo polnimo posodo, jo moramo dobro stlačiti in silos hitro napolniti, nato pa pokriti z desko, ki jo obtežimo s kamnom. Nekaj dni pustimo odtekati sok skozi odprtino na dnu, nato pa odtok dobro zapremo in pokrov zamažemo z ilovico, da nima zrak dostopa do silaže. Silos ne sme stati neposredno na soncu niti na dežju in moramo ga zavarovati pred zmrzovanjem. Po 4—6 tednih je silaža zrela in če je pravilno narejena, je uporabna vse leto.

Da bo krma ustrezala svojemu namenu, to je dobri nesnosti kokoši, jo moramo tudi pravilno sestaviti. Primeren obrok zimske krme za 10 kokoši na dan lahko sestavimo takole:

400 gramov oparjenega ali siliranega krompirja;

400 gramov žitnega zdroba in otrobov;

200 gramov drobno zrezane zelenjave;

20 gramov ribje ali mesne moke;

1,25 litra posnetega, trdokislega mleka (damo ga kot pijačo ali pomešanega v mehko krmo);

400 gramov zrnja (ječmen, pšenica, oves, koruza, pšeno — pokladamo ga zvečer!). Če nimamo mleka, potem damo več ribje ali mesne moke in to 120 gramov.

NE SAMO KRMA, TUDI SVETLOBA POSPEŠUJE NESNOST

Številni poskusi v raznih deželah so pokazali, da se nesnost poveča v zimskih mesecih, če z umetno svetlobo v kurnici dan umetno podaljšamo na 14 ur tako, da je med zadnjim večernim in prvim jutranjim krmljenjem največ 10 ur. Svetloba namreč vpliva preko očesnih živcev na možgansko žlezo kokoši, da izloča poseben sok, ki pospešuje zorenje in izločanje jajčec v jajčniku, tako da nesejo jajca zaporedoma kakor poleti. Nekateri trdijo, da se s tem kokoši preveč izčrpajo, vendar so poskusi pokazali, da osvetljevanje celo ugodno deluje na zdravje živali. Bolehne živali so namreč pod vplivom svetlobe postale bolj zdrave in odpornejše.

Za osvetljevanje uporabljamo 15—25-vatne žarnice, močnejše žarnice ne dajejo nobenih boljših uspehov. Je vseeno, kdaj osvetljujemo: samo zvečer ali samo zjutraj ali deljeno nekaj ur zvečer nekaj ur zjutraj. Velja pa pravilo: kakor smo začeli, tistega časa se moramo držati vso dobo osvetljevanja. Žarnico namestimo tako, da dobro osvetljuje vse grede in tla in da v kokošnjaku ni temnih kotov. Da si prihranimo pot v kokošnjak, namestimo stikalo v stanovanju. Tako nam umetno osvetljevanje ne daje prav nič več dela.

Napačno je mišljenje, da mraz uniči mrčes. V vlažnih, temnih umazanih kokošnjakih je tudi pozimi ogromno zajedavcev. Ker se pa pozimi kokoši bolj zadržujejo v njih, jih mrčes rad napada v še večjem številu. Seveda se s tem slabi zdravje in odpornost kokoši, hkrati pa nosijo tudi manj jajc. Zato moramo pozimi zelo paziti na snago v kokošnjaku. Steljo moramo pogosto menjati, hkrati pa tla, gnezda, grede, mreže, koritca in vse, kar so kokoši ponesnažile, zribamo z vrelim lugom ali sodo. S tem uničimo jajčeca, gnide in ličinke. V gnezdih večkrat menjamo mrvo in jo posujemo s prahom proti mrčesu. Tudi kokoši same večkrat posujemo s prahom proti mrčesu, pri tem pa pazimo, da prah pride prav do kože, posebno na trebuhu. Mrčes se rad zadržuje v špranjah, zlasti na gredah, od koder ponoči leze na kokoši. Zato naj bodo grede po možnosti gladke.

Paziti moramo tudi na številne črevesne zajedavce — gliste, trakulje, slepične črve. Nobena reja ni brez teh črvov, vendar če jih je malo, ni nobene nevarnosti za kokoši. Toda iz malega števila se jih lahko razmnoži mnogo in zato se moramo odločno in vztrajno boriti proti njim.

Kokoš, ki ima črve, spoznamo po tem, da je bleda, slabokrvna, da ima drisko, da mnogo je in mnogo pije, pa vendar hujša. Pod gredami v izmečkih bomo našli črvičke. Proti črvom se borimo z antihelmintičnimi sredstvi. Dajemo na tešče in tega ne imamo kokoši zaprte. Drugega dne kokošnjak dobro očistimo in razkužimo z vrelim lugom ter prebelimo. Steljo in vse iztrebke, ki smo jih odstranili iz kokošnjaka, zažgemo, ker so polni črvov, jajčec in ličink. Če je potrebno, zdravljenje ponovimo. Dokazano je, da kokoši, ki dobivajo tudi pozimi dovolj vitaminov, paraziti slabše napadajo.

Kokošim, od katerih pričakujemo, da bodo pozimi pridno nesle, priskrbimo primerno topel kokošnjak. Le-ta naj bo dobro zračen, da bo zrak zmeraj svež, vendar brez prepiha, zlasti pri globokem nastiljanju. Pokladajmo jim nekoliko pogreto krmo, za žejo pa mlačno vodo, ki mora biti vedno na razpolago. Kokošnjak ne sme biti prenapolnjen. Na 1 kvadratni meter naj ne bo več kakor tri kokoši. Vsak dan, zjutraj in zvečer, moramo pregledati, če so kokoši zdrave. Če opazimo bolezen, moramo pravočasno ukrepati.

KRIŽANKA

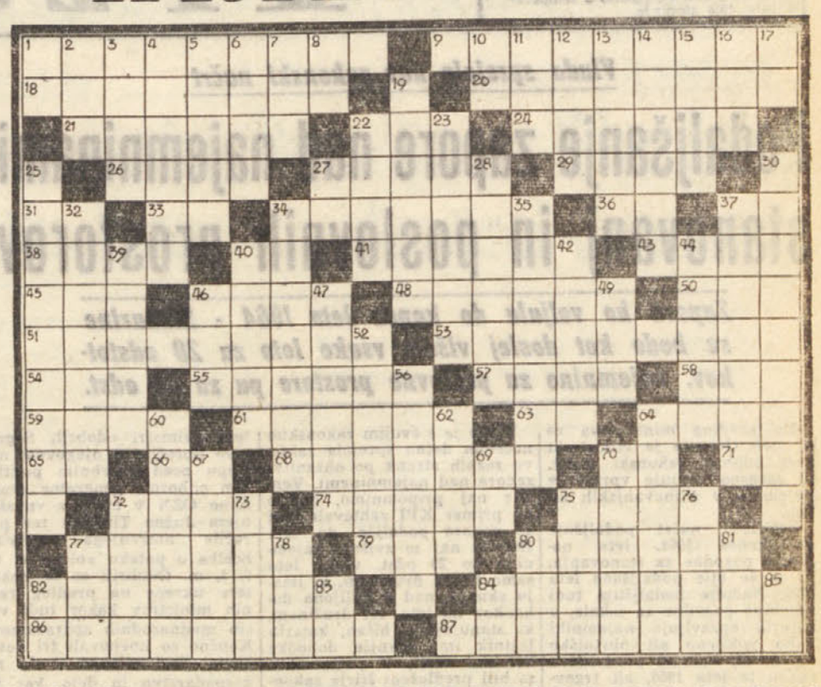

VODORAVNO: 1. napovedati; ovaditi, 9. napušč, 18. ozdraveti, 20. temeljite, 21. ženska, ki tare lan na trlici, 22. okrajšan naziv za Hercegovca, 24. orodja kovačev, 26. trte, gozdovi (v narečju), 27. poldrag kamen, 29. del ženske narodne noše, 31. član, del telesa, 33. predlog, 34. naziv za škofa, 36. pisemska kratica, 37. znak za natrij, 38. bolezen, 40. toda (it.), 41. hišice, ki jih graditelji uporabljajo za polaganje temeljev v globoki vodi, 43. angleško pristanišče v Arabiji, 45. žensko ime, 46. nerazbito, nepoškodovano, 48. običaji, 50. plačilo v naprej (množ.), 51. direktor, 53. jem stalno isto (žgance, krompir), 54. žensko ime, 55. naslov egiptovskih vladarjev, 57. velike ptice, 58. dva skupaj, 59. čevljarsko orodje, 61. natrijeva spojina, 63. osebni zaimek, 64. pripadnik stranke, ki je v oktobrski socialistični revoluciji nasprotovala boljševikom, 65. slovanski tednik, 66. oblika pomožnega glagola, 68. s kislinami izjedati (risbe na kovinski plošči), 70. kratica za akademski naslov, 71. nikalnica, 72. očrt, opis, 74. hud dež, 75. živinska krma, 77. gorski preval pod Mangartom, 79. del obraza, 80. trohljivi, 82. upniški, tikajoč se kredita, 84. postati bolj len, 86. bogataš, mož, ki ima veliko denarja, 87. vrsta znanega zdravila.

NAVPIČNO: 1. medmet, 2. uradni spis, 3. sposoben za življenje, za uporabo, 4. nespretnež, 5. naznanilo, sporočilo, 6. moško ime, 7. del imena prve slovenske filmske igralke, 8. osebni zaimek, 10. okrajšan podredni veznik, 11. močnik, 12. skupina živali, 13. ubog, 14. vrsta računa, 15. glej 59. vod. (množ.), 16. grška črka, 17. kadar, 19. koristen, delaven, marljiv, 22. prav tak, 23. kislega okusa, 25. glavno mesto evropske države, 27. pivo starih Slovanov, 28. izdelan s kovanjem, 30. puščen v nemar, 32. razstrelivo, 34. tuje moško ime, 35. raztelesovalci, 37. ki ga ni mogoče več uporabljati, 39. francoski politik, ki je med okupacijo sodeloval z Nemci, 40. plin, ki je spojina ogljika in vodika, 42. zamisli, 44. švicarsko zimsko letovišče, 46. slovenski jezikoslovec, 47. obdan z lati, 49. pripovedni pesmi, 52. reka, ki se izliva v Mrtvo morje, 56. nagnjenje, tudi modus, 60. ceremonije, 62. Massenetova opera (fon.), 64. Verdijeva opera, 67. vrsta bolezni vinske trte, 69. sedma in peta črka besede pod 18. vod., 70. iz kože devljem, 72. planinska ptica, 73. gospodinjska potrebščina, 75. moč, 76. rimski pesnik, 77. predlog, 78. brez veselja do dela, 80. vrtnina, 81. japonsko ime, 82. kratica za enoto dolžinske mere, 83. predlog, 84. grška črka, 85. veznik.

REŠITEV KRIŽANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

VODORAVNO: 1. podvoden, 8. ustanoviti, 17. Edo, 18. Horac, 20. pogoj, 21. ZAR, 22. remi, 24. loven, 26. reč, 27. Fina, 28. uzode, 30. soparen, 32. vidik, 33. Avala, 35. jezik, 36. kupon, 38. Ahaja, 40. tam, 41. pozer, 43. sito, 45. drn, 47. kosec, 48. pi, 49. idi, 50. dogon, 51. polom, 52. zet, 53. ce, 54. zavoj, 56. lev, 57. kaša, 58. peven, 59. prt, 61. genij, 63. lonec, 64. veden, 66. lanen, 68. Kovin, 69. radiran, 71. Šimen, 73. opit, 74. ker, 75. nosim, 77. nato, 78. sat, 79. vrana, 81. rival, 83. ter, 84. trepetlika, 85. politika.

NAVPIČNO: 1. Peru, 2. Odesa, 3. domovati, 4. oh, 5. dol, 6. Eros, 7. navoj, 9. S(lovensko) P(rimorje), 10. torek, 11. Agen, 12. noč, 13. oj, 14. Izidor, 15. tanin, 16. Irak, 19. cepet, 23. Idaho, 25. nazaj, 27. pipec, 29. Ela, 31. Rim, 32. vuzem, 34. ajdovec, 36. Kosovel, 37. psica, 39. argon, 41. poleg, 42. citat, 44. Ide, 46. noj, 47. kol, 48. peš, 50. daven, 52. zajemati, 54. zanit, 55. trdin, 57. kinin, 58, povite, 59. ped, 60. teror, 62. naš, 63. lopar, 64. varni, 65. nasip, 67. netek, 68. kost, 69. Real, 70. nivo, 72. Nora, 74. krt, 76. Mal, 79, ve, 80. ak, 82. li.

Medved polkovnika Beecha

(David Garnet - prof. Ernest Vogrič)

(Nadaljevanje s 4. strani)

gostilno zaprli, so bili njuni glasovi vse hrupnejši in gledalcem se je zdelo, da se prepirata. Tedaj je eden od njiju naenkrat potegnil nož in oba sta poskušala drug drugega zabosti. Ločili so ju preden sta si storila kaj hudega. Policija ju je prijela in odpeljala na postajo.

Sodišče se je slučajno sestalo naslednjega dne. Predsedoval mu je polkovnik Beech, starejši podeželski gospod zelo dobrega srca, toda nekoliko prismuknjen. Ko je policija pripeljala oba Španca, ni hotel ničesar slišati o poskušanem umoru ali namerni poškodbi.

«Biti moramo pravični do njiju, seržant. Nikoli ne bomo mogli ugotoviti, kaj je bilo pri tem prav in kaj narobe. Omejite obtožbo na dejstvo, da sta bila pijana in povzročila nered, in dali jima bomo deset dni zapora. Španec je že bil na tem, da pojasni zadevo z medvedom, pa se je nato premislil, kajti nikomur ni zaupal in se ni mogel nikoli sporazumeti. Gotovo je mislil, da bo medved kos desetdnevnemu stradanju: dal mu je bil obilen obrok hrane, imel je tudi vode, in končno medved prezimuje in prestane cele mesece brez hrane.

Tako je Španec sedel v zaporu, si podpiral glavo z rokami in premišljal o svojem medvedu, ki je privezan k drevesu tam pri studencu, vleče za verigo, se muči z ovratnikom, hodi okoli, se zopet vleže, drema in poskuša zaspati ter postaja čedalje bolj lačen. Potem je premišljal, kako bo vse to nadomestil s tem, da bo dal medvedu obilo hrane, ko bo prost.

Polkovnik Beech je rad streljal in je poleg tega, da si je hranil jazane v svojem revirju, vzel v zakup večino lovišč tam okoli. Menil je, da bo tako imel na varnem svoje jazane, ki so zahajali v gozd, pristopen občinstvu. Eden izmed njegovih čuvajev je bil prijeten dečko dvajsetih let. Ko je slišal nekaj dni zatem, da so Španca poslali v zapor in da ni nihče videl medveda, ga je šel sam iskat. Večkrat ju je bil namreč srečal, ko sta prihajala in odhajala iz gozda. Odšel je naravnost k studencu in takoj našel medveda; nato je šel domov in se vrnil z mrtvim kuncem ter z obilico pasjih piškotov. Stal je in opazoval, kako je žival mlaskala z njimi in jih požrla. Potem je bil v zadregi, kaj naj stori.

«Žival lahko zdivja brez hrane», je pomislil. «Povedal bom o tem glavnemu čuvarju, in če bova oba skupaj zmogla, ga bova spravila v skedenj pri kmetiji, kjer stanujem, nato pa ga bom hranil, dokler se njegov gospodar ne vrne iz zapora.»

Glavnemu čuvarju pa ni ugajal predlog, da bi odvezali medveda, in je pohitel, da o tem odkritju obvesti polkovnika.

«Našli smo divjega medveda, privezanega z verigo k drevesu», je najbrž dejal, in lahko si mislimo, kako je bil polkovnik razburjen in presenečen. Takoj so sestavili skupino mož, ki ji je načeloval polkovnik. Nosil je puško, ki jo je uporabljal v Indiji, okrog nog pa mu je poskakoval in tekal njegov priljubljeni joksterijer. Ko so prispeli do studenca, je pes začel lajati, medved pa je v odgovor renčal: pasji lajež je že od nekaj sovražil in človeška hoja ga je vznemirjala.

Polkovniku Beechu je bila glavna blaginja vedno pri srcu, pogledal je medveda, slišal, kako renči, in videl, da je nevarna zverina, ki bi utegnila pobesneti zaradi lakote, ter se odtrgati z verige. Otroci so se prihajali igrat, ženske pa nabirat dračje v gozd. Stresel se je ob misli, v kaki nevarnosti so.

«Samo eno lahko storimo — ustreliti ga moramo.»

Toda čuvaj je spregovoril in se ponudil, da bo pazil na medveda, če bi ga lahko spravil nazaj v skedenj.

«Zelo tvegana ponudba, Johnson,» je dejal polkovnik.

«Toda tam kjer bivaš, so otroci, in ne morem ti dovoliti, da si naprtiš to odgovornost. Medved je zelo zahrbten patron, z njim je težko ravnati, in kaj bi bilo, če se utrga z verige...?

Tako so torej medveda ustrelili — takoj se je zvalil, mrtev kot hlod. Patrono je vrglo na rumeno listje, psi pa so se tresli in umaknili. Ko so se ljudje zbrali okrog živali, so jo prevalili, otipali kožuh in odvezali verigo. Bilo je vsem precej žal tega, kar so storili, še najbolj pa polkovniku Beechu.

«Uboga žival», je dejal. «Ubogi stari dečko». Vendar ti je bolje mrtvemu, kakor pri kaki prokleti svinji, ki bi odšla in te pustila stradati».

In mislil je s studom na trpljenje, ki ga je medved moral prestati pri tem okrutnem Špancu, ter odšel sam domov. Bil je še vedno razburjen, kajti še nikoli poprej ni ustrelil medveda. Še ta dan je poslal voz po žival, kožo pa so poslali v Rowlandsko zavetišče, da bi iz nje naredili preprogo za kočijo, in mesec kasneje mi je Nelly Outram povedala, da so se gospodične Beech prevažale okrog z medvedjo kožo na kolenih.

Ko so Španca izpustili iz zapora in je slišal, kaj se je zgodilo, se je izgubil od nas. Nikakor si ni želel, da bi prestal še eno kazen zato, ker je bil pustil medveda brez nadzorstva, in polkovnik bi ga trdo pritisnil. Ta je imel rad pošteno ravnanje in ni mogel prenašati okrutnosti do živali. Zato Španec ni čakal, da bi videl medvedovo kožo, pogrnjeno v kočiji. Bil je uničen in se je moral sila potruditi, če se je hotel vrniti v domačo deželo.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 12.1 stopinje, najnižja 8.8, ob 19. uri 10.5 stopinje. Zračni tlak 1003.7, veter 11 km, severovzhodnik, vlage 80 odst., nebo pooblačeno, padavine 28.1 mm, morje rahlo razgibano s temperaturo 15.8 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 20. novembra Srečko
Sonce vzide ob 7.11 in zatone ob 16.30. Dolžina dneva 9.19. Luna vzide ob 8.27 in zatone ob 18.13
Jutri, PONEDELJEK, 21. nov. Marija

Vlada sprejela nov zakonski načrt

Podaljšanje zapore nad najemninami stanovanj in poslovnih prostorov

Zapora bo veljala do konca leta 1964 - Stanarine se bodo kot doslej višale vsako leto za 20 odstotkov, najemnine za poslovne prostore pa za 25 odst.

Na predlog ministrstva za ...tvo Gonelle je ministrski svet odobril zakonski načrt, ki začasno urejuje vprašanje najemnin v stanovanjskih hišah.

Zakonski načrt podaljšuje do konca 1964. leta najemne pogodbe za stanovanja, ki so že bile podaljšane leta 1955. Nadalje podaljšuje tudi najemne pogodbe za lokale, v katerih opravljajo najemniki kako poklicno ali obrtniško dejavnost, kakršni predvideva zakon iz leta 1956, ali trgovsko dejavnost, v kateri so zaposleni najemnik sam in njegovi svojci z ne več kot petimi uslužbenci, izvzemši vajence, in sicer na dan 30. junija 1960.

Od prvega julija 1961 pa se neha zapora nad najemninami v stanovanjih, ki jih ministrski odlok z dne 7. januarja 1959 smatra za razkošna, ter v hišah, ki ne služijo niti za stanovanja niti za zgoraj omenjene dejavnosti.

Najemnine za stanovanja pa se bodo v teh štirih letih višale na podlagi tega odloka kot doslej na podlagi zakona št. 368 iz leta 1955. To se pravi, da se bodo vsako leto zvišale za 20 odstotkov, na podlagi računa «nad sto», to je vsako leto bodo računali odstotke novega poviška na zvišani najemnini, tako da se bo sedanja najemnina zopet več kot podvojila in se s tem približala prostim najemninam. Po omenjenem zakonu iz leta 1955 veljajo neke ugodnosti za upokojence z nizko pokojnino in reveže, ki imajo pravico do samo 10-odstotnih povišnkov ali pa se jim najemnine sploh ne smejo povišati.

Najemnine za poslovne lokale pa se bodo zvišale vsako leto za 25 odstotkov na podlagi najemnine od zadnjega dne prejšnjega leta, kar pomeni, da se bodo v 4 letih zvišale kar za 150 odstotkov.

Po novem zakonskem odloku pa ne bodo veljale maksimalne meje najemnin, ki so določene po zakonu iz leta 1955. Glede vsega ostalega, česar ne vsebuje ta odlok, pa se je treba ravnati po omenjenem zakonu.

Vlada je s svojim zakonskim načrtom delno sprejela zahteve raznih strank po ohranitvi zapore nad najemninami. Vendar naj pripomnimo, da je na primer KPI zahtevala, naj se zapora podaljša do leta 1965 in naj se zvišajo najemnine po 20 odst. vsako leto samo tistim družinam, ki imajo skupno nad 2 milijona dohodkov na leto, ter družinam, ki stanujejo v hišah, katerih lastnik ima manjše dohodke kot oni sami. V parlamentu so bili predloženi štirje zakonski osnutki za ureditev tega vprašanja.

Na včerajšnji seji so poleg tega ministri odobrili Segnijevo poročilo o njegovem nastopu pred posebnim političnim odborom generalne skupščine OZN v zvezi z vprašanjem Južne Tirolske ter poročilo notranjega ministra Scelbe o poteku volitev 6. in 7. t. m. Odobrili so še nekatere ukrepe na predlog raznih ministrov kakor tudi vrsto mednarodnih sporazumov. Končno so imenovali tri nove člane Nacionalnega sveta za gospodarstvo in delo, ker je od dosedanjih eden podal ostavko, drugi zbolel, tretji pa umrl.

Delovišča za brezposelne delavce

V kratkem bodo otvorili delovišča za brezposelne delavce, o čemer je že uradno sporočila tržaška občina. Interesenti se lahko vpišejo do 30. novembra na namestitvenem uradu na Trgu Oberdan 6 na posebnih obrazcih, ki jih tam razdeljujejo. V tem uradu lahko dobe interesenti tudi vsa potrebna pojasnila glede plač, ki jih bodo prejemali oni, ki bodo na deloviščih zaposleni.

Načeloma bodo lahko dobili zaposlitev tudi nekateri invalidi, vendar pa le v primeru, da njih invalidnost ne bo onemogočala zaposlitev pri predvidenih delih.

Končno pozivajo vse strokovno usposobljene, ki bi radi postali načelniki gradbišč ali pomočniki inštruktorjev in ki imajo zato potrebne predpisane rekvizite (naziv inženirja, geometra, gradbenega strokovnjaka, kmetijskega strokovnjaka, italijansko državljanstvo, kazenski list idt.) naj takoj zahtevajo nujni vpis v posebni seznam, ki obstaja na deželnem uradu za delo in kjer lahko dobe vsa pojasnila.

Gostovanje odličnih pevcev včeraj v Avditoriju

Komorni moški zbor iz Celja je nudil večer krasnega petja

Lep program in sijajno izvajanje

Navdušeno ploskanje občinstva, ki je pri več pesmih zahtevalo ponovitev, je najbolj neposredno in prepričljivo izrazilo, kako zelo je ugajal včerajšnji nastop Komornega moškega zbora iz Celja. Pod vodstvom svojega dirigenta Egona Kuneja so pevci izvajali smotrno sestavljen program, ki je segal od nekaterih starih mojstrov preko slovenskih umetnih do raznih jugoslovanskih narodnih pesmi. Dirigent zna s svojim zborom iz vsake pesmi izoblikovati pravi biser. Vse podajanje je lahkotno, tehnično do kraja izpiljeno, nikdar prisiljeno. Glasovi so lepo uglajeni in kultivirani. Med pevci je tudi več solistov, ki jim dirigent odkazuje solistične partije, kakor se kak glas za posamezno pesem najbolj prilega.

Na koncu sporeda je predsednik Glasbene Matice Dušan Hreščak goste pozdravil in jim izročil darilo. Odgovoril mu je predstavnik gostov, ki je tudi poklonil GM darilo. Lepo je na koncu dejal, da «naša pesem veže naša srca».

(Obisk ni bil najboljši. To ugotavljanje postaja pri mnogih prireditvah že stereotipno. Včeraj bi lahko nezadovoljiv obisk nekoliko opravičevali — sicer ne preveč prepričljivo — z nalivom. Tistim, ki jih včeraj ni bilo na koncertu, jim je vsekakor lahko žal za zamujen prelep užitek).

—«»—

PREMIERA V «VERDIJU»

Ghedinijeva opera «Marija Aleksandrijska» navdušila občinstvo

Skepsa, ki se na splošno drži občinstva, kadar pridejo na spored nova dela, pri Ghedinijevi «Mariji Aleksandrijski» ni bila utemeljena. Res je sicer, da delo ni več tako zelo novo; nastalo je pred 25 leti in doživelo je prvo uprizoritev l. 1937; že tedaj je bilo lepo sprejeto. Prav lep sprejem je opera doživela tudi včeraj v gledališču «Verdi», ko je bila prvič izvajana v Trstu.

Ghedini je glasbeno obdelal staro legendo o Mariji Aleksandrijski ali Egiptovski, razvratni grešnici, ki zaradi svoje nepotešne sle popolnoma zmede vso svojo okolico bodisi v pristanišču bodisi pozneje na ladji, ki je namenjena v Sveto deželo. Potem pa se spreobrne in se vse življenje pokori v puščavi. To snov je avtor s svojo glasbo močno zdramatiziral ter ustvaril v operi krepke osebe. Zlasti Marija je ves čas polnokrvna osebnost, ki je dala pevki Luisi Malagrida priložnost, da se vsestransko uveljavi. Njenemu prepričljivemu liku so se pridružili še nekateri prav dobri pevci, tako Lino Puglisi in Renato Cioni kot oče in sin, Giorgio Tadeo kot poveljnik ladje, Claudio Giombi kot puščavnik Zosimo; potem pa so nastopili še Raimondo Botteghelli, Enzo Mucchiuti, Vito Susca, Ezio De Giorgi. V še dveh ženskih vlogah sta nastopili Carla Otta in Rosa Laghezza.

Velikega odobravanja občinstva je bil poleg izvajalcev in mladega dirigenta Claudia Abbada ter njegovih sodelavcev deležen tudi navzoči avtor Giorgio Federico Ghedini.

Danes popoldne je zadnja ponovitev Verdijeve opere «Simon Boccanegra».

—«»—

Jože Cesar razstavlja v Tolminu

Včeraj so v tolminskem gledališču na pobudo Okrajne zveze «Svobod» in prosvetnih društev Gorica odprli slikarsko razstavo Jožeta Cesarja. Razstava bo odprta do 30. novembra.

Na Korzu zaradi filobusa ustavljen promet

Filobus, ki je vozil včeraj nekaj pred poldnevom po Korzu Italia v smeri Borznega trga, je pri trgovini «Primato» povzročil zastoj prometa, ki je bil ustavljen kakih dvajset minut. Eden od drogov, ki drsi po žicah, se je zmuznil iz tira ter zadel ob električne žice, tako da se je ena od teh pretrgala in povzročila morje isker. To je med potniki v filobusu pa tudi med pešci vzbudilo pravcato paniko, a na srečo ni bilo nič hudega. Filobus se je nato nagnil na levo stran, pri čemer pa je zadel ob tramvaj proge 3, tako da je bil promet naenkrat ustavljen. Zaradi tega so morali na mesto nesreče priti delavci Acegat, ki so začeli takoj popravljati električno mrežo, karabinjerji pa so usmerjali promet v druge ulice. Ob 12.15 so delavci popravili žice in promet se je spet normalno odvijal.

RAZNA OBVESTILA

Telovadba za otroke od 7. do 14. leta se vrši na stadionu «Prvi maj» ob torkih ob 18. uri in pri Sv. Jakobu v Ul. Montecchi 6 ob sredah ob 18.15. Istočasno sprejemamo še nove telovadce.

***

Narodna in študijska knjižnica v Trstu bo imela svoj tretji redni občni zbor v četrtek 24. novembra t.l. ob 18.30 v svojih prostorih v Ul. Geppa 9 s sledečim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsednika
2. Poročilo tajnika
3. Poročilo blagajnika
4. Poročilo nadzornikov in razrešnica odboru
5. Izvolitev novega odbora
6. Smernice za bodoče delo
7. Razno.

***

Narodna in študijska knjižnica bo priredila v zimski sezoni 1960-61 sledeča predavanja: leposlovje: moderno slovensko slovstvo, zgodovinski razvoj slovenskega jezika, prešernoslovje; folklora: stari slovenski običaji na Primorskem; umetnostna zgodovina: primorska umetnost, moderna slovenska umetnost, baročna slovenska umetnost; tehnika: nuklearna fizika, naš pogled v vesolje (astronavtika), fotografije Lune; sociologija in pravo: kozmično pravo, misija dobre volje (socialistični odnosi).

***

Šola Glasbene Matice. Prva vaja otroškega pevskega zbora, ki ga vodi prof. Karel Boštjančič, bo v petek 25. novembra ob 18.30 v šolski dvorani, Ul. R. Manna 29. Vabimo tudi starše otrok, ki ne obiskujejo šole Glasbene Matice, da privedejo otroke k pevskim vajam.

GLEDALIŠČA

TEATRO NUOVO

Danes ob 17. uri abonma D, tretja predstava Pirandellove komedije «Šest oseb išče avtorja». Cene: 650, 450 in 250 lir.

Jutri ob 21. uri koncert češkega orkestra, ki bo izvajal Beethovna.

Abonmaji in prenotacije se sprejemajo od 10 do 13 in od 16.30 do 19.30 pri gledališki blagajni v Ulici Giustiniano ter v Pasaži Protti.

Cena za abonmaje za sedem predstav: za premiere: sedeži sektor A 6000 lir; sedeži sektor B 4000 lir.

Za ponovitve: sedeži sektor A 4000 lir; sedeži sektor B 2000 lir.

***

Dramska šola sporoča, da bodo tudi letos odprti v Teatro Nuovo tečaji za dramatiko za otroke do 14. leta starosti, in sicer začetni in nadaljevalni tečaji. Za vpisovanje in informacije naj se interesenti zglasijo v upravi Teatro Nuovo, v Ul. Giustiniano 4, vsak dan od 11.30 do 13 in od 16 do 19.30.

VERDI

Danes ob 16. uri dnevni abonma za vse rede «Simon Boccanegra» Giuseppa Verdija z isto zasedbo.

PRISPEVAJTE ZA DIJAŠKO MATICO!

Slovensko gledališče v Trstu

DANES 20. t. m. ob 16.30 v prosvetnem domu **na Opčinah**

V torek, 22. t. m. ob 20.30 v kino dvorani **v Skednju**

V nedeljo 27. t. m. ob 17. uri ponovitev v Avditoriju

JOŽE JAVORŠEK

«MANEVRI»

Komedija v dveh delih
Režiser: Jože Babič
Asistent režije: Adrijan Rustja
Scenograf: inž. arh. Niko Matul
Kostumograf: inž. arh. Milena Matul
Glasba: Aleksander Vodopivec
Besedilo songa: Tit Vidmar

SLOVENSKO GLEDALIŠČE v Trstu

Dne 26. t. m. ob 21. uri nastopi v Avditoriju

ZAGREBAČKO DRAMSKO KAZALIŠTE
gost
SLOV. GLEDALIŠČA V TRSTU
s komedijo Nikolaja Gogolja

«ŽENITEV»

Režiser: Božidar Violić
Scenograf in kostumograf: Zlatko Bourek
Prevajalec: Ivan Gojtan

GLASBENA MATICA TRST

22. t. m. zvečer v dvorani na Kontovelu

KONCERT KOMORNEGA MOŠKEGA ZBORA IZ CELJA

Dirigent EGON KUNEJ

KINO

Fenice 14.00 «Mestni policaj», Alberto Sordi, Sylva Koscina in Mario Riva.
Excelsior 14.30 «Kaj vse stane uspeh».
Filodrammatico 14.30 «Stalingrajski orli», Pierre Trabaud.
Grattacielo 14.00 «S terase». Barve De luxe; Paul Newman, Mirna Loy.
Arcobaleno 14.30 «Balada o vojaku», Valodja Ivascov, Gianna Proharienko. Nagrajen v Cannesu in Minsku.
Supercinema 16.00 «Aleksander Nevski», Eisensteinov film. Nikolaj Cerkasov.
Alabarda 14.00 «Zmenek na Ischii», scopecolor, Mina, Domenico Modugno. Zadnji dan.
Aurora 14.00 «Družba koketk».
Capitol 14.30 «Ne jejte marjetic», Doris Day, David Niven.
Garibaldi 14.30 «Zločinci iz Bombaja».
Cristallo 14.00 «Kapò», Susan Strasberg.
Impero 15.00 «Mesalina kraljica in Venera».
Italia 15.00 «Kraj jagod». Film Igmarja Bergmana. Nagrajen v Benetkah.
Massimo 14.30 «Mlin kamnitih žensk», Pierre Brice, Scilla Gabel. Prepovedano mladini.
Moderno 14.00 «Salomon in kraljica Sabe», Gina Lollobrigida, Yul Brynner, technicolor. Zadnji dan.
Astoria 15.00 «Kleopatrine legije», technicolor, Linda Cristall, Ettore Manni.
Astra 14.30 «Zadnja plaža».
Vittorio Veneto 14.45 «Sveto in posvetno», Frank Sinatra, Gina Lollobrigida.
Marconi 14.00 «Krinka maščevalca», technicolor, John Derek, Anthony Quinn.
Savona 14.30 «Jeremija, pes in vohun». Zabaven film. Walt Disney, McMurray. Sledi «Paperino in zlati rudnik», technicolor.
Ideale 14.00 «Gusarji Martinikes», technicolor, Belinda Lee.
Odeon 15.00 «Na jugu nič novega», Abe Lane, Nino Taranto, technicolor.
Skedenj 14.00 «1940 Ogenj nad puščavo».

STE VIDELI NOVE TELEVIZORJE pri **Radio Trevisan** ULICA S. NICOLO 21?

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 20. t. m. ob 14. uri Vistavision barvni film:

Dan maščevanja
(Il giorno della vendetta)

Film istega impresarija in istega režiserja kot «Izziv O. K. Corrall». Igrajo KIRK DOUGLAS in ANTHONY QUINN

V ponedeljek, 21. t. m. ob 16. uri ponovitev istega filma.

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 20. t. m. ob 16. uri Metro cinemascope barvni film:

PEKEL NA DNU
(Inferno sul fondo)

Igrata: GLENN FORD in ERNEST BORGNINE

Kino na Opčinah

predvaja danes 20. t. m. z začetkom ob 15. uri barvni film:

Sissi, carjeva izvoljenka

(Sissi la favorita dello Zar)

Igra dobro znana in simpatična ROMY SCHNEIDER

V ponedeljek, 21. t. m. ob 18. uri ponovitev istega filma.

Izpred porotnega sodišča

Spagnul obsojen na 58 mesecev Strain pa na 3 leta in 8 mesecev

Strain bo ostal po prestani kazni še leto dni pod policijskim nadzorstvom - Oba bosta morala plačati tudi denarno kazen

Po šestih dneh razprave je porotno sodišče, ki mu predseduje dr. Rossi, izreklo včeraj razsodbo v zvezi z zločini, ki sta jih zakrivila 19-letni Sergej Spagnul in 18-letni Libero Strain. Sodišče je obema obtožencema priznalo samo navadne olajševalne okoliščine. Spagnula je obsodilo na 4 leta, 10 mesecev in 20 dni zapora ter 39.000 lir globe. Strainu pa je prisodilo 3 leta, 8 mesecev in 20 dni zapora ter 26.000 lir globe. Poleg tega bosta morala Spagnul in Strain prestati 10 odnosno 7 dni zaporne kazni zaradi nedovoljene nošnje orožja. Za samega Straina je sodišče določilo 1 leto policijskega nadzorstva po prestani kazni.

Kot smo že pisali, sta bila Spagnul in Strain obtožena, da sta dvakrat oropala 72-letno branjevko Mario Zanzatin-Concini, in sicer 21. decembra lanskega leta in 20. januarja letos. Počakala sta jo zvečer v bližini njenega stanovanja. Medtem ko je Strain čakal na prižganem motorju, se je Spagnul približal ženski ter ji iztrgal torbo. Prvikrat je bil plen bogat: 230.000 lir in 70 tisoč din. Drugič pa je bil slabši: samo 6.000 lir. Obtožili so ju, da sta pri ropu telesno poškodovala Zanzatinovo.

Nadalje so ju dolžili, da sta v februarju letos vdrla v prostore trgovca Ugussija na Istrski cesti, od koder sta odnesla računski stroj, pisalni stroj, električni brivski aparat, dve lovski puški ter druge predmete.

Obsodba dveh mladih roparjev je zaključila dolgotrajno razpravo, ki je vzbudila precej zanimanja zaradi zapletene miselnosti posebno enega izmed mladeničev, in sicer Straina. Kot smo že omenili, je državni tožilec v svojem obtožilnem govoru zahteval za Spagnula 6 let in pol zapora, a za Straina 5 let. Po tožilčevem mnenju je šlo v tem primeru za dva mlada fanta z izrazito zločinsko miselnostjo, ki sta dobro vedela, kaj je prav in kaj ni prav. Prostovoljno sta se odločila za pot zločina, da bi na najlažji način prišla do denarja, namesto da bi se posvetila kakšnemu poštenemu poklicu. Tožilec dr. De Franco je poudaril, da sta oba obtoženca pri zdravi pameti ter zmožna hotenja in mišljenja.

Branilci obeh obtožencev so bili seveda čisto nasprotnega mnenja. Odvetnik dr. Ghezzi, ki je branil Straina, je skušal z vsemi svojimi silami dokazati, da njegov varovanec ne more odgovarjati kazensko za svoja dejanja, ker ni zmožen hotenja in mišljenja. Pri tem se je opiral na ocene psihiatrov, ki so bili svoj čas pregledali mladeniča. Dejstvo je, da je imel Strain zelo nesrečno mladost. Svojega očeta ni poznal, medtem ko mu mati ni nudila v družini tiste tople ljubezni in skrbi, ki ju otroci tako potrebujejo.

Če je odv. Ghezzi imel možnost, da spodbija tožilčeve trditve na podlagi zgoraj omenjenih dejstev, je z druge strani Spagnulov zagovornik dr. Morgera lahko računal na podrejeni položaj, ki ga je njegov varovanec imel v zlikovski druščini. Spagnul ni bil prav bistroumen deček. Njegova mati je povedala pred sodiščem, da so ga sovrstniki zaničevali in celo pretepali. Ko se je spoznal s Strainom, ni nikoli prevzel kake vodilne vloge. Bil je vedno njegov pajdaš, ki je odločal ter ga pošiljal sem ter tja. Zato je dr. Morgera nekako upravičeno vprašal sodnike, ali je mogoče obsoditi ostreje izvrševalca ukazov od tistega, ki je te ukaze dajal in kateremu se pripisuje miselnost desetletnega dečka.

Sodišče ni dejansko upoštevalo teh tez zagovornikov. Sprejelo pa je tezo, da se morata oba mladeniča kaznovati, čeprav ne preveč hudo, tako da se jima da možnost, da se zopet vključita v družbeno skupnost.

—«»—

Umrl je nadučitelj Marij Štrekelj

Daleč od svojega rojstnega Krasa je umrl 25. oktobra nadučitelj Marij Štrekelj iz Škocjana star komaj 61 let. Marij Štrekelj je bil eden tistih naših ljudskih, zavednih učiteljev in prosvetnih delavcev, ki ga je zadela usoda vseh slovenskih šolnikov po prvi svetovni vojni.

Po kratkem službovanju v Lokvi, Barki in Klancu v Brkinih je kot politično nezanesljiv bil pregnan v notranjost Italije. Služboval je v več krajih in nazadnje v Galbiate, kjer je ostal do zadnje vojne. Kmalu ob začetku vojne pa je bil odpoklican k vojakom in dodeljen znamenitemu «battaglione speciale» v Alessandrio. Štrekelj je bil znan kot odličen vzgojitelj in povsod, kjer je živel, so ga zaradi njegovih odličnih vzgojiteljskih vrlin vzljubili učenci in ljudstvo, saj je njim posvetil vse moči v življenju.

Umrl je v Galbiate, kjer je užival velik ugled in priljubljenost ljudstva. Gospe dr. Naglosovi, pokojnikovi sestri, in dr. Naglosu, direktorju lekarne, ter vsem sorodnikom izreka tudi naše uredništvo iskreno sožalje.

Borba uslužbencev trgovin za obnovo delovne pogodbe

Ti uslužbenci so med najbolj izkoriščanimi - Sindikalna pogajanja za ureditev odnosov v podjetju ORION

Ves teden že prireja pokrajinski sindikat trgovinske stroke — CGIL — vrsto javnih zborovanj o številnih perečih vprašanjih te kategorije. Tako v vsedržavnem okviru kot tudi v naši pokrajini se namreč delodajalci upirajo pogajanjem za obnovitev delovne pogodbe, tako da se odnosi v tej stroki vedno bolj zaostrujejo.

To je razumljivo, saj gre za uslužbence trgovin, ki so med najbolj izkoriščanimi kategorijami, saj morajo biti v večini primerov gospodarjem na razpolago tudi do 14 ur na dan in so njih plače zelo nizke.

V torek se bo sestal izvršni odbor pokrajinskega sindikata te stroke in bo razpravljal o sedanjem stanju ter sklepal o novih nadaljnjih ukrepih zato, da se sindikalna borba zaostri.

***

V petek je bil sestanek med predstavniki delodajalcev in sindikalisti glede podjetja ORION. Še vedno niso premostili najtežjega vprašanja o akordnem delu in pričakujejo, da bo mogoče doseči kompromis na prihodnjem sestanku, ki bo v četrtek.

—«»—

ARETIRANA MLADOLETNA NEPRIDIPRAVA

Ukradla sta tri lambrete pri četrti pa so ju zasačili

Člani posebnega oddelka sodne policije, ki ga je ustanovil tržaški kvestor z namenom, da se prepreči kraja avtomobilov in motorjev, so 17. t. m. ob 21.10 aretirali v Ul. Udine dva mladeniča, in sicer 17 let starega B. A. ter prav toliko starega D. N. C., oba iz Trsta. Ko ju je policija aretirala, sta se vozila na ukradenem motorju.

Oba mladoletna mladeniča so odpeljali na policijo, kjer so jima dodobra izprašali vest. Mlada nepridiprava sta kaj kmalu priznala, da sta pred tem ukradla še en motor in se z njim vozila po mestu, v nadaljnjem zasliševanju pa sta priznala še dve tatvini, ki sta ju izvršila v istem dnevu.

Popoldne ob 14.30 sta ukradla v Ul. Ireneo della Croce lambreto, ter se skušala z njo odpeljati. Toda čeprav sta se še precej časa sukala okoli nje, jima ni uspelo, da bi motor prižgala, zaradi česar sta lambreto pustila v Ul. Rapicio. Toda že četrt ure kasneje sta se polastila druge lambrete, in sicer v Ul. Giustiniano. Usedla sta se na motor ter se z njim nekaj ur vozarila po mestu in okolici. Verjetno jima je zmanjkal bencin in zato sta lambreto pustila v Ul. Petrarca. Toda ni jima bilo še zadosti. Kar v isti ulici sta vzela še tretjo lambreto in se z njo vozarila še eno uro po mestu ter jo končno pustila v Ul. Piccolomini. Pri četrti tatvini pa so ju policijski agenti zasačili in mladeniča sta končala za rešetkami.

Lambrete so bile vrnjene lastnikom, oba mladeniča pa so odpeljali v koronejske zapore, kjer bosta počakala na razpravo. Pred sodiščem se bosta morala zagovarjati zaradi tatvine.

—«»—

Svečanost ob dnevu zaposlenih žena

Danes bodo po vsej Italiji praznovali dan posvečen zaposlenim ženskam in bodo ob tej priliki priredili v Trstu ob 10. uri dopoldne v kinu «Grattacielo» svečanost, na kateri bodo prisotni predstavniki oblasti. Sedaj je na našem področju zaposlenih 37.500 žena in deklet in doseže njih število približno eno četrtino celotne delovne sile našega področja.

PRIMORSKI DNEVNIK

UREDNIŠTVO
TRST - UL. MONTECCHI 6-II.
TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predal 559

PODRUŽNICA GORICA
Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82

UPRAVA
TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338

OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.

NAROČNINA
Mesečna 480 lir. — Vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska letno 1440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Izdaja in tiska ZTT, Trst

V razmaku pol ure skoraj na istem mestu

Hudi prometni nesreči v Miramarskem drevoredu

Zaradi slabe vidljivosti je jugoslovanski diplomat zavozil z avtom na prometni otok - Avtomobilist treščil v žensko, ko je hotela prekoračiti cesto

V Barkovljah sta se sinoči zgodili dve hudi prometni nesreči. Okoli 18.30 je po Miramarskem drevoredu vozil svoj avto proti Trstu 36 let stari Djordje Stojković iz Beograda, ki je tajnik jugoslovanske delegacije pri OEE v Parizu. Ko je Stojković privozil do prometnega otoka, ki usmerja promet tramvaja in ostalih vozil, je verjetno zaradi slabe vidljivosti (bila je tema, deževalo je in cesta ni kdove kako razsvetljena) zašel z desnima kolesoma avtomobila na prometni otok. Vozač je na srečo ohranil prisotnost duha in je trdno držal volan v rokah, tako da je le podrl drog prometnega znamenja, ki prepoveduje parkiranje ter se nekaj metrov potem ustavil. Stojković se je pri nesreči ranil na nosu, njegova žena Ankica Bernardič je dobila nekaj manjših poškodb na glavi, 7 let stara hčerka Jasna pa se je udarila v desno nogo. Vse tri so ob 18.45 pripeljali z avtom RK v tržaško bolnišnico, kjer so Stojkovića in njegovo soprogo sprejeli na II. kirurški oddelek s prognozo okrevanja v 8 dneh, Jasno pa so sprejeli na opazovalni oddelek, kjer bo ostala največ dva dni.

Dobre pol ure kasneje pa se je skoraj na istem mestu zgodila še hujša prometna nesreča. 65 let stara Roza Pertot iz Ulice Panzera 19 je hotela prekoračiti cesto, ko se je nenadoma vanjo zaletel s svojim avtom 37 let stari Biaggio De Battisti s Campi Elisi 37. Nesrečnico je sevedа vrglo na tla, kjer je nezavestna obležala. Z avtom RK so jo odpeljali v bolnišnico, kjer so jo s pridržano prognozo sprejeli na II. kirurški oddelek. Pertotova je pri trčenju dobila hude notranje poškodbe.

—«»—

Z motorjem v avto

V Ul. D'Annunzio v Miljah se je včeraj dopoldne ponesrečil 20 let stari Aldo Dulmovich iz Cerejev pri Miljah 465. Dulmovich se je vozil s svojim motorjem proti središču mesteca, ko se je nenadoma pojavil pred njim avto, ki je privozil iz neke stranske ulice. Trčenje je bilo neizbežno in Dulmovich se je naenkrat znašel na tleh. Najprej so ga odpeljali na miljsko rešilno postajo, od tu pa z avtom KR v tržaško bolnišnico, kjer so ga s prognozo okrevanja v enem mesecu sprejeli na ortopedski oddelek. Zdravniki so mu namreč ugotovili, poleg drugih manjših poškodb, tudi zlom desne pogačice.

Zlata poroka v Samatorci

Danes slavita 50-letnico skupnega zakonskega življenja Jožica in Jožef Kocman iz Samatorce. K temu jubileju jima hvaležni otroci čestitajo ter jima želijo še mnogo let skupnega življenja in dragi mami lahkega prenašanja bolečin. Čestitkam in voščilom se pridružujeta tudi uprava in uredništvo «Primorskega dnevnika», katerega zvesta čitatelja sta zlatoporočenca.

OD VČERAJ DO DANES

Dne 19. novembra 1960 se je v Trstu rodilo 7 otrok, umrlo je 10 oseb, porok pa je bilo 6.

POROČILI SO SE: trgovec Helmut Stauss in gospodinja Maria Cristina Giraldi, podčastnik CP Stellio Mantello in uradnica Maria Fama, mehanik Luciano Romich in šivilja Franca Deste, karabinjer Nicola Grassi in bolničarka Franca Colosso, parketist Vincenzo Gallo in šivilja Adriana Stefani, skladiščnik Saverino Sinico in gospodinja Romanita Braico.

UMRLI SO: 52-letna Maria Dell'Agnolo por. Erculj, 69-letni Attilio Crespi, 76-letna Ida Valentincig vd. Pitton, 91-letni Pietro Zanetti, 58-letni Aurelio Catapano, 80-letni Giovanni Costanzo, 84-letna Felicita Giacompol vd. Bonivento, 66-letni Giuseppe Amstici, 78-letna Giulia Tutta por. Bottoni, 70-letni Primo Serantoni.

OKLICI: pleskar Nello Bertoja in uradnica Michela Monreale, trgovec Arrigo Pistara in uradnica Grazia Maria Orel, obrtnik Giovanni Bulzis in gospodinja Anita Udovicich, geometer Marcello Prester in uradnica Nerina Stradiot, železničar Luigi Lodi in prodajalka Silvana Lonza, študent Guido Friedmann in študentka Gula Berri, uradnik Aurelio Marco in gospodinja Francesca Armone, stražar javne varnosti Francesco Ceotto in gospodinja Liliana Korenika, uradnik Virgilio Gerli in gospodinja Amalia Spangaro, trgovec Giorgio Busico in uradnica Lucilla Corradi, stražar javne varnosti Carmine Moccia in gospodinja Rosa Riccardi, ind. izvedenec Doroteo Cok in gospodinja Luigia Prandi, uradnik Luciano Avanza in gospodinja Bruna Masi, trgovski potnik Sergio Crozzoli in uradnica Luigina Delfrate, kapitan trg. mornarice Bruno Turchini in gospodinja Anna Gisolfi, uradnik Silvio Mistelli in uradnica Lidia Soutschek, mehanik Claudio Margiore in gospodinja Onorina Olenik, trgovec Simone Simoni in gospodinja Maria Dematte, kmet Ndue Doda in delavka Maria Giraulo, šofer Florentino Armani in gospodinja Rosa Canzano, glasbenik Luigi Cichellero in igralka Aurora Trampus, železničar Germano Benni in šivilja Clorinda Ponton, šofer Antonio De Marco in gospodinja Antonietta Maran, kmet Romeo Bembich in gospodinja Bruna Tedesco, Guido Bacichi in Marguerite Klasser, tramvajski sprevodnik Giovanni Giussi in bolničarka Maddalena Pertot, trgovec Vassilio Lutman in gospodinja Liliana Role, stražar javne varnosti Salvatore Costantini in učiteljica Dalla Germani, godbenik Guido Pipolo in uradnica Pia Giacomich, inženir Tullio Corzani in gospodinja Maria Luisa Reitano, agent Pasquale Colosimo in gospodinja Antonia Bellantone, parketist Alberto Pangoni in uradnica Elettra Happacher, inženir Leandro Cossutta in gospodinja Vera Lovreković, agent CP Terzo Ceccarelli in gospodinja Silvana Casalboni.

—«»—

LEKARNE ODPRTE DANES

Benussi, Ul. Cavana 11; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; Piccola, Ul. Ori 2; Pizzul-Cignola, Korzo Italia 14; Ravasini, Trg Liberta 6; Alla Salute, Ul. Giulia 1; Vernari, Trg Valmaura 10.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Crevato, Ul. Roma 15; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14; Al Lloyd, Ul. dell'Orologio 6; dr. Signori, Trg bolnišnice 6.

—«»—

LOTERIJA

BARI	76	10	87	89	74
CAGLIARI	89	29	16	24	81
FLORENCA	88	46	83	3	8
GENOVA	48	49	2	74	59
MILAN	65	44	35	71	5
NEAPELJ	25	33	2	54	26
PALERMO	82	83	87	64	52
RIM	51	8	16	27	63
TURIN	42	14	19	70	51
BENETKE	68	47	53	65	51

ENALOTTO

222 X21 2XX 2X1

KVOTE: dve dvanajstici dobita vsaka po 8.383.000 lir; 48 enajstic vsaka po 261.900 lir; 592 desetic vsaka po 21.200 lir.

DAROVI IN PRISPEVKI

V počastitev spomina padlega borca Borisa Škrlavaja ob šestnajsti obletnici njegove junaške smrti daruje mama 1000 lir za Dijaško Matico.

Ob četrti obletnici smrti dragega, nepozabnega Silvestra Pregarca daruje družina 3000 lir za Dijaško Matico.

OGLASE
naročite pri nas lahko kar
telefonično
na štev. 37338 ali 93808

Oglasil se bo nato pri vas naš zastopnik, ki vam bo pomagal s strokovnim nasvetom in prevzel naročilo.

Uprava «PRIMORSKEGA DNEVNIKA»

MALI OGLASI

BRUSINI CARLO, Trst, Ul. Battisti 20, prodaja gospodinjske električne predmete — štedilnike na drva, premog, plin, elektriko — trajno goreče peči «ARGO» ter na plin in elektriko. Olajšave pri plačilu. Postrežba plina na dom. — Tel. 29-041.

KUHALNIK «Liquigas» na tri plamene in jeklenko prodam po ugodni ceni. Benčina, Ul. Diacono 4, tel. 70931.

VELIKO PODJETJE vsedržavnega obsega nujno išče za Trst izvežbano največ 30-letno tipkarico s popolnim znanjem slovenščine ter italijanščine in s precejšnjo glasbeno izobrazbo. Ponudbe do torka na upravo «Primorskega dnevnika», Trst, Ulica sv. Frančiška 20, pod «Tipkarica».

NAPRODAJ dobro znana in vpeljana gostilna Svara v Ricmanjih s hišo in dvoriščem. Informacije v delavnici Svara, Ul. Giulia 28, tel. 96-742 ali pa: Svara, trgovina na Katinari, tel. 90-665.

MUCEK, siamski z rdečo ovratnico se je zgubil. Nagrada najditelju. Tel. 35-690.

PEČI IN ŠTEDILNIKI NAJMODERNEJŠIH OBLIK NA VSA GORIVA.
• ELEKTRIČNI LIKALNIKI, SESALCI ZA PRAH, PRALNI STROJI, HLADILNIKI.
• LESTENCI TER VSEH VRST ELEKTRIČNE LUČI.
• DEKORATIVNI PREDMETI.
• SERVISI IZ PORCELANA.
• NAMIZNI PRIBOR (Besteck) IZ NERJAVEČEGA JEKLA (Rostfrei).

KERŽE
Trst, Piazza S. Giovanni 1
PRODAJA TUDI NA OBROKE

BATO
EMPORIO S. ANTONIO
TRST, Ul. S. Lazzaro 12
V naši trgovini dobite: BLAGO NAJNOVEJŠE MODNE KONFEKCIJE ZA DAME IN GOSPODE STALNE IN NIZKE CENE NE SO NAŠA REKLAMA
Priporočamo se!

ZAHVALA

Zahvaljujemo se sorodnikom, prijateljem, znancem in vsem, ki so spremili na zadnjo pot

Alojzija Zidarja

Posebna zahvala darovalcem cvetja ter vsem, ki so na kakršenkoli način pomagali in sočustvovali z nami ob hudi izgubi.

DRUŽINA ZIDAR

Bazovica, 20.XI.1960.

Goriško-beneški dnevnik

Seja pokrajinskega sveta

Niso jasne namere Rima glede letališča v Ronkah

Zaradi tega so svetovalci sklenili preložiti pristop h konzorciju za gradnjo letališča

Pokrajinski svet je včeraj soglasno sprejel sklep, da se prenese obravnava o vstopu pokrajine v konzorcij za izgradnjo letališča v Ronkah do tistega dne, ko bo prišla pokrajinska uprava do natančnejših elementov, kaj namerava država napraviti z ronškim letališčem. To stališče je dozorelo po več ur trajajoči diskusiji, v katero so posegli svetovalci Miladin Cerne, Bergomas, Pecorari, Cociani, dr. Makuc in drugi.

Svetovalec Miladin Cerne je v svojem govoru poudaril, da je treba plačati odškodnino kmetovalcem za razlaščene njive leta 1938, potem pa šele razpravljati o plačilu odškodnine za zemljo, ki jo namerava razlastiti za sedanjo organizacijo letališča. Kajti kmetje, ki so bili razlaščeni leta 1938, ko se je gradilo ronško letališče za potrebe letalske industrije, ki je zrasla v CRDA, še vse do danes niso prejeli niti vinarja. Med njimi so tudi številni Kraševci, ki so si zaradi pomanjkanja orne zemlje na Krasu kupili zemljo v ravnini, da bi se lahko preživljali. Ko so jim odvzeli te njive, so bili gospodarsko zelo prizadeti, in doslej se ni zanje napravilo še nič, da bi se jim krivica popravila.

Po govoru svetovalca Pecorarija (KD), ki je nasprotoval pristopu h konzorciju, ker se ne vidi povsem jasno, kaj se namerava napraviti z letališčem, je govoril Bergomas (KPI), ki je dejal, da je po izjavah ministra idejni načrt za gradnjo letališča šele v fazi proučevanja in da se zelo boji, da hoče konzorcij zgraditi letališče za vsako ceno. Obstaja vprašanje, če bodo mednarodne letalske družbe dovolile, da bodo njihova letala, ki stanejo milijarde, pristajala na letališču, ki ne bo opremljeno z vsemi modernimi pripravami, ki jih ne bo mogoče kupiti, ker ne bo na razpolago zadostnih sredstev. Ko se je razpravljalo o letališču, se je vedno mislilo na moderno medkontinentalno letališče ne pa na takšno, ki bi služilo interesom nekaterih bogatašev. Predlagal je, naj se pokrajinski predstavniki v Rimu pozanimajo, kako je s tem vprašanjem, da bomo v Gorici vedeli, pri čem smo.

Svetovalec dr. Makuc (SD Z) pa je rekel, da se letališče lahko gradi samo pod pogojem, da država plača osnovno breme 780 milijonov. Dokler ne bo nakazan ta denar naj se pokrajina ne vključi v konzorcij.

—«»—

Vojmir Tedoldi izvoljen v Tipani

Na listi Avtonomija in obnova v občini Tipana v zahodni Beneški Sloveniji je bil izvoljen v občinski svet odgovorni urednik «Matajurja» Vojmir Tedoldi. Ostalih dveh svetovalcev manjšine na prefekturi še vedno niso izbrali, ker morajo pregledati kakšnih 100 glasovnic, ki so sporne zaradi različnih načinov gledanja predsednikov volišč na štetje preferenc. Takšnih občin v videmski pokrajini je okoli 50. Predvidevajo, da bodo te glasovnice pregledali v enem mesecu.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes je čez dan in ponoči odprta lekarna «Al Corso», Korzo Italia št. 89, tel. 21-43.

Jutri bodo proslavili mednarodni dan otrok

V goriški pasaži bodo priredili razstavo dejavnosti UNICEF

Tudi letos bodo pod pokroviteljstvom UNICEF (sklad Združenih narodov v korist otrok) proslavljali mednarodni dan otrok, ki bo jutri 21. novembra pod geslom: «Od duševnega in fizičnega zdravja današnje mladine je odvisna harmonija jutrišnjega dne». Jutri je predvidena manifestacija po televiziji, po kateri bodo prikazali razna vprašanja, ki nastajajo ob tej temi. Po tem televizijskem prenosu bodo prikazali tudi podrobnosti kampanje za prodajanje voščilnih razglednic UNICEF. Namen te mednarodne organizacije je v tem, da se omogoči vsakemu otroku zdrava rast, da bi postal koristen član družbe, v kateri živi. Glavni sovražniki otrok, ki jih UNICEF pobija s pomočjo, ki jo dajejo vlade okoli 80 držav, so bolezni, lakota in nevednost. Del sredstev dobiva organizacija s prodajo voščilnih razglednic. Od 10. do 22. decembra bodo v goriški pasaži priredili razstavo dejavnosti UNICEF.

Omenjene razglednice, ki se tiskajo v italijanščini in petih uradnih jezikih Združenih narodov, so zelo pripravne, da jih uporabljajo tudi ustanove in podjetja. Stanejo po 70 lir s kuverto vred. Razglednice so naprodaj pri pokrajinskem uradu AAI na Trgu 27. marca št. 10 tel. 32-86 in pri naslednjih bankah v Gorici: Kmečka banka, Banca Cattolica del Veneto, Banca Commerciale Italiana, Banca d'Italia, Banca del Friuli, Banca Nazionale del Lavoro, Banca Popolare Giuliana ter Cassa di Risparmio.

Zaradi obilice dežja s posevki slabo kaže

Priporočila kmetijskega nadzorništva glede sejanja pšenice in gnojenja

Deževno vreme zelo slabo vpliva na posevke. Namesto da bi bilo do polovice novembra sejanje že opravljeno, je doslej posejanih komaj 50 do 60 odstotkov površine, kjer navadno raste žito. S tem v zvezi daje kmetijsko nadzorništvo nekaj navodil:

Če bo vreme ugodno, se priporoča sejanje do konca meseca, pri tem pa naj se upošteva, da je treba posejati večje količine semena, in normalno gnojiti. Če do konca novembra sejanje ne bo mogoče zaključiti, naj se prekine in se nadaljuje ponovno spomladi z marčnimi sortami, ali pa naj se zasejejo prazne površine z ječmenom za pivo, ali z ovsom. Možno je takšne površine zasaditi s spomladansko travo, da bi se dvignila proizvodnja trave in živinoreje. Takšnemu sejanju bo sledilo sejanje poletne trave ali koruze.

Kmetijsko nadzorništvo je nadalje mnenja, naj kmetje čimprej dodajo soliter, da bi s tem pomagali žitom, ki slabo rastejo, ker deževnica izpira umetna gnojila. Na žalost so številni kmetovalci popolnoma pozabili na kemično gnojenje pred setvijo, samo da bi delo čimprej opravili. Te pomanjkljivosti lahko delno odpravijo, če posujejo po njivah, kjer je žito komaj vzklilo, 1.5 do 2 stota umetnega gnojila na eno njivo, sestavljenega iz majhnega odstotka dušika in drugih prvin.

—«»—

Vpisovanje za izlet Števerjancev v Postojnsko jamo

Za izlet, ki ga Števerjanci pripravljajo 11. decembra v bolnišnico «Franja» in v Postojnsko jamo, vpisujejo naslednji poverjeniki: Franc Gravner — Ščedno, Ferdinand Komjanc — Britof, Jože Stanič (pri Rejevih), Bruno Stekar — Valerišče in Miljan Maraž z Bukovja.

Vpisovanje bo trajalo do 28. novembra. Osebe pod 21. letom bodo plačale za skupni potni list, vizum ter vožnjo 1.300 lir, osebe nad 21. letom starosti pa 1.400 lir.

—«»—

Gabrci in Pečani bodo šli na izlet v Postojnsko jamo

Skupno s Števerjanci bodo šli na izlet v bolnišnico «Franja» in v Postojnsko jamo 11. decembra tudi Gabrci in Pečani, ki se bodo vpisovali pri Zadružni trgovini (Gabrje) ter pri Dominiku Kovicu na Peči.

Vpisovanje bo trajalo do 28. novembra. Osebe, pod 21. letom bodo plačale za skupni potni list, vizum ter vožnjo 1300 lir, osebe nad 21. letom starosti pa 1400 lir.

—«»—

Občni zbor društva «Naš prapor»

Prihodnjo nedeljo dopoldne bo v društvenih prostorih občni zbor prosvetnega društva «Naš prapor» v Pevmi.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. 15.00: «Midva, neznanca», K. Novak, K. Douglas.

VERDI. 15.00: «Domov po neurju», R. Mitchum, E. Parker, cinemascope v barvah.

VITTORIA. 15.00: «Polkovnikove trj in tako dalje», Anita Ekberg, Vittorio De Sica.

CENTRALE. 15.00: «Kraljica Amazonk», D. Gray, R. Taylor, v barvah.

MODERNO. 15.00: «Zadnji Komanč».

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Najvišja temperatura 9,2 stopinje ob 12.15, najnižja 2,8 stopinje ob 1 ponoči. Vlage 100 odstotkov. Včeraj do 17.30 je padlo 16 mm dežja.

STEVERJAN

Še to in konec

Iz Števerjana smo prejeli naslednje pojasnilo podpisnikom članka, ki je bil objavljen 10. novembra v Katoliškem glasu s naslovom «Števerjan»:

1. Ni resnično, da je občinska uprava polagala venec pred spomenik padlih od tistega časa dalje, ko je bila občina ustanovljena, čeprav je manjšina v občinskem svetu predlagala že prvo leto po izvolitvi občinskega sveta (to se je začelo šele nekaj let pozneje), medtem ko Zveza bivših partizanov polaga venec redno vsako leto od odkritja spomenika dalje.

2. Občinski svetovalec manjšine je na zadnji seji občinskega sveta točno obrazložil vzroke, zakaj bodo položili venec 1. novembra, medtem ko se je neki svetovalec večine izrazil, da se morajo o tem prej pogovoriti nekje drugje; to pa pomeni, da o občinskih zadevah ne odločajo sami občinski svetovalci.

Na podlagi takšnega obnašanja večine je občinski svetovalec manjšine, ki je takrat zastopal bivše partizane, spoznal, da ni mogoče razpravljati in je sporočil sklep bivših partizanov.

3. Glede povabila gospoda Žrpana, da bi predstavniki manjšine sodelovali pri polaganju občinskega venca, je treba vedeti, da je bilo vabilo v resnici zavrnjeno z odgovorom, da je bila dne 29. oktobra občinska seja, na kateri bi se morali o tem dogovoriti. Menimo, da ni bilo potrebno, da bi se kje drugje o tem razgovarjalo. V vednost dodajamo, da manjšina ni bila nikoli povabljena zraven, odkar občinska uprava polaga vence.

Pretekla leta je občinski venec pred spomenikom zavzemal središčno mesto. Ker so letos bivši partizani položili venec dan poprej, je naravno, da je središčno mesto pripadalo temu vencu, kot je to mesto brez spotikanja pripadalo vencu občinske uprave in zato partizanskega venca v tem primeru ni bilo treba premikati.

Ker se govori, da se je prejšnje leto občinski venec premaknil, menimo, da so to storili tisti, ki odstranjujejo ali povzročajo poškodbe na obcestnih znakih, katerih občinska uprava doslej še ni izsledila.

Glede članka v «Demokraciji» z naslovom «Revolucija v Števerjanu» so «titovci» mnenja, da ga ni treba komentirati, ker že tako dopisnik «Demokracije» sam pravi, da je bil povabljen v vinsko klet..., kjer je dobil navdih za svoj članek.

Sledijo podpisi

Vesti iz Sovodenj

Napeljujejo elektriko k hišam na «stradalti»

Občina je posredovala, da bi spremenili vozni red avtobusa iz Gorice v Sovodnje, ker odpelje pred koncem pouka na šolah

Sovodenjska občina se je pred dnevi pobrigala pri avtobusnem podjetju ATA, da bi spremenilo vozni red svojih avtobusov iz Gorice v Sovodnje. Opoldanski avtobus odpelje namreč iz mesta ob 13.15, to se pravi 5 minut pred koncem šolskega pouka, tako da se morajo učenci, ki obiskujejo goriške šole, peljati do Štandreža, od tam pa peš nadaljevati pot do doma. Vodstvo ATA je obljubilo, da se bo za stvar pobrigalo in skušalo vprašanje rešiti.

Pred dnevi je SELVEG pričelo napeljavati elektriko k hišam na «stradalti». Sklep o napeljavi je pred časom sprejel občinski svet. Tedaj je bilo sklenjeno, da bodo lastniki teh hiš plačali za napeljavo 100.000 lir, ostalih 160.000 lir pa bo prispevala občina.

V soboto se bo sestal sovodenjski občinski svet, ki bo razpravljal o številnih upravnih zadevah.

—«»—

Rojstva, smrti in poroke

V goriški pokrajini se je od 13. do 19. novembra rodilo 23 otrok, umrlo je 6 oseb, oklici so bili trije, poroki pa dve.

Rojstva: Gianmauro Tedde, Claudio Zanin, Marco Battisti, Roberto Ramon, Enzo Degatutti, Enzo Bigot, Isabella Blasutti, Gabriele Edalucci, Davorin Boneta, Emanuela Buzzinelli, Maria Spessot, Riccardo Visintin, Lucia Ursič, Alessandra Sapunzachi, Mariacristina Ceo, Valentin Zužek, Luciana Dreossi, Sbero Beritognolo, Alessandra Marassi, Marina Pecorari, Marino Marchi, Mariangela Cassatella, Anna Felchero (rojena mrtva).

Smrti: 65-letna Maria Zavadlav, 58-letna Aurelia Chersin vd. Demori, 61-letna Giovanna Marchi, por. Madriz, 76-letni upokojenec Luigi Pintar, 56-letni zidar Marino Pettarin, 22-letni kapler Aldo Castaldi.

Oklici: trgovski reprezentant Luigi Zavadlav in Gisella Turco, električar Aurelio Spangher in šivilja Elda Brigacini, varilec Silvio Tirabasso in Marisa Signorini.

Poroke: mehanik Claudio Culot in delavka Silvia Cecconi, slaščičar Felice Cogoi in Adelina Bozzuffi.

DANES ob 16.30 bo gostoval v Prosvetni dvorani

KOMORNI MOŠKI ZBOR IZ CELJA

Sedeži po 400 in 300 lir, stojišča 200 lir, dijaška stojišča 100 lir. — Prodajanje vstopnic v kavarni Bratuš ter pri blagajni eno uro pred pričetkom koncerta.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Nogometno prvenstvo B lige

Težka naloga Triestine danes na igrišču Parme

Tržaško moštvo bo nastopilo s trenutno najmočnejšo postavo

Kot v A ligi tako bodo tudi v B ligi današnje nogometne tekme precej razburljive in za nekatera moštva tudi kolikor toliko odločilnega pomena. Morda bo imela prav Ozo iz Mantove, ki od pretekle nedelje načeluje lestvici, najtežje delo. Gostovati bo morala v Alessandrii, ki ima najboljše namene, da si vsaj na domačih tleh pribori uspeh.

Oči navijačev pa bodo uprte danes tudi v San Benedetto del Tronto, kjer bo gostovala Genoa. Nedeljski poraz na domačem igrišču je precej razočaral igralce, ki se bodo skušali danes popraviti in se vrniti domov vsaj z eno točko, ki bi jim pomagala iz mrtve točke na lestvici. Ne samo ti dve srečanji, temveč tudi ostala, bodo v središču pozornosti posebno match Palermo-Messina, kjer bo šlo bolj kot za točke za prestiž.

Tudi v Catanzaru bo precej vroče, pa čeprav predvidevanja niso v prid gostujočemu Pratu. Zanimivo bo slediti tudi borbi med Comom in Pro Patrio

S kakšnimi izidi se bodo končale ostale tekme je težko predvidevati, ker se bodo spoprijele med seboj več ali manj enakovredne enajstorice. Zato je možno, da gre zmaga tako Foggi kot Reggiani, Novari kot Marzottu, beneškemu moštvu kot Bresci in končno Veroni kot predstavnikom Simmenthala.

Nas predvsem zanima, kakšen rezultat bo dosegla Triestina v Parmi. Gostovanje samo po sebi ni že vnaprej izgubljeno, pa čeprav je uspeh tržaških igralcev precej v dvomu. Predvsem če bo vodil napad Parme odlični in hitri Calegari, ki je strah in trepet obrambe in še posebno vratarjev.

Če Triestina v začetku današnjega srečanja ne bo pešala, kot se je zgodilo proti Alessandriji, tedaj si lahko pričakujemo vsaj neodločen rezultat. Če se pa v začetnih potezah ne bo znašla, tedaj bo Parma prišla s svojim Calegarijem precej hitro do cilja. Brez dvoma bo Triestina zaigrala bolje kot preteklo nedeljo, ker se bo lahko poslužila Fogarja, ki je v preteklem tednu pridno treniral in se je že spoznal s svojimi klubskimi tovariši. Če se mu bo posrečilo organizirati hitre zamenjave žog s Fortunatom in ostalimi napadalci, smo lahko prepričani, da bo imel Rebizzi dovolj žog na razpolago, da jih s svojimi močnimi streli pošlje kamor spadajo. Triestina bo verjetno nastopila v sledeči postavi:

Luison; Bernard, Brach; Larini, Frigeri, Degrassi; Fogar, Rebizzi, Secchi, Sadar in Fortunato.

—«»—

DANAŠNJE TEKME

A LIGA (VIII. kol)

Atalanta—Lecco
Bari-Spal
Fiorentina—Lazio
Juventus-Bologna
Lanerossi—Torino
Milan—Inter
Roma—Padova
Sampdoria—Napoli
Udinese—Catania

B LIGA (IX. kolo)

Parma—Triestina
Alessandria—Ozo Mantova
Catanzaro—Prato
Como—Pro Patria
Foggia—Reggiana
Novara—Marzotto
Palermo—Messina
Sambenedettese—Genoa
Venezia—Brescia
Verona—Monza

—«»—

Namizni tenis v Mariboru

Zmaga Avstrije in Anglije nad ekipama Jugoslavije

MARIBOR, 19. — Sinoči sta se v dvorani «Mariborskega tedna» srečali ženski reprezentanci Avstrije in Jugoslavije in moški reprezentanci Jugoslavije in Anglije. V obeh igrah je jugoslovanska reprezentanca izgubila. V ženski reprezentanci so zmagale Avstrijke s 3:1, v moški reprezentanca izgubila. V ženski kim rezultatom 5:1.

Za četrt finale so se kvalificirali Roszaz (Madžarska), Rodens (Anglija), Fahazi (Madžarska), Harryson (Anglija), Berger (Z. Nemčija), Teran (Jugoslavija), Geb (Z. Nemčija) in Vojislav Markovič.

V četrt finalu za ženske sta Ružica Nikolič in Čavičeva izgubili. V polfinale bodo nastopile Row (Anglija), Alders (Francija), Moszoz (Madžarska) in Rozeanu (Izrael). V nadaljevanju popoldnevnega tekmovanja so se od jugoslovanskih tekmovalcev v moških parih plasirale v polfinale samo Teran-Kern, ki sta z lahkoto premagala Avstrijca Wegrata in Wedelmeierja. V ženskih parih sta, kot se je pričakovalo, Ružica Nikolič in Piut izgubili v igri z angleškim parom Row Harover.

Za naslov svetovnega prvaka petelinje teže

Brazilijanec Eder Jofre knockoutiral Sancheza

Srečanje se je končalo v šesti rundi. Zmagovalec pripravljen za srečanje s Halimijem za resnični svetovni naslov

LOS ANGELES, 19. — Brazilijanec Eder Jofre je danes ponoči premagal Mehikanca Eloya Sancheza in prišel s tem do naslova svetovnega prvaka v petelinji teži. Jofre je premagal svojega tekmeca s k.o. v šesti rundi. Znano je, da bo Jofreju priznala naslov samo ameriška NBA, medtem ko je za evropsko boksarsko zvezo prvak Francoz Alphonse Halimi. Zelo verjetno se bosta Halimi in Jofre srečala za naslov, katerega bosta zmagovalcu priznali obe zvezi.

Premagani Sanchez je prvič v svoji karieri izgubil match s k.o. Brazilski boksar je takoj prešel v napad s kratkimi krošeji, s katerimi je prisilil Mehikanca, da se je umaknil k vrvem. Tudi v drugi rundi si je znal Brazilijanec nabrati nekaj točk prednosti in je bil stalno v napadu ter je večkrat svojega nasprotnika spravil v zadrego.

Peta runda je bila najbolj razburljiva. Po začetnih nenevarnih udarcih je Jofre spravil z močnim udarcem z desnico svojega nasprotnika na tla. Sanchez je na kolenih čakal na sodnikovo štetje in se je kmalu zatem dvignil ter prešel v napad. Tokrat je šel Jofre na tla, vendar ne zaradi udarcev, temveč ker je zdrsnil. Sanchez je hotel izsiliti borbo z bližine in je spravil Jofreja z nevarnimi krošeji v zadrego. Kljub krvavitvi iz nosa se je Jofre odlično branil. Tudi v šesti rundi je začel Sanchez napadati, toda njegovi udarci so bili namerjeni prenizko, zaradi česar ga je sodnik večkrat opomnil. Po številnih medsebojnih udarcih je Brazilijanec silovito udaril nasprotnika po obrazu ter ga poslal na tla. Sodnik je začel šteti in čeprav je Sanchez napel vse sile, da se dvigne, tega ni mogel storiti in je tako izgubil ta odločilni dvoboj za naslov.

Eder Jofre je po srečanju izjavil, da je Sanchez eden najbolj močnih boksarjev kar jih je kdaj srečal na ringu, vendar je pripomnil, da ga ni nasprotnik nikoli zmedel. Sanchez pa je rekel, da ima Jofre trde udarce in da je posebno njegova desnica zelo nevarna. Brazilijanec je tudi izjavil, da je pripravljen sprejeti dvoboj s Halimijem za resnični naslov svetovnega prvaka petelinje teže. Dodal pa je, da ga kraj in datum ne zanimata, pa čeprav bi najraje videl, da bi bil dvoboj v San Paolu.

—«»—

NAMIZNI TENIS

V ponedeljek in torek dva nastopa ekipe Bor

S ponedeljkom se bo nadaljeval pokrajinski namiznoteniški turnir, na katerem nastopajo tudi igralci Bora. Za našo ekipo je spored tekmovanja naslednji:

V ponedeljek na štadionu «Prvi maj» BOR-SOFFITTA.

V torek v Ul. Silvio Pellico Istria-BOR.

PLAVANJE

Nov svetovni rekord za mladince na 400 m

RIM, 19. — V bazenu Foro Italico je član AS Roma Sergio De Gregorio dosegel v plavanju na 400 m prosto nov mladinski svetovni rekord. De Gregorio, ki je branil prejšnji naslov s časom 5'03"7, je progo preplaval v 4'50"9.

Občni zbor ŠZ BOR

V četrtek, 24. t. m. ob 20.30 na stadionu «Prvi maj» občni zbor športnega združenja «Bor» s sledečim dnevnim redom:

1. Pozdrav
2. Poročilo predsednika
3. Poročilo tajnika
4. Poročilo blagajnika
5. Poročilo gospodarja
6. Diskusija
7. Razrešnica odboru in določitev volilne komisije
8. Volitev novega odbora
9. Razno.

Sklepi mednarodne košarkarske zveze

Evropsko prvenstvo za 1961 v Beogradu

Moški se bodo za naslov borili od 29. aprila do 10. maja. Žensko prvenstvo razdeljeno v dva dela: kvalifikacijski (1961. leta) in prvenstveni turnir (1962.)

GAUTING, 19. — Tehnična komisija mednarodne košarkarske zveze se je na zadnji seji odločila za spremembo sistema tekmovanja za naslov evropskega prvaka. Vodstvo zveze je potrdilo, da bo evropsko prvenstvo za moške ekipe od 29. aprila do 10. maja prihodnjega leta v Beogradu. Do 15. februarja bodo sprejemali prijave, katere bodo morali udeleženci dokončno potrditi do 15. marca.

Odbor zveze je odpravil izločilna kola tekmovanja, ki niso dovoljevala, da bi se kako moštvo v primeru kakega nepredvidenega spodrsljaja opomoglo v nadaljnjem delu turnirja. Zato je komisija sklenila organizirati prvenstvo kakor sledi:

Za moške ekipe

— do 8 prijavljenih ekip: enotna skupina

— od 9 do 12 ekip: dve skupini. Prve tri od vsake skupine se bodo uvrstile v finale

— preko 12 ekip: dve skupini. Prvi dve se uvrstita v finale.

Za nosilca skupin so določili Sovjetsko zvezo in Češkoslovaško, ki sta na prejšnjem prvenstvu zasedli prvi dve mesti. Ostale ekipe, ki so zasedle od tretjega do osmega mesta bodo z žrebanjem uvrstili po skupinah. Isto velja tudi za ostale prijavljence. Žrebanje bo 21. aprila v Beogradu.

Za ženske ekipe

Turnir bo razdeljen v dva dela. Najprej bo kvalifikacijski del tekmovanja, ki bo v letih z lihim številom, nato bo sledilo prvenstvo v pravem pomenu besede, ki bo vedno v letih, ki se končajo s sodim številom.

Kvalifikacijski turnir bo naslednje leto od 27. marca do 3. aprila v Mulhousu po naslednjem sistemu:

do 8 prijavljenih ekip: enotna skupina

— od 9 do 12 ekip: dve skupini. Prve tri od vsake skupine bodo šle v finale.

— preko 12 ekip: štiri skupine. Prvi dve ekipi od vsake skupine se bosta plasirali za polfinale, ki bo razdeljeno v dve skupine. Finalna srečanja bodo med prvima dvema od vsake skupine.

Za prvenstveni del turnirja, ki bo 1962. leta komisija še ni določila mesta. K temu turnirju so pripuščene ekipe, ki so zasedle od 1. do 6. mesta na prejšnjem evropskem prvenstvu. Te so SZ, Bolgarija, Češkoslovaška, Jugoslavija, Poljska in Romunija. Ostale pa se bodo morale za vstop v finale turnirja boriti v kvalifikacijskih tekmah.

TENIS

Fraser premagal Američana McKaya

SYDNEY, 19. — Avstralec Neale Fraser je zmagal v finalu teniškega prvenstva Južnega Walesa. V odločilnem srečanju je premagal Američana Barryja MacKaya z 10:8, 6:4, 7:5.

—«»—

Prvenstvo v orodni telovadbi

Po obveznih vajah vodi Menichelli

PRATO, 19. — Danes se je začelo italijansko prvenstvo v orodni telovadbi. Nastopajo tri kategorije in sicer juniorji, seniorji ter reprezentanti. Zanimivo je, da se prvenstva nista udeležila reprezentanta brata Giovanni in Pasquale Carminucci. Po prvem dnevu vodi med reprezentanti Franco Menichelli s 55,60 točke pred Angelom Vicardijem (54,15) in Riccardom Agabiom, ki si je nabral v vajah na šestih orodjih 50,40 točke.

Na posameznih orodjih so v obveznih vajah prvi trije dosegli naslednje rezultate:

MENICHELLI — bradlja 9.60 točke, konj 9,10, krogi 9.30, preskok 9, parter 9.60, drog 9.

VICARDI — bradlja 9,30, konj 9.50, krogi 8, preskok 9,50, drog 9.25, parter 8.80.

AGABIO — bradlja 9, konj 8, krogi 8,50, preskok 9,10, drog 7,50, parter 8,50.

BORIS PAHOR: 1.

Onkraj pekla so ljudje

Roman

Bolj kakor godbe na križiščih so prav ti oznanjali odrešitev. Zakaj ti zavzeti pari, tesno oprijeti in skopi v besedah, so sredi trušča z vsem zmagoslavjem in z vso krivičnostjo srečnih ljudi potrjevali, da je kuga premagana in da terorja ni več.

ALBERT CAMUS

PRVO POGLAVJE

Vlak je gladko brzel po holandski ravnini in se mehko, neverjetno mehko zibal na svojih vzmeteh. Skoraj premehko zanje, ki niso vajeni takšnega udobja in ki večinoma niso takò razpoloženi, da bi ga mogli uživati. Njihove obleke z belimi in modrimi programi se prav nič ne ujemajo z zlatim žametom kupejev. Jutasto blago kaznilniških oblek je namreč povaljano in zvito, medtem ko so skoraj gole lobanje žalostno dopolnilo koščenih ličnic in štrlečih očnic. Tiste rumenkaste prevleke kupejev pa imajo zlate prebleske in visoki sedeži so skoraj sedeži nerabljenih lož. Častitljive in tihe lože, ki jih je nekdo odstopil za nemogoče potnike. Pravzaprav ne odstopil, samo začasno posodil za sprejem zebrastih suhcev, ki so čudne prikazni. Črte njihovih oblek so ravne zlomljene palice na žametnih sedežih in med sedeži; ljudje v teh palicah pa ostanki neznanega plemena. In našli so jih v več sto metrov globokem rudniku ali pa v žrelu ugaslega ognjenika; morebiti se niti natanko ne ve, kje so jih pravzaprav našli. In zdi se, da se vlak takò mehko ziba iz razhločutnosti, a obenem tudi iz komaj zaznavne opreznosti, da se ne bi njegovi kupeji onesnažili ob predolgem dotiku z nečistim tovorom.

Sedel je ob oknu. Prej je bil zleknjen, takò da je imel noge stegnjene pod nasprotnim sedežem; telo je počivalo in se prepuščalo omamljanju vatastega zibanja. A nato so se spet prikazali mlini na veter in on je sedel; to je bil avtomatičen gib, ki je izviral iz spoštovanja do redkih kmečkih hišic ob progi. Ko da si mora s sveto spoštljivostjo vtisniti v zavest podobo malih domačij. Ne samo zato, ker iz hišic sredi zelenja prihajajo pred vežo žene z otroki in vsi mahajo vlaku z robci in si žene brišejo z eno roko oči, medtem ko z drugo potresajo robček. Ampak predvsem zato, ker so redka domovja prebivališča na neokuženi zemlji in povratnik jih opazuje z mirno in preudarno radovednostjo. Išče na njih znameja človeške zgodovine, podobo življenja, ki so ga ta čas nadaljevali pravi ljudje; išče jo z očmi, ki so trudne in neverne.

Seveda je povratnik hvaležen materam, ki si otirajo solze pred njihovim vlakom, a to je zanj takò nenavadno, da ne more najti v sebi ustrezajočega razpoloženja; skoraj odveč in nekako precej otročji se mu zdi njihov jok. Da, umesten zanje, medtem ko so oni, njihovi sinovi, v deželi smrti ostareli. Bolj ko ravnodušni so topi; tako je top tujec, ki se pripelje v neznano deželo in ne razume smisla neke navade ali nekega obreda.

Večini potnikov pa se sploh ne ljubi, da bi se vzdignili s sedežev in šli k oknu; so preslabotni in vest o holandskih ženah pred hišicami jim je prinesla v gube ob ustih samo truden smehljaj, ki je videti, da jih uspava.

V kupeju, kjer je Igor Suban, ni takšnih potnikov; tu so deportiranci malce bolj pri sebi. To so bolničarji in zdravniki in zato imajo prišito na rokavu leve roke progo belega blaga z rdečim križcem na sredi in besedo *Pfleger* pod križcem. Pfleger je pravzaprav tisti, ki neguje, ki skrbi, torej nekaj drugačnega kakor bolničar. Nekaj bolj milega in intimnega. Morebiti so esesovci izbrali ta vzdevek prav zato, ker ljudje v uničevalnih taboriščih v resnici potrebujejo bolj negovalca ko pa bolničarja. Nekoga, ki bi vsak dan sproti njihovo smrt pravilno urejal.

«To je prvič po toliko mesecih, da se spodobno vozimo», je posmehljivo rekel François. Majhen in močan, nečak pariškega tovarnarja s parfumi; ko pa je rezal nekrotične rane, je imel brezčutnost izvežbanega mesarja.

«Angleški vozovi,» je rekel René, ki so mu bili črni lasje že zrasli v krtačo na široki glavi.

Tako jih je mehko guganje prizibalo do poldneva in jih spet odzibalo dalje po ravnini. Ob kupeju so se prikazale sestre Rdečega križa ter delile v lepenkastih lončkih toplega čaja in piškotov. Skoraj prikazni s svojo skrbjo zanje. Samo malo se jim zdijo vendarle oddaljene z umisljenimi smehljaji, a kdor štirinajst ali več mesecev ni videl takih bitij v krilih in z mehko kožo v svilenih nogavicah, ta jih nejeverno gleda, ko da se je pripeljal v pravljični svet.

Počasi je rumeni žamet sedežev začel bledeti, ker so vzmeti zmeraj enakomerno narahlo odgugale potnike v zmeraj bolj gosto sivino večera.

In zdi se mu, da potujejo na skrajni konec temne zemljine, na prazno obalo, kjer bo vsakdo sam pred nepoznano in divjo usodo. Nikjer ni ničesar, kar bi si želel priklicati v misel, in razen te bližine s tovariši bolničarji mu nobena stvar zdaj ni resnična. Da, morebiti njegova bolezen, a ta samo od časa do časa spomni telo na udobno ležanje. Kašelj pa je skorajda ukrotil, odkar je spoznal, da je najboljše sredstvo proti njemu pritisk pesti nad želodcem v smeri proti prečni mreni.

«Mojstrsko smo organizirali tisti odhod» je pridušeno rekel René v temi.

«Na srečo sta Jean in Marcel takò ročna», je rekel François z glasom, ki je imel nekaj ohole primesi, čeprav je bil miren.

Tedaj bi bil omenil malega Ceha, a se mu je zazdelo nesmiselno premagovati neskončno trudnost, da bi nekje prišel na površino ter začel razgovor z njima. Seveda, da je bil Marcel spreten, bogvari, da ni bil tak. A malce vendarle preveč spreten.

Prehladno spreten, to je. Saj če se človek ne zna zganiti v takšnem položaju je nedvomno velik križ z njim. To je res. Ni namreč prav spodbudno znajti se sredi praznih barak, iz katerih so odpeljali deportirance, sredi tišine, ki je zajela z okroglimi kamni tlakovane klance med barakami. Ko izpraznjena zakotna vas, ki jo bo vsak hip zalila lava. Vendar je bilo aprilsko sonce rožnato v prozornem zraku, samo da se je še zmeraj tudi bleščalo v štirikotnih šipah vrh lesenega stolpa s stražo za strojnico. Tista bleščava pa bi bila skoraj še sprejemljiva, da ni bilo zubljev na nebu nad Nordhausenom. Ves prejšnji popoldan, vso noč in spet dopoldan. Oni pa tam s šest sto bolniki v dveh barakah Revierja z ozko zeleno tratino med obema barakama. Tisti dan niso nesli trupel v zaboj za barako, zakopati jih je bilo treba, kajti nihče ne bo več odpeljal zaboja v krematorij v Doro. Zato je kopal Vaska s pomočnikom druge barake luknjo na tratini med barakama, medtem ko se je vrh stolpa straža šalila. Vojak je vzdignil šipo nad strojnico in nekaj nerazumljivega dopovedoval: kakor človek, ki se je v svoji ločitvi od ljudi odvadil človeškim besedam. Vaska se ni zmenil zanj, globoko v luknji je kopal in se potil in kar mimogrede mu je po rusko onečastil mater. Takò je stražar spet znižal šipo na stolpu ter bil dobre volje, ko da sta se kopača razveselila njegove domislice. Morda je prazno taborišče ter bližajoči se konec Rajha zbudil tudi v njem iskro tragičnega humorja, a Vaska ni imel časa zanj. Je bil preveč zaposlen.

No, vsi so bili zaposleni; česa naj se prej loti desetorica ljudi s šest sto bolniki, od katerih polovica ne more hoditi, če že ne umira. Zraven tega so vse, kar je bilo komisa v taborišču, odnesli s sabo tisti, ki so odšli peš, takò da bo šest sto ljudi že drevi brez hrane. Tako dopoldan. Popoldan pa najprej ni bilo kdo ve kako hudo. Zaporedoma so jih znesli z ležišč na hodnik, da so jih naglo odnašali na kamion, ko se je ustavil pred vhodom v barako. Eden ob drugem so ležali ob obeh straneh hodnika, in tudi v vrsti eden za drugim; samo po sredi je bila prosta ozka steza. To so bili večinoma tisti s flegmonami. Dvajset, trideset centimetrov dolge rane, na obeh koncih ožje, na sredi široke z dvema debelima ustnicama, da so podobne strašnim ženskim spolovilom.

(Nadaljevanje sledi)

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 35 lir | Leta XVI. - Št. 278 (4741) | TRST, nedelja 20. novembra 1960

Nenni: Vprašanje «težavnih odborov» je politično vprašanje preobrata na levo

Vloga KPI je lahko samo v spodbujanju od zunaj, piše Nenni Tambroni (ali pa fašisti namesto njega) namerava spraviti Fanfanijevo vlado v še večjo zadrego?

RIM, 19. — Vprašanje «težavnih odborov» in Tambronijeva interpelacija sta bili poleg seje vlade — o kateri poročamo na drugem mestu — tudi danes na dnevnem redu rimskega zapletenega povolilnega političnega položaja. Glede «težavnih odborov», ki jih je baje celo 77, če bodo socialdemokrati in republikanci ostali dosledni svojemu stališču (o katerem poročamo obširno v današnjem tedenskem pregledu), je s svojim običajnim člankom v jutrišnjem «Avanti!» Nenni prispeval marsikaj k razčiščenju stališča PSI.

Če nasprotujejo liberalci sleherni politiki levega centra — piše med drugim Nenni — in ne morejo pri tem predložiti nobene politike levega centra sedaj, ko nimajo več v rokah igračke fašističnega krila in ko na drugem koncu komunisti še vedno vztrajajo na skupnih in antifašističnih odborih ter se tako postavljajo v položaj, ki je povsem izven sedanje stvarnosti, ter se sklicujejo na položaj v juliju, je treba reči, da velja to sklicevanje za sleherni «množični položaj, ko gre za fašistično provokacijo». Nikakor pa ni to sklicevanje upravičeno v zvezi z vprašanjem krajevnih oblasti kakor z vsedržavnim vprašanjem, ki ga je treba rešiti s pomočjo centrističnih demokratičnih sil, v katerih je funkcija komunistov lahko samo funkcija spodbujanja od zunaj.»

Nato poudarja Nenni, da je najbolj težavna odločitev krščanske demokracije, kajti dogodki v juliju so ji omogočili, da je obnovila videz enotnosti in te enotnosti se drži bolj ali manj še vedno vodilna skupina, v resnici pa se je julijsko premirje končalo z volitvami. Nenni trdi, da mora sicer KD šele uradno povedati svoje mnenje, toda medtem so že spregovorile njene struje in podoba, ki jo imamo pred seboj, je zelo zmedena. Najbolj odkrito reakcionaren je Tambroni, ki se je postavil na klerofašistično stališče, tako da so se zbrali okrog njega skrajno desničarski avantgardisti, medtem ko gospodarska desnica in tako imenovani informacijski tisk še vedno vidijo možnost pritiska od zunaj na vlado, ki mora iz dneva v dan delati račune z Malagodijem.

Toda najbolj protidemokratičen in nevaren je predlog notranjega ministra Scelbe za sestavo manjšinskih odborov, predlog, ki nasprotuje demokraciji in ustavi. Končno poudarja Nenni, da ima vsaka dozdevna enotnost ceno, ki jo mora plačati v večji meri vladna stranka kot pa stranka v opoziciji s tem, da se mora odreči akciji. «Sedanje okoliščine pa ne dopuščajo oporekanja akciji ne v notranji ne v zunanji politiki ne spričo socialnih in drugih vprašanj. Ne more pa biti nobene akcije demokratične in socialne obnove brez socialistov. Tako tudi rešitev «težavnih odborov» ne postavlja oziroma ne vsiljuje samo upravnih izbir, temveč postavlja v svoj političen in konkreten okvir vprašanje preobrata na levo».

Medtem je danes začel z delom pod Nennijev predsedstvom vodilni aktiv PSI, ki ga sestavljajo vsi tajniki federacij. Sestanek je informativen: vsi tajniki bodo poročali o volilnih izidih, kar bo služilo za pripravo zasedanja centralnega komiteja PSI od 24. do 26. t.m. Sestanek se bo nadaljeval tudi jutri. Med drugimi je govoril tudi tajnik milanske federacije, ki je izjavil, da po mnenju milanskih socialistov predstavlja PSDI «laično silo levega centra, ki jo je treba vkleniti okrog stališč delavskega razreda, ki ga predstavlja PSI in ki ima namen doseči, da se KD odloči proti liberalcem v smislu levega centra». Turinski tajnik pa je kritiziral politiko vodstva PSI, ki se ni prilagodila tistim potrebam, ki jih čutijo volivci po stvarnem premiku na levo. Precej zanimiva so bila poročila predstavnika deželnega odbora PSI za Sicilijo, kakor tudi tajnikov vseh sicilskih federacij. Vsi so poudarili, da je treba pripisati napredovanje PSI na Siciliji njenemu jasnemu stališču, s katerim je zavrnila zavezništvo z Milazzom, ter da je na otoku prav zaradi svojega sodelovanja v takih koalicijah KPI nazadovala.

V Milanu pa je zasedal pokrajinski odbor krščanske demokracije, ki se je soglasno izrekel proti sleherni rešitvi «težavnih odborov» s skrajno levico in skrajno desnico. Demokristjanski prvak Togni je v Florenci v nekem svojem govoru močno napadel vsakršno sodelovanje katoličanov z marksisti.

Glede Tambronijeve interpelacije, ki je spravila Fanfanijevo vlado v precejšnjo zadrego, pa se lahko reče, da je položaj za Fanfanija nekoliko slabši. Govori se namreč, da hoče Tambroni «do dna» in da nikakor nima namena svoje interpelacije umakniti. Toda v demokristjanskem vodstvu, ki mu je izreklo pred dnevi najbolj blago kazen, ker se ni ravnal v smislu pravilnika demokristjanske parlamentarne skupine, pravijo, naj stori kar hoče, kajti Fanfani je pripravljen na odgovor tudi v poslanski zbornici. Govori se pa hkrati, da nikakor ni izključeno, da bi Tambroni ali pa fašistični poslanci od MSI namesto njega, spremenili njegovo interpelacijo v predlog resolucije. V tem primeru bi po pravilniku poslanske zbornice prišlo do splošne politične debate, ki bi se končala z glasovanjem. Kaj se bo zgodilo, je težko reči. Položaj imajo v rokah dorotejci in med njimi ima baje največ vpliva minister Colombo.

Med omembe vredne dogodke današnjega dne spada tudi objava sporočila Katoliške akcije, da se je v zadnjih dneh njeno vodstvo sestalo in razpravljalo: 1. o 80. obletnici znamenite enciklike papeža Leona XIII. «Rerum novarum»; 2. o vprašanju šole, pri čemer zahteva KA za svoje katoliške šole dobršen del državne podpore; 3. KA se zgraža nad nekaterimi predstavami, ki nasprotujejo «elementarnim načelom vere in morale» in 4. KA je razpravljala tudi o izidih zadnjih volitev.

A. P.

Industrijsko sodelovanje Italije in Jugoslavije

BEOGRAD, 19. — Dopisnik tiskovne agencije ANSA sporoča, da je zbral naslednje podatke o italijansko-jugoslovanskem industrijskem sodelovanju: Doslej je 21 italijanskih tovarn odstopilo svoje licence jugoslovanskim podjetjem na podlagi neposrednih dvostranskih pogodb. Ta oblika sodelovanja se uveljavlja zlasti na sektorju pisalnih strojev, hladilnikov in gospodinjskih električnih naprav, hišnih registratorjev, industrijske opreme itd. Poseben poudarek zasluži sodelovanje na področju avtomobilske industrije med FIAT in «Crvena zastava».

Gospodarski krogi v Jugoslaviji želijo, da bi se ta oblika sodelovanja razširila predvsem s skupnimi akcijami posega na tretja tržišča. V Beogradu predvsem poudarjajo, da bi se moralo to zgoditi v smeri afriških in azijskih dežel, ker obstajajo med temi državami in Jugoslavijo ugodni gospodarski in politični odnosi.

Isti krogi poudarjajo tudi potrebo dolgoročnih italijansko - jugoslovanskih sporazumov, na podlagi katerih bi se morala italijanska industrija obvezati, da bo kupovala določene jugoslovanske proizvode. Jugoslavija pa bi se obvezala, da bo v Italiji kupovala tiste stroje, ki jih potrebuje za obnovo svojih industrijskih naprav.

Za uresničenje teh načrtov predlagajo Jugoslovani vrsto organizacijskih ukrepov, kot so na primer: trgovska predstavništva v Italiji, mešane družbe in tehnično-trgovski uradi.

Jugosl. novinarji pri Raabu in Kreiskem

DUNAJ, 19. — Predsednik avstrijske vlade ing. Raab je sprejel danes delegacijo jugoslovanskih novinarjev, ki je predvčerajšnjim kot gost avstrijske vlade prispela na desetdnevni obisk v Avstrijo. Raab je v kratkem razgovoru jugoslovanske novinarje seznanil z nekaterimi osnovnimi značilnostmi povojnega razvoja Avstrije in odgovoril na nekatera vprašanja. Novinarje je sprejel danes tudi avstrijski zunanji minister Kreisky. V kratkem razgovoru je obrazložil nekatera načela avstrijske zunanje politike in izrazil željo Avstrije, da vzdržuje prijateljske in prisrčne odnose s sosednimi državami. Kreisk je govoril tudi o manjšinskem vprašanju in ponovil odločnost Avstrije, da izpolni svoje obveznosti iz državne pogodbe.

WASHINGTON, 19. — Zakladni tajnik Robert Anderson in državni podtajnik Dillon sta odpotovala danes z letalom v Zahodno Nemčijo. Namen njunega potovanja je prepričati kanclerja Adenauerja, da Zahodna Nemčija prevzame stroške za vzdrževanje ameriške vojske v Zahodni Nemčiji. Oba bosta obiskala tudi London in Pariz in se bosta prihodnjo soboto vrnila v Washington.

Berlinski župan o nemških mejah

RIM, 19. — Župan zahodnega Berlina Willy Brandt, ki je na obisku v Rimu, je danes na vprašanje nekega novinarja med tiskovno konferenco izjavil, da se strinja s sedanjimi mejami s ČSR. Za sedanje meje s Poljsko pa se je takole izrazil: «Sedanja rešitev ni v skladu s sklepi sestanka v Potsdamu in se ta meja lahko ima kot protipravna. Vprašanje meja je seveda povezano z vprašanjem združitve in z mirovno pogodbo. Lahko pa se pridružim Adenauerju, ki je izjavil: Dan, ko bo Nemčija ponovno združena in ko bo imela svojo mirovno pogodbo, bo dan veselja, toda ne samo dan veselja: takrat bo tudi dan žrtve.»

Brandt je zanikal vesti o njegovem posredovanju med Italijo in Avstrijo glede Južne Tirolske in dejal: «Ni treba zapletati vprašanj, ki se lahko bolj enostavno in prirodno rešijo.»

Danes volitve na Japonskem

TOKIO, 19. — Jutri bodo na Japonskem splošne volitve, pri katerih se 940 kandidatov poteguje za 467 poslanskih mest v novi poslanski zbornici. V prejšnji poslanski zbornici je liberalno demokratska stranka ministrskega predsednika Ikede imela 283 sedežev, socialisti pa 122. To pot kandidirajo tudi kandidati socialnodemokratske stranke, ki se je pred enim letom ločila od socialistične stranke.

Skupščina OZN nadaljuje razpravo o akreditiranju kongoške delegacije

Manifest 172 osebnosti za program omejevanja rojstev

NEW YORK, 19. — Glavna skupščina OZN je danes nadaljevala razpravo o akreditiranju Kasavubujeve delegacije. Prvi govornik je bil filipinski delegat Delgado, ki je poudaril, da nihče ne oporeka Kasavubuju položaja državnega poglavarja. Dodal je, da se OZN ne sme vmešavati v notranje zadeve Konga in «ne sme ugovarjati oblasti, katere koli delegacije, ki je redno sestavljena». «Nemogoče si je misliti, da bo odbor za dobre usluge OZN lahko učinkovito izpolnil svojo nalogo brez privolitve kongoškega državnega poglavarja.»

Sovjetski delegat Zorin je obtožil ZDA in države NATO, da hočejo rešiti vprašanje kongoškega predstavništva na tendenciozen način in da hočejo vplivati na notranjepolitični razvoj Konga. Očital je ZDA, da so v Kongu ustoličile «režim fašistične in neodgovorne tolpe Mobutuja». Zorin je dalje izjavil, da pooblastila, ki jih je prinesel Kasavubu v OZN, niso v skladu z običaji. Ta pooblastila je namreč podpisal Bomboko, ki se sam naziva zunanjega ministra vlade, ki se je rodila mrtva, ker je ni potrdil parlament. Zorin je dejal, da Kasavubu ni imel pravice imenovati se sam za predstavnika Konga v OZN. Očital je zatem ZDA naslednje: da so intervenirale v Kongu ob strani napadalcev in proti kongoški vladi; da sodelujejo skupno z Belgijci pri izkoriščanju kongoškega bogastva; da skupno z NATO podpirajo kongoške razdiralne in izdajalske elemente.

Pozval je nove neodvisne afriške države, naj ne podpirajo kongoške delegacije, ki se je kompromitirala s kolonialisti, ter je ostro napadel Belgijo in njeno afriško politiko. Kritiziral je tudi poveljstvo OZN in glavnega tajnika ter poudaril, da sta kriva vmešavanja ZDA in držav NATO v notranje zadeve Konga. Na koncu je izjavil, da bo SZ še dalje nudila svojo pomoč kongoškemu ljudstvu, in je poudaril, da nasprotuje akreditiranju delegacije, ki ne predstavlja niti parlamenta, niti kongoškega ljudstva.

Za Zorinom je govoril romunski delegat, ki je ponovil argumente Zorina. Razprava je bila nato odložena na ponedeljek.

Skupina 172 uglednih osebnosti s področja znanosti, literature, politike in vzgoje, med katerimi je tudi 39 Nobelovih nagrajencev, je poslala Združenim narodom manifest, ki poziva OZN naj pripravi program za omejevanje rojstev. Manifest sta pripravila sir Julian Huxley, bivši ravnatelj UNESCO, in Cass Cansfield, predsednik ameriške zveze za načrtovano očetovstvo. Med podpisniki manifesta so Eleanor Roosevelt, Dean Acheson, general Bradley, kalifornijski škof James Pike, Andre Maurois in Ignazio Silone.

Manifest poziva Združene narode, naj v obliki, ki se jim bo zdela potrebna, uvedejo mednarodni sistem omejevanja rojstev, zato da «človeška bitja na vseh delih zemeljske oble lahko rastejo na kvalitativni ravni namesto na izključno kvantitativni» in da bodo lahko uživala «individualno svobodo, prednosti vzgoje in higiene, varnosti, izoblja, lepote in čudovitosti sveta».

Preiskava v ZDA o volilnih sleparijah

WASHINGTON, 19. — Danes so sporočili, da je pravosodni departma dal ukaz tajni policijski službi, naj uvede preiskavo zaradi številnih ovadb glede volilnih sleparij na ameriških predsedniških volitvah. Zvedelo se je, da je državni departma dobil veliko število pisem, ki govorijo o volilnih nerednostih. Kakor je znano, je tudi republikanska stranka sporočila, da so njeni odposlanci odšli v 8 držav, da pregledajo volilne rezultate.

Pobegla kaznjenca še vedno iščejo

NEAPELJ, 19. — Danes nadaljujejo velike skupine karabinjerjev s pomočjo policijskih psov iskanje pobeglega tolovaja Lucidija, ki je včeraj zbežal iz kaznilnice Santo Stefano di Ventotene skupno s kaznjencem Piermartinom. Oba sta bila obsojena na dosmrtno ječo.

Karabinjerji so že zaslišali nekaj ljudi in izvršili preiskave v številnih hišah v Sessa Aurunca, kjer ima Lucidi več daljnih sorodnikov in mnogo prijateljev.

Iskanje obeh pobeglih kaznjencev se nadaljuje tudi na otoku Ischia, ker so tamkajšnji kmetje sporočili karabinjerjem, da sta se preteklo noč izkrcala na otoku dva neznanca.

Benito Lucidi, ki so ga zaprli leta 1948, je bil obsojen, ker je s samokresom umoril industrijca Santiangeli; leta 1953 je zbežal iz zapora Regina Coeli z znanim tolovajem Dejano. Ujeli so ga spet aprila 1954, pri čemer je bil hudo ranjen in se je moral zdraviti v bolnišnici.

Kaznjenca sta zbežala ponoči, ko sta najprej prežagala mrežo na oknu in se spustila skozi okno z vrvjo, ki sta jo napravila iz rjuh. Antonio Permartino je bil obsojen 5. maja 1948 na dosmrtno ječo, ker je ubil očeta in še dve drugi osebi.

Iz omenjenega zapora sta pred nekaj meseci zbežala druga dva kaznjenca, ki ju do sedaj še niso mogli izslediti.

RIM, 19. — Združenje italijanskih filmskih avtorjev je zaprosilo predsednika vlade Fanfanija za sprejem. Obrazložiti mu hočejo svoje stališče do najnovejših ukrepov milanskega sodišča in režijske komisije ministrstva za turizem, ker je zaradi teh ukrepov nastal znani položaj, ki italijanske avtorje vznemirja.

PEKING, 19. — Stalni odbor kitajske narodne skupščine je danes odobril sklep, ki določa amnestijo «za vse vojne zločince Čangkajškove klike in lutkovne vlade Maučukuo, ki so dejansko menjali stališče in so se dobro obnašali po preizkusni dobi».

Po sestanku v Rimu

Spodbudno poročilo dveh organizacij za mir

RIM, 19. — Danes so se končali razgovori med delegacijo *Jugoslovanske lige za mir, neodvisnost in enakopravnost narodov* in *Italijanskim odborom za mir*. V skupnem poročilu se ugotavlja, da so razgovori pokazali bistveno soglasje v ocenitvi razvoja sedanjega mednarodnega položaja, nevarnosti, ki ogroža mir, in korakov, ki jih je treba storiti, da bi se povečalo zavzemanje javnega mnenja v korist miru, miroljubni koeksistenci in razorožitvi. V poročilu se nadalje ugotavlja, da vojna ni neizogibna in da je mogoče in neobhodno potrebno rešiti mednarodne spore s pogajanji. Potrebno pa se je truditi za obrambo miru in likvidacijo kolonialistične dominacije, za razvoj prijateljskih odnosov med vsemi državami na osnovi njihove neodvisnosti in enakopravnosti.

Obe delegaciji sta poudarili potrebo sprejema Kitajske v Združene narode. Glede vprašanja razorožitve sta obe delegaciji ugotovili, da je potrebno storiti vse, da bi se dosegel sporazum o splošni razorožitvi s postopno in nadzorovano prepovedjo posameznih vrst oborožitve, odstranjevanjem vojaških oporišč in ustvarjanjem teritorialnih področij razorožitve ali pa vsaj področij z omejeno nadzorovano oborožitvijo. Obe gibanji sta pripravljeni podpreti vsako akcijo in vsako pobudo, da se doseže ta namen, posebno pa še pobudo za sklicanje svetovnega kongresa za razorožitev, na katerem bi sodelovale vse miroljubne sile in gibanja, ki se bore za mir.

Obe gibanji sta posebno zainteresirani za razvoj miroljubnega sodelovanja med državami jadranskega in balkanskega področja, da bi postalo področje popuščanja napetosti, razorožitve, miru in prijateljskega sodelovanja.

Prvi visoki šoli v Kopru

KOPER, 19. — Koprski okraj je dobil danes svoji prvi visoki šoli: v Kopru so odprli oddelek strojne fakultete ljubljanske univerze, v Piranu pa je začela delovati Višja pomorska šola. Slovesnosti odprtja šol so se udeležili podpredsednik republiškega izvršnega sveta dr. Jože Vilfan, predsednik republiškega sveta za šolstvo Vlado Majhen in rektor ljubljanske univerze, dr. Dolfe Vogelnik. V kratkem bodo v Kopru odprli kmetijsko in tehnično industrijsko šolo, v Izoli pa srednjo trgovsko šolo.

Vukmanović poudarja enotnost mednarodnega sindikalnega gibanja

BEOGRAD, 19. — Na V. kongresu sindikata kovinarjev Jugoslavije, ki je danes končal svoje delo v Beogradu, je predsednik centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Svetozar Vukmanović izjavil, da so jugoslovanski sindikati za enotnost mednarodnega sindikalnega gibanja. «Mi smo, je izjavil Vukmanović, za razvoj mednarodne solidarnosti delavskega razreda, ker se zavedamo, da so kapitalisti solidarni tako v obrambi svojih interesov kot v izkoriščanju delavcev.»

Vukmanović je ugotovil, da je sindikalno gibanje na svetu razdeljeno, ker posamezna delavska gibanja niso opustila vsiljevanja svojih pogledov drugim. Zato se dogaja, da se odbija sodelovanje celo s sindikati, ki so na isti ideološki in politični liniji. «Mi želimo sodelovanje z vsakim gibanjem ne glede na njegovo ideološko, politično in rasno pripadnost in na teritorialno oddaljenost. Mi si želimo sodelovanja z vsemi, kolikor ta želja obstaja tudi na drugi strani.»

Vukmanović je ugotovil, da Zveza sindikatov Jugoslavije podpira borbo naroda Alžirije in vseh drugih narodov proti kolonializmu, kajti interes vseh delavcev je, da so vsi narodi svobodni.

Nesreče

TOKIO, 19. — Na pobočju gore Fuji je velik plaz zasul skupino smučarjev, ki so skušali zavzeti vrh gore (3773 metrov). V skupini je bilo 50 univerzitetnih študentov. Študentje, ki so ubežali nesreči, so takoj odšli v dolino po pomoč. Številne reševalne skupine so uspele rešiti pred smrtjo več študentov. Toda 5 študentov so našli mrtvih 8 jih še pogrešajo, 29 pa je hudo ranjenih.

Nesreča se je dogodila bliskovito. Plaz je pridrvel z velikansko brzino in zasul tri skupine smučarjev, ki so štele skupno nad 50 ljudi, povečini študentov.

AMSTERDAM, 19. — V reki Hooghly blizu Kalkute je utonilo 12 Evropejcev in 6 Indijcev, ko se je prevrnil splav, na katerem so delali. Poročilo o nesreči je dobila telegrafsko nizozemska družba, lastnica omenjenega splava, ki ima v najemu delo blizu kalkutskega pristanišča. Deset nizozemskih delavcev so rešili. Vzroki nesreče niso znani.

TRIDENT, 19. — V bližini kraja Nave San Felice se je dogodila huda cestna nesreča, ki je terjala 4 smrtne žrtve, ena oseba pa je ranjena. Nesreča se je dogodila, ko sta se trčila dva tovorna avtomobila, od katerih je eden popolnoma zmečkal avtomobil «600», na katerem so se vozile štiri žrtve.

AMAN, 19. — Zaradi hudih poplav, ki so prizadele Jordanijo med velikim deževjem, je zgubilo življenje 30 ljudi, mnogo drugih pa pogrešajo ali pa so ranjeni. Poplave so povzročile tudi veliko škodo stanovanjskim hišam in živini.

Sedem dni v svetu

(Nadaljevanje z 2. strani)

Kakor so že objavili, bodo 1. januarja v Sovjetski zvezi zamenjali denar v razmerju 10 sedanjih rubljev za en novi rubelj. Hkrati se bodo znižale plače in cene za desetkrat.

Značilno je, da so na Zahodu označili novi sovjetski ukrep za razvrednotenje rublja in ne, kakor javljajo v SZ, za zvišanje njegove vrednosti. V Londonu pravijo, da je moskovski način obvestila o spremembi tečaja rublja zelo neobičajen. V tem obvestilu je rečeno, da je vrednost rublja narastla v odnosu do dolarja in funta šterlinga, dočim se je njegova dejanska vrednost zmanjšala. Britanski strokovnjaki pravijo, da je treba novo sovjetsko obvestilo povezati s sklepom, ki ga je sporočil Hruščev maja letos, ko je bila določena vrednost rublja v notranjosti Sovjetske zveze in so ustvarili «težak» rubelj. Če bi novi program o težkem rublju sprejeli ločeno začenši s 1. januarjem prihodnjega leta, bi imel dolar vrednost 40 kopejk. Oba sistema revalvacije skupaj pa pomenita, da bo dolar dejansko imel vrednost 90 kopejk. Z drugimi besedami, bo vsak dolar veljal več namesto manj sovjetskega denarja. Finančni urednik londonskega «Timesa» piše na pr.: «Sovjetska vlada je na ta način sprejela to, kar velja za realno valutno operacijo in je izkoristila priložnost, ki se ji je nudila z notranjo reformo valute, da objavi tudi razvrednotenje svoje valute nasproti dolarju in funtu šterlingu brez kakršne koli večje izgube prestiža.» «Daily Telegraph» prihaja tudi do enakega tolmačenja in piše: «Razvrednotenje je dejansko uradno priznanje, da se je rubelj previsoko ocenjeval. Glavni cilj tega bo olajšanje trgovine med Sovjetsko zvezo in Zahodom.»

De Gaullov referendum

Po zaunjih neredih v Alžiru je de Gaulle sklenil še pospešiti svoje načrte o spremembi upravnega ustroja v Alžiriji. V sredo je sporočil, da namerava organizirati referendum, s katerim naj bi bil odobren zakonski osnutek o novi upravni organizaciji v Alžiriji, dokler se ne uveljavi «samoodločba». Referendum bodo organizirali, «ko bo ugoden trenutek za to». Besedilo zakonskega osnutka mora vlada še podrobno proučiti in pripraviti in bo nato predložen narodni skupščini. Računajo, da bo to sporočeno v skupščini še pred 14. decembrom, ker se bo takrat zaključilo sedanje zasedanje. Referendum pa bo po mnenju opazovalcev verjetno januarja. Ta referendum pa nima nič opraviti z referendumom o Alžiriji, na katerem naj bi se «Alžirci» izrekli o prihodnji usodi Alžirije.

S tem, de Gaullovimi načrti je značilno, da generalu pripisujejo namen, da misli izbrati novega ministra za alžirske zadeve ter generalno delegacijo v Alžiru spremeniti v komisariat. Alžirijo samo pa namerava de Gaulle razdeliti na več upravnih področij, v enem od katerih bi imeli Francozi večino. Na vodilna mesta misli postaviti večje število alžirskih kolaboracionistov skupno s Francozi. Razen tega misli de Gaulle s saharskega področja, kjer je petrolej, ustvariti novo ozemlje, ki bo imelo položaj kolonije. Tu se jasno vidijo daljnosežni načrti, ki jih je bil general že svoj čas omenil, ko je izjavil, da bo dovolil odcepitev tistim delom Alžirije, ki bi se kljub vsemu pritisku za to izrekli. Alžircem bi torej hotel prepustiti zaostala gorata in neplodna področja, dočim bi obdržal za Francijo severni industrijski del in Saharo. Jasno je, da take vrste «samoodločba» pomeni samo zasmeh vsemu svetu.

Alžirska vlada je objavila izjavo, v kateri pravi, da bodo ti načrti samo podaljšali vojno v Alžiriji.

Pa tudi ti načrti zelo razburjajo ultrase v Alžiru in v Parizu, ki se vedno bolj združujejo in grozijo z novim uporom. Tudi vojska se ne more odločiti. Minister za vojsko general Messmer in načelnik glavnega štaba general Ely sta v Alžiriji vojaške kroge tolažila in jim zagotovila, da bo vojska vsekakor imela besedo pri «samoodločbi». Razprava o Alžiriji pred OZN je bila določena za začetek decembra. Zato hoče de Gaulle pohiteti, da bi znova skušal preslepiti Združene narode.

Toda v krogih OZN pridobiva predlog Alžircev, naj bi OZN organizirala referendum pod lastnim nadzorstvom, vedno več pristašev. Razen tega ima de Gaulle nove težave v zvezi z načrtom o atomski udarni sili. Odbor skupščine za obrambo je namreč zavrnil zadevni načrt in Debre je pred skupščino postavil vprašanje zaupnice o kateri bodo glasovali v torek.

Popovićev obisk v Rimu

Na vabilo italijanske vlade bo državni tajnik FLRJ Koča Popović 1. decembra prišel na obisk v Rim in bo tam ostal do 4. decembra. Ves italijanski tisk je na vidnem mestu poročal o tem obisku. Nekateri listi niso objavili nobenega komentarja, drugi pa tendenciozne komentarje. Najobširnejši komentar pa je objavil beneški demokristjanski dnevnik «Il Gazzettino», in sicer na uvodnem mestu na prvi strani. Značilno je, da se v omenjenem članku omenja na prvem mestu dnevni red razgovorov vprašanje načrta italijanske vlade za slovenske šole. List pravi, da bo jugoslovanska delegacija, ki bo zelo številna, zahtevala, naj se omenjeni načrt spremeni tako, da bo vključil možnost ustanavljanja slovenskih šol tudi v videmski pokrajini, kakor tudi, da se v načrtu izrecno omeni londonski sporazum.

Iz raznih komentarjev italijanskega tiska je moč ugotoviti, da se bo Popović razgovarjal tudi s Fanfanijem in da ga bo morda sprejel tudi predsednik republike Gronchi. Zatrjuje se, da bo verjetno prišlo do podpisa italijansko-jugoslovanskega konzularnega sporazuma, da «se olajša delo pomoči, ki jo vršijo diplomatska predstavništva, tako da bi se omogočili pristnejši stiki». Med razgovori pa bodo obravnavali tudi važnejša mednarodna vprašanja. Omenjeni «Il Gazzettino» poudarja v svojem članku veliko vlogo Jugoslavije in predsednika Tita «v svetu nevtralnih držav». Prav tako poudarja dolgoletno doslednost jugoslovanske zunanje politike.

Kriza italijanske notranje politike Tambroni redivivus

V preteklem tednu se je še bolj zaostrilo vprašanje krize številnih občinskih in pokrajinskih upravnih odborov v vseh velikih in mnogih večjih italijanskih mestih, kjer stranke sedanje vladne večine ne morejo sestaviti teh odborov s svojimi lastnimi močmi. Pa tudi glede ostalih primerov, kjer bi to bilo mogoče, zadeva ni preprosta, ker dve stranki vladne koalicije, namreč socialdemokrati in republikanci, zagovarjata sestavo odborov levega centra, kar pomeni, da nista naklonjeni sestavi upravnih odborov, v katerih bi sodelovali tudi liberalci (razen seveda, da bi liberalci privolili v upravni program levega centra, kar je verjetno le do neke mere). Če k temu dodamo še okoliščino, da so na nedavnih volitvah monarhisti doživeli občuten poraz, delna okrepitev fašistov pa sedanjemu vodstvu KD ne more koristiti, ker so v predvolilni kampanji odločno izključili vsakršno možnost sodelovanja z njimi, potem nam je jasno, v kakšni zagati je danes vodstvo KD, ki s fašisti ne sme, z monarhisti nič ne pomaga, proti levici mu pot zapira desnica, visoka cerkvena hierarhija in njegovi zavezniki liberalci, center pa ouklanjajo njegovi zavezniki na levem krilu, socialdemokrati in republikanci. Skratka: prava kvadratura kroga!

V tej slepi ulici se je ponovno oglasil bivši predsednik vlade Tambroni, ki je v politični krizi pretekle pomladi splaval na površje s tako imenovano upravno vlado in po izredno dramatičnih razpletih ostal na oblasti le s podporo fašistov. Položaj je zanj izredno ugoden in izkoristil ga je s spretnostjo preizkušenega političnega lisjaka. Sprožil je ofenzivo proti sedanjemu vodstvu KD in predsedniku vlade, ki je v svojem govoru preteklo nedeljo v Arezzu dal politično oceno «julijske krize» tajniku KD Moru pa izrazil priznanje za likvidacijo Tambronijeve vlade in za ponovno vzpostavitev solidarnosti med tako imenovanimi demokratičnimi strankami. S svojo interpelacijo na Fanfanija je Tambroni lokavo vprašal predsednika vlade, kako misli «poraziti komunizem», ko pa hkrati zagovarja politiko levega centra in s tem sodelovanje s socialisti.

Tambronijev napad nanjo je skušalo vodstvo KD minimizirati, toda poskus se je izjalovil, ker Tambroni vztraja pri svojem, računajoč na podporo desničarskih krogov znotraj KD, cerkvene hierarhije in vse tiste centristične večine KD, ki se zbira okrog notranjega ministra Scelbe in ki je pripravljena na vsakršne akrobacije, da bi se le obdržala na oblasti. Spričo slepe ulice (s fašisti javno ne gre; desnica je prešibka; center šepa; s socialisti ni smeti) Scelba in njegovi pristaši, pa tudi desnica KD okrog pravosodnega ministra Gonelle, zagovarjajo rešitev upravne krize s sestavo upravnih odborov relativne večine, to je manjšinskih upravnih odborov, računajoč pri tem na tiho podporo fašistov in monarhistov. To je seveda ne le izrazito protidemokratična namreč tudi protiustavna rešitev, oziroma odkrito priznanje poraza demokracije. Toda tudi ta prozoren manever ne more računati na uspeh, ker so se proti temu izjavili tako socialdemokrati kot republikanci.

Kako se bo končala zadeva z upravnimi odbori in kako «zadeva Tambroni», je še uganka; vendar pa bo treba tako prvo kakor drugo razčistiti najkasneje v prvih dneh decembra, ker zakon predpisuje, da se morajo novoizvoljeni občinski in pokrajinski sveti sestati najkasneje v roku enega meseca po izvolitvi in iz svoje srede izvoliti nove organe krajevne javne uprave.

Resolucija desetih v OZN

V političnem odboru OZN je skupina desetih izvenblokovskih držav, med katerimi je tudi Jugoslavija, predložila resolucijo o razorožitvi. Do sedaj je bilo v političnem odboru predloženih šest načrtov resolucij, katerim se je sedaj pridružil še sedmi. Med splošno debato v odboru je sodelovalo 64 govornikov in sedaj je vsekakor čas, da se sprejme ena od predloženih resolucij. Predstavnik Jugoslavije Dobrivoje Vidić, ki je v imenu predložiteljev resolucije obrazložil njen načrt, je izjavil, da predložitelji ne mislijo vztrajati, naj bi o resoluciji glasovali. Večtedenski napori izvenblokovskih držav med pripravljanjem resolucije niso imeli za smoter, da bi zmagali pri glasovanju, temveč so šli za tem, da bi ta resolucija bila splošno sprejemljiva sinteza izjavljenih želja, da se najde pot k splošni in postopni razorožitvi. Ta načrt bi lahko bil učinkovito priporočilo za delo, edinole če ga sprejmejo vse članice OZN, predvsem pa velike države. Delo omenjenih držav je v veliki meri bilo uspešno. Toda kako naporno je bilo, se vidi v tem, da je ameriški delegat izjavil, da je resolucija za ZDA nesprejemljiva, češ da se nagiba na sovjetsko stran, in da je zaradi tega treba vnesti vanjo nekatere spremembe.

Osnovne točke predloga so: takojšnja obnovitev razgovorov za sklenitev sporazuma o splošni in postopni razorožitvi; delovanje učinkovitega sistema nadzorstva v vsaki fazi razorožitve; dopuščanje tudi delnih dogovorjenih ali pa enostranskih korakov razorožitve in vzdržanje od vseh oblik iznenadnih napadov. Načrt resolucije priporoča tudi osnovne točke sporazuma o razorožitvi, skupščini pa je prepuščeno, da sklepa o mehanizmu, ki bi moral nadaljevati razgovore.

Do sedaj niso glasovali niti o enem načrtu resolucije o razorožitvi, ker večina želi, da bi sprejeli skupno podlago o metodah reševanja tega vprašanja. Pri teh prizadevanjih so najbolj uspele blokovsko nevezane države, kar se tudi vidi iz velikega odmeva, ki ga je imela resolucija desetih.

Hkrati z razpravami o političnih vprašanjih razpravljajo v OZN tudi o celi vrsti vprašanj svetovnega gospodarstva, o možnosti nadaljnjega mednarodnega gospodarskega sodelovanja in o novih oblikah pomoči nerazvitim deželam. V gospodarskem odboru je značilna zahteva Indije, da bi razvite države dale od svojega skupnega dohodka samo eno tisočinko sredstev v sklad za napredek in finansiranje nezadostno razvitih področij. Po računih gospodarstvenikov bi dala tisočinka dohodka razvitih držav 10 milijard dolarjev, pri čemer je treba upoštevati, da so vse dosedanje oblike pomoči nerazvitim državam skupaj znašale okoli štiri milijarde dolarjev.

Kar se tiče Konga sporočajo, da bo verjetno v torek odpotoval v Leopoldville odbor za dobre usluge, ki bo skušal doseči pomirjenje med posameznimi političnimi strujami. Kasavubu, ki je še vedno v New Yorku, pa nasprotuje odhodu tega odbora in hoče, naj bi prej priznali njegovo delegacijo v OZN.

TVRDKA **LORENZI** TRST, Ul. S. Lazzaro 17, tel. 24-245
«EMPORIO DEL MOTOCICLO» — dobite vse nadomestne dele za Moto—Scooter in za druga motorna vozila

PRIZNANO MEDNARODNO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

LA GORIZIANA
GORICA - Ul. Duca d'Aosta 68 - Tel. 28-45 - GORICA
PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSTNEGA BLAGA

ZIMA
GORILNIKI NA NAFTO ZA VSAKO UPORABO Z AVTOMATIČNO ČRPALKO (belgijski patent)
PEČI — ŠTEDILNIKI — OGREVALNIKI ZA KOPALNICE

VINO
Kemijska sredstva za zdravljenje vina: plesni, kislobe itd. Sredstva za odvzemanje duha in barve. VSE ZA VINARSTVO

BORLETTI
ŠIVALNI STROJI SVETOVNEGA SLOVESA. Na obroke do roka 30 mesecev. — Jamstvo 25 let — VELIKA IZBIRA RABLJENIH STROJEV

BAZZANELLA UMBERTO
TRST, Ul. F. Venezian št. 5
Tel. 24-197

AVTOMOTOR
IMPORT — EXPORT
Nadomestni deli italijanskih, ameriških, nemških, angleških in avtomobilov. DIESEL motorjev in traktorjev
Trieste - Trst, Via Udine 15 tel. 30-197 30198

VIGNA
Trst, Ul. Crispi 73 - tel. 90-021
Specializirana delavnica za popravilo in obnovitev izpušnih naprav in rezervoarjev

AVTOPREVOZ
Rihard Cunja
Trst, Strada del Friuli št. 289
Tel. 35-379
TOVORNI PREVOZI ZA TU IN INOZEMSTVO - KONKURENČNE CENE

VALTER KNEZ
Nabrežina, tel. 20-123 prodaja SINGER 59.000, PHILIPS TV 75.000, RADIO 9800 lir, Lambrete, kolesa in gospodinjske predmete

Gostilna «Ex Ussaro»
zopet odprta
lastnik *Ivan Filipčič*
TRST — Ulica Carducci 41 (nasproti pokritega trga)
vam postreže z domačo hrano — z najboljšim istrskim in vipavskim vinom in pršutom

Pri **MADALOSSO** v Trstu, Ul. Torrebianca vogal XXX Ottobre,
dobite vsakovrstno POHIŠTVO otroške VOZIČKE žimnice — originalne PERMAFLEX — Cene ugodne